

pdf by @shuktuss

ሹክቱስ

ዴል ካርኔጊ ጠብታ ማር

ትርጉም በባሌ ሐብቱና በደምሴ ጽጌ

ዴል ካርኔጌ

«በውስጤ ያሉትን ጥሩ ነገሮች»ሁሉ ያገኘሁት ከመጻሕፍት ነው...»

«በሳይንስ ወይም በቀለም ሰዎች የተጻፉ መጻሕፍትን ካላነበብን የሰውን ምንነት ለማወቅ በማንችልበት ዓለም ውስጥ ነው የምንኖረው» ይላል ማክሲም ጉርኪ የመጻሕፍትን ምንነት ሲገልጽ።

«ሰዎች ተፈጥሮ የለገሰቻቸውን ችሎታ ሙሉ በሙሉ እንዲጠቀሙበት ለማስቻል ነው የጻፍኳቸው» ይላሉ ካርኔጌ ስለ መጻሕፍቶቻቸው ሲያወሱ።

እንደ «ጭንቀትን አስወግዶ ስለመኖር» (How to Stop Worrying and Living) የመሳሰሉ መጻሕፍትን ያቀረቡልን ዴል ካርኔጌ በተጨማሪም ስለ መጻሕፍቶቻቸው ናቸው» ይላሉ።

በረጅሙ የህይወት ጎዳና ውስጥ የዴል ካርኔጌን ቋሚ ምክሮች በመከተል በሕይወት ውስጥ ተሳክቶላቸው በደስታ የሚኖሩ በመላው አለም ቁጥራቸው በሚሊዮን የሚቆጠር ለመሆኑ የመጻሕፍቶቻቸው በብዙ የአለም ቋንቋዎች መተርጎምና በሚሊዮን ኮፒ መሸጥ በቂ ምስክር ነው። እኛስ ከዴል ካርኔጌ ሥራዎች ምን እናገኝ ይሆን?

ማውጫ

1. ምዕራፍ 1

ራስህን ፈልግ፤ ራስህን ሁን፤ አስታውስ በዚች ዓለም አንተን
የመሰለ ሌላ ሰው የለም። 11

2. ምዕራፍ 2

ድካምና ጭንቀትን ለማስወገድ የሚረዱ አራት ጥሩ የአሠራር
ልምዶች 20

3. ምዕራፍ 3

የድካም ስሜት ለምን እንደሚሰማና እንዴት ማስወገድ
እንደሚቻል 26

4. ምዕራፍ 4

ድካምን፣ ጭንቀትንና ቁጭትን የሚያስከትለውን በልቸታ
በለማስወገድ 32

5. ምዕራፍ 5

ተፈጥሮ ከለገሰችህ ፀጋዎች አንዱን እንኳን በሚሊዮን ብር
ትሸጣለህ? 36

6. ምዕራፍ 6

የሞተን ውሻ የሚደበድብ እንደሌለ አስታውስ። 41

7. ምዕራፍ 7

ይህንን ብታደርግ ነቀፋ አያሽብርህም 44

8. ምዕራፍ 8

ከሰዎች ጋር ለመግባባት የሚረዱ ዋና ዋና መንገዶች 48

9. ምዕራፍ 9

ይህን ማድረግ የሚችል ሁለም ይደገፈዋል፤ የማይችል ግን

ብቻውን ይቆማል።	54
10. ምዕራፍ 10	
ይህንን ካደረግህ የትም ተቀባይነት ታገኛለህ።	58
11. ምዕራፍ 11	
ከሰዎች ጋር እንዴት በቀላሉ መግባባት እንደሚቻል	63
12. ምዕራፍ 12	
ጠላት ለማፍራት ምክንያት የሚሆኑ ነገሮችን እንዴት ማስወገድ እንደሚቻል	74
13. ምዕራፍ 13	
ወደ ሰዎች የአስተሳሰብ አድማስ የሚመራ ጥርጊያ መንገድ	80
14. ምዕራፍ 14	
የሶቅራጥስ ሚስጥር።	84
15. ምዕራፍ 15	
ሰዎች እንዲተባበሩን ስለማድረግ	88
16. ምዕራፍ 16	
ጥላቻን የሚያስከትል ትችት ስለመሰንዘር	92
17. ምዕራፍ 17	
ስህተትህን እመን	94
18. ምዕራፍ 18	
የማስታወስ ችሎታችንን ስለማሻሻል	97

እንደ መግቢያ

«በውስጡ ያሉትን ጥሩ ነገሮች ሁሉ ያገኘሁት ከመጻሕፍት ነው... በሳይንስ ወይም በቀለም ሰዎች የተጻፉ መጻሕፍትን ካላነበብን የሰውን ምንነት ለማወቅ በማንችልበት አለም ውስጥ ነው የምንኖረው» ይላል ማክሲም ጉርኪ የመጻሕፍትን ምንነት ሲገልጽ።

መጻሕፍት ለተለያዩ አላማ ይጻፋሉ። ለማስተማር፣ ለማዘናናት፣ ለማስተማርና ለማዘናናት። እውቀትን፣ ታሪክን፣ ባህልንና ወግን ሌላውን ቅርጽ ሁሉ ለትውልድ ለማስተላለፍ ይጻፋሉ።

የልብ ወለድ ጽሁፍ አለ፣ ልቦለድ ያልሆነም አለ። ሌላው አገር ስለብዙ ነገር ይጻፋል። እንደአገራችን ሳይሆን ሳይንሱ፣ ታሪኩ፣ ጀግራፊው፣ ስነአእምሮው፣ አንትሮፖሎጂው፣ ምግብ አቀቃቀሉ፣ ልብስ አለባበሱ፣ አተኛኝቱ... ሁሉም በየዘርፉ የተጻፉትን ለመዘርዘር ወረቀትም ጊዜም አይበቃ። ብቻ ስለ ሰው ብዙ ተጽፏል። እየተጻፈም ነው።

በአውሮፓና በአሜሪካ ኑሮህን እንዲህ ኑረው የሚሉ መጻሕፍት በየቀኑ ገበያ ላይ እንደሚውሉ ይወሳል። ስለሥራ፣ ስለጋብቻ፣ ስለወሲብ፣ ከራስና ከሰዎች ጋር ተስማምቶ ስለመኖር የሚጻፉት አያሌ ናቸው።

ባገራችን አልፎ አልፎ ከላይ በተጠቀሱት ርዕሶች እንዳንድ መጻሕፍት እንደመስቀል ወፍ ብቅ ቢሉም ስለኛ በቂ ተጽፏል ለማለት የሚያስደፍር ደረጃ ላይ አልደረስንም። እርግጥ በቅርቡ በዛ ያሉ የልቦለድ ድርሰቶችና እንደ «እጂና እሱን» የመሳሰሉ «መካሪ» መጻሕፍት ታትመው አንባቢ እጅ ደርሰዋል።

ዝናቸው በመላው አለም የተናኘውና በተለያዩ ቋንቋዎች በሚሊዮን ኮፒ ተራብተው የሚሸጡት የዴል ካርኔጊ መጽሐፍት በጥቅሉ በኑሮ ትግል ውስጥ እንዲሳካላችሁ ይህን አድርጉ ያን አታድርጉ እያሉ ከሚያስተምሩና ከሚመክሩ መጽሐፍት ጉራ ነው እማመደቡ።

«ሰዎች ተፈጥሮ የለገሰቻቸውን ችሎታ ሙሉ በሙሉ እንዲጠቀሙበት ለማስቻል ነው የጻፍኩት» ይላሉ ካርኔጊ ስለመጽሐፎቻቸው ሲያወሱ።

«እውቀት ለኑሮ የሚያስፈልጉ ነገሮችን አሟልቶ መገኘት ነው» ይላሉ ዶክተር ጆን ሂበን። ለተሳካና ደስተኛ ኑሮ የሚያስፈልጉ ዋና ዋና ነገሮችን ያሳዩና በሚል ነው ይህን ከዴል ካርኔጊ ሥራዎች የተውጣጣ መጽሐፍ ተርጉመን ለማቅረብ የተነሳሳነው።

«የትምህርት አላማ ማወቅ ሳይሆን ማድረግ ነው» ይላል የታወቀው ፈላስፋ ኸርበርት ስፔንሰር። ዴል ካርኔጊም «መጽሐፎቼ ሁሉ የድርጊት መጽሐፎች ናቸው» ይላሉ። እናም በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ፍርሃትን ጭንቀትንና አይን አፋራምነትን አስወግደን፣ በራሳችን ተማምነን፣ ከሰዎች ጋር ተግባብተን የምንኖርበትን ጉዳና ነው አብርተው ሊያሳዩን የሚሞክሩት። ሰው የማወቂያ መሳሪያውን እንጂ እውቀትን ይዞ አይደለም ከናቱ ማህፀን የሚወጣው። ሁሉንም ነገር የሚማረው በጳላ ነው። እየኖረ ይማራል፣ እየተማረ ይኖራል። የዴል ካርኔጊ መጽሐፍት ኑሮን እየኖርን እንዴት እንደምንማረው ነው የሚያሳዩን።

ለመሆኑ ዴል ካርኔጊ ራሳቸው ምን አይነት ሰው ነበሩ?

* * *

ዴል ካርኔጊ ከደህ ቤተሰብ ነበው የተወለደው። የገበሬ ልጅ ነው። በጠዋት ተነስቶ ላሞች ያልባል፣ እንጨት ይቆርጣል፣ አላማዎችን

ይቀልባል። ይህንን ካከናወነ በኋላ ነበር ት/ቤት ለመሄድ የሚዘጋጀው።
ይህ አድካሚ ሥራ ዴል ካርኔጊን ከአንዴም ሁለት ሶስት ጊዜ
ትምህርቱን እንዲያቋርጥ ምክንያት ሆኖ ነበር።

እንደምንም ኮሌጅ ገባ። ሆኖም አባትየው የኮሌጁን ክፍያ
ሊከፍሉለት ባለመቻላቸው በቀን 62 ማይልስ በፈረስ ጀርባ መጓዝ
ነበረበት።

ዘወትር ከሚለብሰው ሌላ ቅያሬ ልብስና ጫማ ስላልነበረው
ከክፍል ጓደኞቹ ጌን ደፍሮ ለመቆም ጉልበቶቹ ይንቀጠቀጡ ጀመር።
ቀስ በቀስ የበታችነት ስሜት እያደረበት መጣ። ወጣቱ ካርኔጊ
ፈሪና አይና አፋር፤ በራሱ የማይተማመን ሆነ። ችሎታውን በተግባር
ለመተርጎም እስከሚያቅተው ድረስ ወረደ።

ይህንን የተገነዘቡት እናቱ በክርክር ከበቦች ውስጥ እንዲሳተፍ
አበክረው ይገፉት ነበር። የሳቸውን ምክር ተቀብሎ ሞከረ።
አልተሳካለትም። የጓደኞቹ መሳቂያ መሳለቂያ ከመሆን አልፎ በሁለት
እግሩ ሊቆም አልቻለም።

በየካብቡ እየገባ ብዙ ከሞከረ፤ ብዙ ከወደቀ በኋላ በመጨረሻው
ተሳካለት። ይህ ድል ለተሳካ ኑሮ የሚያስፈልገውን በራስ መተማመንና
በሚያደርጋቸው ነገሮች እርግጠኛ መሆንን አስገኘለት። በአንድ አመት
ውስጥ የተለያዩ ክርክሮችን አሸንፎ ስም ያለው ተናጋሪም ወጣው።

ይህን ያዩ ተማሪዎችም ከሱ ምክር ለመጠየቅ ይጉርፉ ጀመር።
በትግል ያገኘውን እውቀት አካፈላቸው። ብዙዎቹ እንደሱ ተሳካላቸው።

ዴል ካርኔጊ የደረሰበትን የበታችነት ስሜት ለማስወገድ ባደረገው
ትግል ሀሳቡን ለአንድ ወይም ለብዙ አድማጮች ለማስተላለፍ
የሚያስፈልገው በራስ መተማመን መሆኑን ተረዳ። በዚያም አላቆመ።

በራስ መተማመን ሰውን በየትም ቦታ ከሌሎች እኩል በሁለት እግሩ የሚያቆመው መሆኑንም ተገንዝቧል።

ሰዎች እርስ በርሳቸው የሚያደርጉትን ግንኙነት ለመረዳት መሞከር ብቻ ሳይሆን መመሪያ የሚሆኑ መጽሐፍትን ማዘጋጀት ጠቃሚ መሆኑን በመገንዘቡ How to Win Friends and Influence People, How to Stop Worrying and Start Living, How to Develop Self-confidence and Influence People by Public Speaking የተሰኙ መጽሐፍትን ያቀረበ ሲሆን እነዚህ መጽሐፍት ዛሬ በመላው አለም በተለያዩ ቋንቋዎች ተተርጉመው በሚሊዮን ኮፒዎች ተሰራጭተዋል።

እንደመደምደሚያ፡-

በትርጉም ሥራ ውስጥ የተለያዩ መጽሐፍት በተለያዩ መንገድ ነው የሚተረጎሙት። ተመሳሳይ መጽሐፍትንም በተለያዩ መንገድ መተርጎም እንደሚቻል በሙያው የተሰማሩ ጠበብት አንድ ሁለት ብለው ይናገራሉ።

ይሄ ከላይ እንዳልነው መካሪ፣ አስተማሪ፣ መሪ መጽሐፍ ነው። ሀሳብን ግልጽ በሆነ መንገድ ለሌላው ማቀበል ነው አላማው። ይህን ትርጉም ስንሰራ በሀሳቡ ላይ ነው ያተኮርነው። ይህ ሀሳብ በኛ ቋንቋ ለኛ ሰዎች እንዴት ይደርሳል ነበር ጭንቀታችን። ስለዚህ ለኛ አይሆኑም ያልናቸውን ምዕራፎች፣ አንቀጾችና አረፍተ ነገሮች እንደልባችን ቆርጠናቸዋል። አሳጥረናቸዋልም።

ምናልባት የዴል ካርኔጊን ሥራዎች በተጻፉበት ቋንቋ ያነበበ የኛን «ትርጉም» ሲያይ እንዴ! ብሎ ይገረም ወይም ይደነግጥ ይሆናል። ለሱ የዴል ካርኔጊ ዋና ዋና ሀሳቦች አሉ። ሌሎቹን ትተናቸዋልና አይዞህ! ለፍሬ ካላቸው ያሉት ይበቃሉ ነው መልሳችን።

ትርጉሙን ስንሰራ የተጠቀምንበት የዴል ካርኔጊ ሥራዎች በከፊል ተጠራቅመው ከሚገኙበት *How to Enjoy Your Life and Your Job* የተሰኘው መጽሐፍ ነው። ሆኖም በሱ አልተወሰነም። ቀድሞ እንዳልነው ከሱ ውስጥ የፈለግነውን ወስደን ያልፈለግነውን ስንጥል፣ በዚያ ጥራዝ ውስጥ ካልታቀፈው መጽሐፋቸውም ሌሎች ምዕራፎችን አክለንበታል። ስለዚህ ይህ መጽሐፍ የሌላውም፣ የኛም ምርጫ የታከለበት የዴል ካርኔጊ ምርጥ ስራዎች ስብስብ ነው ብለን እናስባለን።

ተርጓሚዎቹ

pdf by @shuktuss

ሹክቱስ

ክፍል ከ፲፩

የመንፈስ እረፍትና ደስታ ለማግኘት
የሚረዱ ሰባት ማንገዶች

ምዕራፍ 1

ራስህን ፈልግ ራስህን ሁን፤ አስታውስ በዚች አለም
አንተን የመሰለ ሌላ ሰው የለም።

ሰሜን ካሮላይና ከምትኖረው ከወ/ሮ ኢዴት አላረድ የተላከ
አንድ ደብዳቤ አለኝ። በደብዳቤውም ውስጥ እንዲህ ትላለች።

«በልጅነቴ በጣም ሰሉና አይን አፋር ነበርኩ። ወፍራም
ከመሆኔም በላይ ጉንጮቼ ደግሞ ከዚያ የበለጠ ወፍራም
ያስመስሉኝ ነበር። እናቴ ዘመናዊ አስተሳሰብ ሰላልነበራት
ቆንጆ ልብስ መልበስ ሞኝነት ነው ብላ ታስብ ነበር።
አዛውትራም እንዲህ ትላለች፤ 'ሰፊ ይለበሳል፤ ጠባብ ይቀደዳል'
በለዚህ ልብሶቼ ሁሉ በልኬ የተሰሩ አልነበሩም። ሰፋፊ ነበሩ።
ፓርቲ የሚባል ነገር ሂጂ አላውቅም። ተዝናንቼም አላውቅም።
ት/ቤትም ሆነ ከክፍል ውጪ ከልጆች ጋር አልጫወትም ነበር።
በአትሌቲክስ እንኳን የተሳተፍኩባቸውን ቀኖች አላስታውስም።
በጣም የማሳዝን አይን አፋር ልጅ ነበርኩ። ከሰው ሁሉ የተለየሁና
ማንም የማይፈልገኝ ይመስለኝ ነበር። ካደግሁ በኋላም በዕድሜ
በብዙ ዓመታት የሚበልጠኝ ሰው አገባሁ። ግን አልተለወጥኩም።
የባሌ ወገኖች ኩሩና በራሳቸው የሚተማመኑ ነበሩ። እኔ ልሆን
የሚገባኝን ግን ያልሆንኩትን ሁሉ ነበሩ። በተቻለኝ መጠን
እንደነሱ ለመሆን ምክርኩ፤ አልቻልኩም። እኔን ከሰመጥከበት
የፍርሀትና የበታችነት ስሜት ለማውጣት ያላደረጉት ጥረት
አልነበረም። ሆኖም ይህ ጥረታቸው ይበልጡኑ
እንድሸማቀቅና ይበልጥ የበታችነት እንዲሰማኝ አደረገኝ።

የባለ ነጭናጫና ርብትብት ሆንኩ፤ ጓደኞቼን ሁሉ ሸሸሁ።
 እየቆየሁ ስሄድማ በር በተንኳኳ ቁጥር እበረግግ ጀመር። ውዳቂ
 ሰው ሆኜ ተገኘሁ። እንደዛ መሆኔንም ተገንዝቤው ነበር።
 በጣም የሚያስፈራኝ ግን ባሌ አንድ ቀን ያውቅብኛል የሚለው
 ነበር። ስለዚህም ውጪ በወጣን ቁጥር ደስተኛና ደፋር መስዬ
 ለመታየት እሞክራለሁ። ደስተኛ መስዬ መታየቱን አበዛው
 እንደነበርም አውቀዋለሁ። ስለሆነም ይህ ትዝ ባለኝ ቁጥር
 ለረጅም ቀናት እጩነት ጀመር። በመጨረሻ መከፋቱ እየበዛብኝ
 ሄደና በዚህ ሁኔታ መኖሪያም ዋጋ እንደሌለው ሰገነዝብ ራሴን
 ለማጥፋት ማሰብ ጀመርኩ።»

ታዲያ የዚችን አሳዛኝ ሴት ሕይወት ለመለወጥ የሚችል ምን
 ነገር ተገኘ? ሕይወቴን የለወጠው ባጋጣሚ የተነገረ አስተያየት ነበረ።

የወ/ሮ አልረድ ደብዳቤ እንዲህ እያለ ይቀጥላል።

«ባጋጣሚ የተነገረ አስተያየት ሕይወቴን ቀየረው። አንድ ቀን
 አማቴ ልጆቻቸውን እንዴት እንዳሳደጉ ሲናገሩ 'የሆነው ቢሆን
 ልጆቼ ራሳቸውን እንዲሆኑ እየደጋገምኩ እመክራቸው ነበር'
 ሲሉ ሰማኳቸው፤ ራሳቸውን እንዲሆኑ። ይህ አስተያየት ነበር
 መላ ህይወቴን የለወጠው። እንዲህ ብለው ሲናገሩ ይህን ሁሉ
 ሰቃይ ያመጣብኝ ሌላውን ለመሆን (ሌሎችን ለመምሰል) እጥር
 ስለነበር እንደሆነ ተገለጸልኝ።

በአንድ ቀን አዳር ተለወጥኩ! ራሴን መሆን ጀመርኩ። ራሴን
 ለማጥናትም ሞክርኩ። ምን ዓይነት ሰው እንደሆንኩ ለማወቅ

ጣርኩ። በሚቻለኝ መጠን ስለልብስ ቀለሞችና ቅዶች (ፋሽኖች) ለማጥናት ሞከርኩ። ከዚያ በኋላም የሚሰማማኝን ዓይነት መልበስ ጀመርኩ። ከዚያም በአንድ የሴቶች ማኅበር ውስጥ አባል ሆንኩ። እነሱም አንድ ውይይት እንድመራ ፕሮግራም ሰጡኝ። ይህም ፕሮግራም የነበረኝን ፍርሃት ሁሉ እንዳስወግድ ረዳኝ። እንዲህ የሆነው ግን በአንዴ አልነበረም። በተናገርኩ ቁጥር ድፍረት እያገኘሁ መጣሁ። ዛሬ ግን በሕልሜ እንኳ ይቻላል ብዬ የማላስበውን ያህል ደስታ እያገኘሁ ነው።

ልጆቼንም ያሳደግኳቸው ከዚያ መራራ ኑሮዬ የቀሰምኩትን ልምድ እያስተማርኩ ነው። እንዲህም እላቸው ነበር። 'የሆነው ቢሆን ምን ጊዜም ራሳችሁን ሁኑ! ሌላውን ለመምሰል አትሞክሩ'።»

«እራስን ለመሆን የሚደረገው ጥረት ረጅም ታሪክ ያለውና በሁሉም ሰው ውስጥ የሚገኝ ነው» ይላሉ ዶክተር ጃም ጉርደን አልኩ ይህ ሌሎችን ለመምሰል የመፈለግ ዝንባሌ በአብዛኛው ለአእምሮ ሀመምና ጭንቀት መነሻ ነው።

ስለ ሕፃናት አስተዳደግ አስራ ሶስት መጻሐፍትና በሺህ የሚቆጠሩ የጋዜጣ ጽሁፎችን ያቀረቡት አንጂሎ ፓተር የተባሉ ሊቅ «በአዕምሮም በአካልም ራሱን መሆን ሊችል ሌሎችን ለመምሰል እንደሚመኝ ሰው ጭንቀት የሚበዛበት የለም» ይላሉ።

ይህ ሌሎችን የመምሰል ፍላጎት በተለይ ሆሊ ውድ በተባለው የአሜሪካ የፊልም መሥሪያ ከተማ ውስጥ ጉልቶ ይታያል። ከታወቁት የሆሊውድ የፊልም አዘጋጆች አንዱ የሆኑት አቶ ሳም ውድ ወጣት

ተዋንያንን በሚያሰሩበት ጊዜ ከፍተኛ ችግር የሚፈጥርባቸው ይኸው ሌሎችን የመምሰል ፍላጎት መሆኑን ይገልጻሉ።

አቶ ሳም ውድ አስተያየታቸውን በመቀጠል፤ «ወጣት ተዋንያን የላና ተርነር ቅጅ ወይም የከላርክ ጌብልስ የቅጅ ቅጅ ሊሆኑ ይፈልጋሉ» ካሉ በኋላ፤ እሳቸው ለወጣት ተዋንያኑ እንዲህ እያሉ ደጋግመው እንደሚነግሯቸው ገልጸዋል።

«ተመልካቹ የላና ተርነርን ችሎታ አይቶታል፤ ጠግቦታል። ከእናንተ የሚጠብቀው አዲስ ነገር ነው (ሌላ ነገር) ነው።»

አቶ ሳም ውድ በፊልም አዘጋጅነት ሙያ ተሰማርተው በመላው አለም ተደናቂ የሆኑ ፊልሞችን አዘጋጅ ከመሆናቸውም በፊት በእርስት አሻሻጭነት ሙያ ላይ ተሰማርተው ነበር። እዚያም ሆነው በራሳቸው የሚተማመኑ ወጣት አሻሻጮችን (Salesmen) ለማፍራት እንደበቁ ይናገራሉ። አስተያየታቸውን በመቀጠል፤ «ይህ ራስን የመሆን ነገር» በፊልም አለም ብቻ ሳይሆን በማንኛውም ሥራ መስክ አስፈላጊ እንደሆነ ይመሰክራሉ። «በማስመሰል ምንም ፍሬ ያለው ነገር መስራት አይቻልም።» ሳም ውድ በማከል፤ «ከልምድ እንዳገኘሁት ሌሎችን ለመምሰል ከሚሞክሩ ሰዎች ጋር ከመሥራት አለመሥራቱ ይመረጣል።»

በቅርቡ የአንድ ዘይት ፋብሪካ ፐርሶኔል የሆኑትን አቶ ጳውሎስ ቦይንተንን «ሰዎች ለመቀጠር ሲጠይቁ የሚፈጽሙት ትልቁ ስህተት ምንድነው?» ብዬ ጠይቄያቸው ነበር። እኒህ ሰው ከዚህ በፊት ከ60,000 በላይ ለሚሆኑ ሥራ ፈላጊዎች የቃለ መጠይቅ ፈተና የሰጡ፤ ይህንንም በመመርኮዝ «ሥራ ለማግኘት የሚረዱ ስድስት መንገዶች (Six Ways to Get a Job)» የሚል መጽሐፍ የጻፉ ነበሩና እንዲህ ሲሉ መለሱልኝ፤

«ሥራ ፈላጊዎች የሚፈጽሙት ትልቁ ስህተት ራሳቸውን ሳለመሆን የሚያደርጉት ሙከራ ነው። እንደ ጥያቄ ሲጠየቁ ምን ጊዜም ቢሆን ለጥያቄው መልስ ይሆናል ብለው ያመኑበትን ሳይሆን እንተ ትፈልገዋለህ ብለው ያመኑበትን መልስ ይነግሩሃል።»

እንግዲህ ከላይ እንዳየነው ሌሎችን ለመምሰል የመሞከሩ ጉዳይ የሚያዋጣ ነገር አይደለም። ምክንያቱም ማንም ቀጣሪ አስመሳይ ሠራተኛ አይፈልግም። እስቲ አስቡት የውሸት ገንዘብ የሚፈልግ ሰው አለ?

አንዲት በመልካ የምታፍር ዘፋኝ ለመሆን የምትመኝ ልጅ ነበረች። በተለይ የሚያሳፍሯት ሰፊው እጅና ገጣጣ ጥርሷ ነበሩ። ልጅቷ ተሳካላትና ሕዝብ ፊት ቀርባ ለመዝፈን በቃች ነገር ግን በምትዘፍንበት ጊዜ እጅን ለማጥበብና ጥርሷን ለመከለል ስለሞከረች አድማጮቿን ልትስብ አልቻለችም። እንዲያውም አብዛኞቹ ሁኔታዋን ስለተረዱ ሳቁባት። በዚህ ጊዜ ዘፋኝ የመሆን ተስፋዋ መንምኖ ታያት። ከአድማጩ መካከል በዚያ ወቅት ሁኔታዋን የተገነዘበና ችሎታ እንዳላት ያመነ አንድ ሰው ጠርቶ እንዲህ አላት፡

«አየሽው በትጫወቺ እመለከትሽ ነበር፤ ልትደብቂው የሞከርሽውን ነገር ደግሞ አውቄዋለሁ። በጥርስሽ ታፍሪያለሽ አይደለም?»

ይህን ስትሰማ ልጅቷ አፈረች። ሰውዬው ግን ንግግሩን በመቀጠል፡ «ምን ልታደርገው ትችያለሽ? ገጣጣነት ወንጀል ነው እንዴ? በፍጹም አይደለም እና በምንም ዓይነት ጥርሶችሽን ለመደበቅ አትሞክራ። ለወደፊቱ ተዝናንተሽ ዝፈኚ፤ አትፈራ። አለማፈርሽን ሲያይ ተመልካቹ ይወድሻል። በዚያም ላይ ማን ያውቃል እነኝህ ዛሬ

የምታፍረባቸው ጥርሶችሽ ነገ ብዙ ሀብት ያስገኙልሽ ይሆናል።»

ይቺ እንዲህ የተባለችው ልጅ ካለ ዳሊ ነበረች። ዳሊ የሰውዬውን ምክር ከተቀበለች በኋላ ጥርሶቿን ረሳች። ተመልካቹን ብቻ ማሰብ ጀመረች። እፏን ከፈት አድርጋ ከልቧ ስትዘፍን ተመልካቹም ተማረከላት። የፊልምና የሬዲዮም ኮከብ ተዋናይና ዘፋኝ ሆነች። ዛሬ ወጣት ተዋንያን ዳሊን ለመምሰል ሙከራ ያደርጋሉ።

ታዋቂው ፈላስፋ ዊሊያም ጆምስ ራሳቸውን መሆን ስላልቻሉ ሰዎች ሲያወሳ አብዛኛው ሰው ካለው ችሎታ ከመቶ አስሩን እጅ እንደሚጠቀምበት ተናግሯል። እራስን ለመሆን ካለመሞከር የተነሳ ካለን ችሎታ ዘጠና በመቶው ባክኖ ይቀራል ማለት ነው።

ይኸውልህ አንተም እኔም ይህን ያህል ችሎታ አለን። ስለዚህ እንደሌሎች ባለመሆናችን ስንጨነቅ ወርቃማ ጊዜያችንን እናጥፋ።

ብታውቀው በዚች አለም ላይ የተለየህ ፍጡር ነህ። ከዚህ በፊት ዘመን ከተፈጠረ ጀምሮ አንተን የመሰለ ሌላ ሰው ኖሮ አያውቅም። ወደፊትም በሚመጡት ዘመናት ሁሉ አንተን የሚመስል ሰው አይኖርም። ይህ በሳይንስም ተረጋግጧል። አንተ ስትፀነስ በሚሊዮን የሚቆጠሩ የወንዴ ዘሮች ወደ እናትህ ማህፀን ውስጥ ይገባሉ። አንተን ያስገኘው አንዱ ነው። ከቀሩት መካከል አንተን ያስገኘውን የመሰለ የወንዴ ዘር የለም። እኒያ በሚሊዮን የሚቆጠሩ የወንዴ ዘሮች ማስፀነስ ቢችሉና እናትህ ያን ያህል ልጆች አርግዘው ለመውለድ የሚችሉ ቢሆን እንኳ አንተን የመሰለ ሌላ ልጅ ሊወልዱ አይችሉም።

ስለዚህ ነገር እርግጠኛ ለመሆን ከፈልግህ የሄሬዲቲና የዴኔቲክስ መጻሕፍትን መርምር።

ራስን ስለመሆን እርግጠኛ ሁኔ ለመናገር እችላለሁ። ምክንያቱም

ይህ ነገር ጠልቆ ስለሚሰማኝና ኩመራራ ልምድ ያተረፍኩት ስለሆነ ነው። በምሳሌ ለማስረዳት ያህል ከሚዙሪ የእርሻ ቦታ ተነስቼ ለመጀመሪያ ጊዜ ኒውዮርክ እንደገባሁ ተዋናይ የመሆን ትልቅ ፍላጎት ስለነበረኝ በአሜሪካ የቲያትር ጥበብ አካዳሚ ተመዘገብኩ። ተዋናይ የመሆን ፍላጎት ያደረብኝ በዚያን ጊዜ ታዋቂ ተዋናይ የነበሩትን እነ ጆን ድሩ፣ ዋልተርህም፣ ደን እቴክ ስኪነር በአጭር ጊዜ በመታወቃቸውና በያኔው የኔ ግምትም ይህ ሥራ በቀላሉ ዝነኛ ሊያደርገኝ የሚችል መስሎ ስለተሰማኝ ነው። እንዲያውም ለመታወቅ የሚፈልጉ ሰዎች ይቺን ቀላል መንገድ እንዴት ሊደርሱባት አልቻሉም እያልኩ እደነቅ ነበር። ከላይ የጠቀስኳቸውን ታዋቂ ተዋናያን አንድ በአንድ በመቅዳትና የሁሉንም ችሎታ በማጣመር ከነሱ በላይ ሆኜ ለመታየት እሞክር ነበር። ይህንን ነገር አሁን ሳስበው ያስቀኛል። እኔ እኔን እንጂ ሌላ ሰው ልሆን እንደማልችል እስክረዳው ድረስ ሰዎችን ለመምሰል በመሞከር ከሕይወቴ አያሌ አመታትን አሳልፌአለሁ።

ያ አሳዛኝ ልምድ የመጨረሻ ትምህርት ሊሆነኝ በተገባ ነበር። ነገር ግን በቀላሉ የማይገባኝ ሰው ስለነበርኩ ትምህርት አልሆነኝም። እንደገና ሀ ብዬ መጀመር ነበረብኝ። ከአያሌ አመታት በኋላ በሕዝብ ፊት ደፍሮ ስለመናገር የሚገልጽ እስከ ዛሬ ድረስ ተጽፎ የማያውቅ ወደር የሌለው መጽሐፍ ለመጻፍ ተነሳሁ። ይህን መጽሐፍ ስለመድረስ የነበረኝ አስተያየት በፊት ተዋናይ ለመሆን የነበረኝን የተሳሳተ አስተያየት ይመስላል። ማለትም በዚህ ርዕስ ላይ ከጻፉ ደራሲያን ሁሉ ሀሳብ ወስጄ አንድ ሁሉንም ነገር ያጠቃለለ መጽሐፍ ለመድረስ አስቤ ነበር ማለት ነው። በርከት ያሉ መጽሐፍት በማንበብ ሀሳቦቻቸውን እያጠራቀምኩ አዲስ በምጽፈው መጽሐፍ ውስጥ

ዴል ካርኔጊ

ማጠናቀር ጀመርኩ። ሆኖም እንደገና የተሳሳተኩ መሆኔ ተገለጸልኝ። በድጋሚ በመሞኘቴ ሳቅሁ። ይሄ የሀሳቦች ድራቅ ገለባና የማይሰብ በመሆኑ አንድም ሰው በትዕግስት ሊያነበው የሚችል አልነበረም። ሆኖም አመት የለፋሁበትን ጽሁፍ ቀዳድጄ ጥዬ እንደገና በአዲስ መልክ መሥራት ጀመርኩ። ለራሴም እንዲህ አልኩት፤

«ሰህተቱንም ችሎታውንም እንዳለ ተቀብለህ ዴል ካርኔጊን መሆን አለብህ፤ ሌላ ሰው ልትሆን አትችልምና።» ስለዚህም ሌሎችን ለመሆን መሞከሬን አቆምኩና ሽንጤን ገትሬ ከመጀመሪያው አንስቶ ላደርገው ይገባኝ የነበረውን ነገር በአዲስ መንፈስ ተነስቼ ሠራሁ። በሕዝብ ፊትም ደፍሮ ስለመናገር የሚያስተምር መጽሐፍ ደረስኩ። መጽሐፉም የተመሰረተው በራሴ ልምዶች፣ በተመለከትኳቸው፣ ባመንኩባቸው ነገሮች ላይ ብቻ ነበር። ከዚህ ጽሁፍ የእንግሊዝኛ ሰነ ጽሁፍ ሊቅ የነበሩት ሰር ዋልተር ራጊ ስለዚህ ጉዳይ የደረሱበትን ዕውቀት አገኘሁት። ሰር ዋልተር ስለጻፉት ነገር ሲናገሩ «እንደ ሼክስፒየር አልጽፍም፤ እንደ እኔ እንጂ» ብለው ነበር።

ራስህን ሁን

እነ ቻርሊ ቻፕሊን፣ እነ ዊል ሮጀርስ፣ እነ ሜሪ ማርጋሬት፣ መክብራይድ፣ እነ ጆን አትሪና ሌሎችም በሚሊዮን የሚቆጠሩ ታላላቅ ሰዎች ራስን የመሆንን ነገር የተማሩት ከብዙ ጊዜ ጥረትና ሙከራ በኋላ ነው። ይህንን ጉዳይ ደጋግሜ ያመጣሁት በጣም አስቸጋሪ መሆኑን ስለማውቅ ነው።

ቻርሊ ቻፕሊን ፊልም መሥራት እንደጀመረ አዘጋጁ አንድ የታወቀ የጀርመን ኮሚዲያን እያስመሰለ እንዲሠራ ደጋግሞ ይነግረው ነበር። ሆኖም ቻርሊ ቻፕሊን በራሱ መንገድ መሥራት እስኪጀምር

የተሳካለት ኮሜዲያን ሊሆን አልቻለም ነበር።

ቦብ ሆፕም ተመሳሳይ ችግር ደርሶበታል። ምንም እንኳን ለአያሌ አመታት በዘፋኝነትና በዳንስ ሥራ ላይ ቢቆይም ራሱን አውቆ በራሱ እስኪሰራ ድረስ ታዋቂነትም አላገኘም ነበር።

ጂን አትሪ ከቴክሳስ ክ/ሀገር የመጣ ቢሆንም እሱ ግን የቴክሳስን የአነጋገር ቅላጭና አለባበስ ትቶ እንደ(የ) ኒው ዮርክ ሰው ለመልበስና ለመናገር ሲሞክር መሳቂያ መሳለቀያ ሆኖ ነበር። ነገር ግን ባንጆ የተባለውን ክራር መሰል የሙዚቃ መሳሪያ እየመታ የቴክሳስን የእረኞች ዘፈን ሲዘፍንና ይህንንም ሥራዬ ብሎ ሲይዘው የተዋጣለትና በመላው አለም የታወቀ ዘፋኝ ሆነ፤ በፊልምም በሬዲዮም።

በዚች ምድር ላይ አንተን የሚመስል ሰው የለም። በዚህም ደስ ሊልህ ይገባል። ተፈጥሮ ባደለችህ ደስታ ጸጋ ተጠቀምበት። ሁሉም ነገር የሚወጣው ከራስህ ነውና ማዜም የምትችለው ያንተ የሆነውን ብቻ ነው። መሳልም የምትችለው ያንተ የሆነውን ብቻ ነው። አካባቢህ፣ ልምድህ፣ ከዘር የወረሰከው ባህርይ ያደረጉህን ብቻ መሆን አለብህ። ለማንኛውም የራስህ የሆነውን ነገር አዳብረው። በሕይወት ጨዋታ ውስጥም የራስህ የሆነችውን ትንሽ የሙዚቃ መሳሪያ ተጫወት።

የመንፈስ ዕረፍትንና ደስታን አዳብሮ ከጭንቀት ነፃ ለመሆን የሚከተለውን መመሪያ አስተውል።

ሌሎችን ለመምሰል አንሞክር፤

ራሳችንን እንፈልግ!

ራሳችንን እንሁን!

ምዕራፍ 2

ድካምና ጭንቀትን ለማስወገድ የሚረዱ አራት ጥሩ
የአሠራር ልምዶች

1ኛ. በወቅቱ ከምትሠራው ሥራ ጋር ግንኙነት የሌላቸውን
ወረቀቶች ሁሉ ከጠረጴዛህ ላይ አስወግድ

በችካጌ የአንድ ባቡር ጣቢያ ፕሬዚደንት የሆኑት ሮላንድ
ዊሊያምስ ስለዚህ ጉዳይ ሲናገሩ፤

«በጠረጴዛው ላይ ብዙ ወረቀቶች የከመረ ሰው ለጊዜው አስፈላጊ
የሆኑትን ብቻ ትቶ ሌሎችን ቢያነሳ ሥራው የተቃና ይሆንለታል።
ይህንንም መልካም የቤት አያያዝ አለዋለሁ። ሥራን ለማቃናትም
የመጀመሪያው እርምጃ ነው እላለሁ» ይላሉ።

ዋሽንግተን ዲሲ ውስጥ በሚገኘው የኮንግራስ ቤተ መጻሕፍት
ኮርኒስ ላይ በታዋቂው እንግሊዛዊ ገጣሚ አሌክሳንደር ፓፕ የተጻፉ
አምስት ቃላት ይታያሉ፤ እንደዚህ የሚሉ፡-

«የገነት የመጀመሪያው ሕግ ሥርዓት ነው።» ሥርዓት የሥራም
የመጀመሪያው ሕግ መሆን ይገባዋል። ግን ይሆን? አይደለም።
የአብዛኛው ሠራተኛ ጠረጴዛ ለረጅም ጊዜ ተነክተው በማያውቁ
ወረቀቶች የተሞላ ነው። እንዲያውም ይግራማችሁ አንድ በኒው
አርሊንጎን ውስጥ የሚገኝ የአንድ ጋዜጣ አዘጋጅ እንዳወሰነ ጸሐፊው
አንድ ቀን ከጠረጴዛዎቹ አንዱን ስታጸዳ ለሁለት ዓመታት ያህል ጠ
ፍቶባቸው የነበረውን አንድ የጽሕፈት መኪና እንዳገኘች ነግሮኛል።

መልስ ባልተሰጣቸው ደብዳቤዎች፤ ባልታዩ ሪፖርቶች የግል

ማስታወሻዎች የተሟላ ጠረጴዛን ማየት ራሱ በሠራተኛው ላይ መደናገርን፣ ውጥረትንና ጭንቀትን ያሳድራል። የነዚህ ወረቀቶች መከመር በሠርቼው አያልቅ ጭንቀት ውስጥ ስለሚከተን ውጥረት እና ድካምን ብቻ ሳይሆን የደም ብዛትን፣ የልብ ድካምንና የጨጓራ በሽታን ሊያስከትል ይችላል።

ዶክተር ዊሊያም ሳድለር የተባሉት ዝነኛ የአዕምሮ ህኪም በሳቸው ይታከም ስለበረ የአንድ ኩባንያ ስራ አስኪያጅ ሲናገሩ እንዲህ ይላሉ። «ሰውዬው ለህክመና ሲመጣ የውጥረት የመሽበርና የመጨነቅ ስሜት ይታይበት ነበር። ወደ እብደትም እያመራ እንደነበር ቢረዳውም ሥራውንም ለመልቀቅ ግን ዝግጁ አልነበረም። ከዚያ በፊት የህኪም ዕርዳታ እንደሚያስፈልገው ያውቅ ነበር።»

ዶክተር ሳድለር እንዲህ ይላሉ፤ «ሰውዬው ታሪኩን እየነገረኝ ሳለ ስልክ ተደወለልኝ። የተፈለገሁት ከምሠራበት ሆስፒታል ነበር። ሆኖም የሰውዬውን ጉዳይ አንጠልጥሎ ከመተው ይልቅ አንድ እልባት ማስያዝ እንደሚገባኝ ወሰንኩ። ይህ ደግሞ ልምዴ ነው። ምን ጊዜም አንድ ነገር ከጀመርኩ ሳልጨርሰው አልተወውም። መነጋገሪያውን እንዳስቀመጠኩ በድጋሚ ስልኩ ጮኸ። አሁንም በጣም አስቸኳይ ነበር። ቢሆንም መልዕክቱን ከተነጋገርንበት በኋላ መልሼ ዘጋሁትና ሰውዬውን ማነጋገር ጀመርኩ። በጣም ስለታመመ አንድ ሰው ሁኔታ ሊያማክረኝ የመጣ የሥራ ባልደረባዬ ለሶስተኛ ጊዜ ከሰውዬው ጋር የማደርገውን ንግግር አቋረጠኝ። ከሱ ጋር ከጨረሰኩ በኋላ ወደ ታካሚው ተመልሼ ለላስጠበቅሁት ይቅርታ መጠየቅ ስጀምር በደስታ ተቀበለኝ። በፊቱ ላይ ሲመጣ ከነበረው የተለየ ሁኔታ ይታይበት ነበር።

‘ዶክተር ይቅርታ አይጠይቁኝ። ባለፉት አሥር ደቂቃዎች ውስጥ የኔ ችግር ምን እንደሆነ የተረዳሁት ይመስለኛል። በቀጥታ ወደ ቢሮዬ ተመልሼ የአሰራር ልምዴን አስተካክላለሁ... ከመሄዴ በፊት ግን የጠረጴዛዎን ኪሶች ለማየት ይፈቅዱልኛል?’»

ዶክተር ሳድለር የጠረጴዛቸውን ኪሶች ከፈቱ፤ ሁሉም ባዶ ነበሩ። ከጽሕፈት መሳሪያዎች በስተቀር።

«እስቲ ይንገሩኝ ዶክተር» አለ ታካሚው። «ያላለቀላቸውን ወረቀቶች የት ነው የሚያስቀምጧቸው?»

«እጩሳቸዋለሁ።»

«መልስ ያልሰጡባቸው ደብዳቤዎችስ የት ያስቀምጧቸዋል?»

«መልስ እሰጥባቸዋለሁ።» አሉና ቀጥለውም «የኔ መመሪያ አንድ ደብዳቤ መልስ ሳይሰጥበት መቀመጥ የለበትም የሚል ነው። ስለዚህም ደብዳቤው እንደደረሰኝ መልሱን ለጸሐፊዋ እየነገርኩ አስጽፈዋልሁ።» ከስድስት ሳምንታት በኋላ ይኸው የኩባንያ ሥራ አስኪያጅ ዶክተር ሳድለርን ወደ ቢሮው እንዲመጡ ጋበዛቸው። እሱም ጠረጴዛውም ተለውጠው ነበር። የጠረጴዛውን ኪሶች ከፍቶ አንድም ያልተከናወነ ሥራ እንደሌለ ለዶክተር ሳድለር አሳያቸው።

«ከስድስት ሳምንታት በፊት በሁለት ቢሮዎች ውስጥ ሶስት የተለያዩ ጠረጴዛዎች ነበሩኝ። በሁሉም ላይ ያላለቁ ደሴዎች ተከምረው ሳይ ሥራው የሚውጠኝ መስሎ ይሰማኝ ነበር። እርስዎ ጋ ደርሼ ከተመለስኩ በኋላ አንድ መኪና ሙሉ ሪፖርቶችንና አሮጌ ወረቀቶችን ጠርጌ አወጣሁ። ዛሬ በአንድ ጠረጴዛ ላይ ብቻ እጭራለሁ። ማንኛውንም ሥራ እኔ ጋ እንደደረሰ አከናውኑኝዋለሁ። ይኸውልህ! ዛሬ የተወዘፈ ሥራ ባለመኖሩ የዱሮው ውጥረትና ጭንቀት ለቆኛል፤ ፈጽሞም

ድኛለሁ። በጤናዬ በኩል ምንም ዓይነት ችግር የለብኝም።»

የቀድሞው የአሜሪካ የፍትና ሚኒስትር የነበሩት ቻርልስ ኤባንስ ሄውዝ እንዲህ ብለዋል። «የሥራ ብዛት ሰዎችን አይገድባቸውም። የሚገድባቸው በችሎታቸው አለመጠቀማቸውና ጭንቀታቸው እንጂ።»

2ኛ. ሥራህን እንደ አስፈላጊነቱ በቅደም ተከተል አከናውን

የከተሞች አገልግሎት ሰጪ ኩባንያ በመባል የታወቀውን ድርጅት መሥራች የሆኑት ሄንሪ ዶክርቴ የፈለጉትን ያህል ደሞዝ ቢከፍሉም ከሠራተኛው ሊያገናኛቸው ያልቻሉት ሁለት ነገሮች እንዳሉ ይናገራሉ። እነሱም፡-

ሀ. የማመዛዘን ችሎታ

ለ. ሥራን እንደየአስፈላጊነቱ በቅደም ተከተል የማከናወን ችሎታ ናቸው።

ቻርልስ ሉክሞን የተባለ ከምንም ተነስቶ በአሥራ ሁለት አመታት ውስጥ የአንድ ትልቅ ኩባንያ ፕሬዚደንት በመሆን በአመት በመቶ ሺህ ብር የሚቆጠር ገንዘብ ለማጠራቀም የበቃ ወጣት እዚህ ደረጃ ላይ እንዴት እንደደረሰ ሲናገር ከዚህ በላይ የተጠቀሱትን ሄንሪ ዶክርቴ ለማግኘት አስቸጋሪ ያሏቸውን ችሎታዎች ለመጠቀም በመቻሉ መሆኑን ይናገራል። በአሜሪካ ውስጥ ከሚገኙት የተሳካላቸው የኢንቴራንስ አሻሻሎች አንዱ የሆነው ፍራንክ ቤት ማር የነገ ሥራውን ዛሬ እንደሚያቅድ ማለትም በነገው ቀን በንት ኢንቴራንስ ሽጦ መዋል እንዳለበት የሚተልም ሰው ነበር። ያቅደውን ያህል ኢንቴራንስ ካልሸጠ ቀሪውን በነገው ሽያጭ ላይ አክሎ ለመሸጥ ያቅድ ነበር።

ከረጅም የሥራ ልምድ እንደተረዳሁት ሁልጊዜ ሥራዎችን ሁሉ እንደ አስፈላጊነታቸው ቅደም ተከተል ለማከናወን ያዳግት ይሆናል፤

ዴል ካርኔጊ

ሆኖም አይቻልም ብሎ ከማስቀመጥ በመጀመሪያ ሊሠራ የሚገባውን በቅድሚያ ለማከናወን ማቀድ እንደሚያስፈልገው አውቃለሁ።

ዝነኛው የተውኔት ደራሲ በርናንድ ሾው ነገሮችን እንደየአስፈላጊነታቸው በቅደም ተከተል መሥራትን መመሪያ ባያደርገው ኖሮ ታዋቂ ደራሲ ሳይሆን የባንክ ቤት ገንዘብ ያዥ ሆኖ ይቀር ነበር። በየቀኑ አምስት ገጾችን የመጻፍ ቋሚ ዕቅድ ነበረው። ለዘጠኝ ዓመትም በዚህ ዓይነት ሠራ፤ ከዚህ ሥራው ያገኘው ሰላሳ ብር ብቻ ነበር። ይኸውም በቀን አንድ ሳንቲም ያህል ማለት ነው። በመላው ዓለም ዝነኛ የተውኔት ደራሲ ለመሆን ግን በቅቷል። በአንድ ደሴት ውስጥ ብቻውን ይኖር የነበረውን ሮቢንሰን ክሩዞ እንኳ በየቀኑና በየሰዓቱ ምን መሰራት እንዳለበት ዕቅድ አውጥቶ ነበር።

3ኛ. አንድ ችግር ባጋጠመህ ጊዜ ለመወሰን የሚያስችሉህ መረጃዎች ካሉ ውሳኔ ሰጥባቸው፤ ከመወሰን ወደኋላ አትበል

የቀድሞ ተማሪዬና የአንድ ትልቅ ድርጅት የቦርድ ዲሬክተሮች አባል የነበረ ሟቹ ኤች ፒ ሀውል በየስብሰባው ብዙ ጉዳዮች ለውይይት ቀርበው ብዛኛዎቹ ውሳኔ ሳይሰጥባቸው ይቀሩ ስለነበር እያንዳንዱ የቦርድ አባል በርከት ያሉ ሪፖርቶችን እቤቱ ወስዶ ማጥናት ነበረበት ብሎ አጫውቶኛል።

በመጨረሻ አቶ ሀውል የቦርዱን አባላት ባንድ ጊዜ ላንድ ጉዳይ ውሳኔ እንዲሰጥ አግባባቸው። ውሳኔው አንዳንዴ ተጨማሪ መረጃዎችን የሚጠይቅ ሆኖ ይገኛል። የሚሰጠው ውሳኔ አንድን ነገር ለመጻፈም ወይም ላለመፈጸም ሊሆን ይችላል።

ዋናው ነገር ግን ወደሚቀጥለው ጉዳይ ከማለፉ በፊት በተያዘው ጉዳይ ላይ ውሳኔ ሰጥቶ ማለፉ ነው።

አቶ ሀውል እንደነገረኝ ቦርዱ በዚህ መንገድ መሥራት ከጀመረ አንስቶ ውጤቱ አስደናቂና አመራጭ ነበር። ከዚያ በኋላ ቀጠሮዎች እያነሱና ውዝፍ ሥራዎች እየተቃለሉ ሄዱ። እያንዳንዱ አባልም ሪፖርቶቹን ተሸክሞ ወደቤቱ ከመሄድ ዳነ። ውሳኔ ባልተሰጣቸው ጉዳዮች ሳቢያ የነበረው ጭንቀትም ጠፋ። ይህ ወርቃማ መመሪያ ለዚያ ቦርድ አባላት ብቻ ሳይሆን ለኔና ላንተም ይጠቅማል።

4ኛ. ማስተባበርን መምራትንና መቆጣጠርን ተማር

አብዛኛው አሠሪ በቀላሉ ለውድቀት የሚዳረገው ኃላፊነትን፣ ለሌሎችም በማከፋፈል ፋንታ ሁሉንም ነገር ብቻዬን ልጨርሰው ሲል ነው። የዚህም ውጤት በሥራ ጊዜ ተውጦ መደናበር ነው። ይህ ሰው ዘወትር እንደተጣደፈ፣ እንደተጨነቀ፣ እንደተከፋና እንደተወጠረ ይኖራል። በእርግጥ ኃላፊነትን ለሰዎች ማከፋፈል ከባድ ነው። ይህን በደንብ አውቀዋለሁ። እኔንም ያስጨንቀኝና ያስቸግረኝ የነበረ ነገር ይህ ነው። ኃላፊነትም ለማይገባቸው ሰዎች አሳልፎ መስጠቱም አደገኛ እንደሆነ ከልምድ አውቄዋለሁ። ቢሆንም አሠሪው ጭንቀትንና ውጥረትን፣ ድካምን ለማስወገድ ከፈለገ ኃላፊነቱን ለማይገባቸው ሰዎች ማከፋፈል አለበት።

ምዕራፍ 3

የድካም ስሜት ለምን እንደሚሰማና እንዴት ማስወገድ እንደሚቻል

የአእምሮ ሥራ ብቻውን አያደክምህም የሚል አስተሳሰብ አለ። እንዲህ ሲባል የማይሆን ነገር ይመስላል። ነገር ግን ሳይንቲስቶች የሰው አእምሮ ድካም ሳይሰማው ለምን ያህል ጊዜ እንደሚሠራ ለማወቅ ሞክረው ነበር። ባደረጉትም ምርምር ያልጠበቁትን ውጤት አገኙ። ይኸውም በሥራ የተጠመደ አንጉል ውስጥ የሚያልፈው ደም ምንም ዓይነት የድካም ምልክት አያሳይም። በአንጻሩ ደግሞ የጉልበት ሥራ በሚሠሩ ሰዎች አንጉል ውስጥ የሚያልፈው ደም በድካም ምልክት ተመርዞ አግኝተውታል። እንግዲህ አንጉልን በሚመለከት ከሆነ ለአሰራ ሁለት ሰዓት ወይም ለሳምንት ያህልም እንኳ ያለማቋረጥ ቢሠራ የድካም ስሜት እንደማያሳይ ተረጋግጧል። ታዲያ ምንድነው ድካም እንዲሰማ የሚያደርገው?

የአእምሮ ህክምና ሊቃውንት (ሳይኪያትሪስቶች) «የድካም ስሜት የሚመጣው አእምሮህ ይደክመኛል ብሎ ሲወሰን ነው» ይላሉ። ታዋቂው የእንግሊዝ የአእምሮ ሕክምና ሊቅ ጄ ኤ ህድፊልም (The Psychology of Power) በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ እንዲህ ይላሉ።

ሁልጊዜ የሚያስጨንቀን ድካም የሚመጣው በአብዛኛው አእምሯችን ይደክመኛል ብሎ በመወሰኑ ነው እንጂ ሰውነታችንን ሊያደክመው የሚያስችል ነገር እምብዛም አያጋጥመንም። ታዋቂው ሳይካትሪስት ዶክተር ብሪልም ይህን ህቅ ያረጋግጣሉ።

በቢሮ ውስጥ ቁጭ ብሎ የአእምሮ ሥራ የሚሠራውን ሰው

የሚያደክመው ውስጣዊ ስሜቶች ምንና ምን ናቸው? ደስታ? ርካታ? በፍጹም አይደሉም። በዚህ ሰው ላይ የድካም ስሜት የሚፈጥሩበት መሰልቸት፣ መቆጨት፣ ብሠራም አልመሰገንም ብሎ ማሰብ፣ መታከት፣ መጣደፍ፣ መጨነቅ ወዘተ... የመሳሰሉት ነገሮች ናቸው። በዚህ የተነሳ የመጣበት የሰውነት ድካም እንደ ጉንፋን፣ ራስ ምታት ለመሳሰሉት በሽታዎች ከመዳረጉም በላይ የሥራ ውጤቱን ያዳክምበታል። በእርግጥም የምንደክመው በውስጣችን በሚፈጠረው አግባብ የሌለው የአእምሮ ጭንቀት ነው።

አንድ የኢንቴራንስ ኩባንያ ድካምን በተመለከተ በበራራ ወረቀት ላይ እንዲህ የሚል መልዕክት አስተላልፎ ነበር።

ከባድ ሥራ ብቻውን በጥሩ እንቅልፍና እረፍት የማይወገድ ድካም አሳድሮ አያውቅም... ጭንቀት፣ ውጥረትና ውስጣዊ የሰውነት መሸበር ናቸው ከፍተኛ ድካም የሚያስከትሉ። የአእምሮ ወይም የጉልበት ሥራ የድካም መነሻ ይመስሉናል እንጂ ዋናዎቹ መንስኤዎች ከላይ የተጠቀሱት ሶስት ነገሮች ናቸው... አስታውስ የተሰወረ ጠንቻ በስራ የዳበረ ጡንቻ ሲሆን በጭንቀት የተወጠረ አእምሮ ግን ጤናማ አይደለም። ስለዚህ ሁሉን ነገር አቅልህ እይ። በጣም አስፈላጊ ለሆነ ሥራ ጉልበትህን ቆጥብ። እስቲ ለአንድ አፍታ ቆም በልና ልብ ብለህ ራስህን መርምር። ይህን መጽሐፍ ስታነብ ሀሳቡ ግልጽ ሆኖልሃል? አይኖችህ ፈዘዋል? ዘና ብለህ ነው የተቀመጥከው ወይስ አጉንብሰሃል? ፊትህ እንዴት ነው? ጨፍግጓል? በዚች ቅጽበት ሙሉ በሙሉ ተዝናንተህ ያልተቀመጥክ እንደሆነ በአእምሮም በአካልም ውጥረት እንደፈጠረብህ መሆኑን እወቅ። በዚህ ሰዓት በራስህ ላይ ውጥረትና ድካም እየፈጠርክ መሆኑን አስተውል።

የአእምሮ ሥራ በምንሠራበት ጊዜ እንደዚህ ያለውን የማያስፈልግ ውጥረት የምንፈጥረው ለምንድን ነው? ጀስባይን እንዲህ ይላል።

«ከባድ ሥራ ብዙ ጥረት ይፈልጋል። ያለዚያ በቅጡ ሊሠራ አይችልም የሚለው ሁለንተናዊ እምነት የድካም ሁሉ መነሻ መሆኑን ደርሼበታለሁ። ስለዚህም በተመስጦ ስንሠራ እንጨነቃለን፤ እንሸማቀቃለን። ጉልበት ለመጨመር ጡንቻዎቻችንን እንወጥራለን። ይህ ደግሞ አእምሮአችንን በፍጹም አይረዳውም።»

ስለዚህ ጉዳይ አንድ በጣም የሚያስደንቅና የሚያስቀቅ እውነት አለ። ይኸውም ብዙ ሰዎች ገንዘብ እናጠፋም ብለው ወስነው ያን ገንዘብ አጥፍተው ራሳቸውን በራሳቸው ሲያስጨንቁ ይበልጥ ያጠፋሉ፤ የባሰውንም ይጨነቃሉ።

ደስተኛ ሁን! ሥራ በትሠራ ሁልጊዜ ዘና ብለህ መደሰትህን አትርሳ። ይህ ቀላል ነውን? አይደለም ይህን ለማድረግ ዕድሜህን ሙሉ ካንተ የኖረውን ልማድ መቀየር ይኖርብህ ይሆናል። ነገር ግን ሕይወትህን ይለውጠዋልና ዋጋ አለው። ዊሊያም ጀምስ «የአሜሪካን ሕዝብ ጭንቀት፣ እብደት፣ ውጥረት ወዘተ... የመሳሰሉት ሁሉ የሚመነጨት ከመጥፎ ልማዶች ነው፤ ከዚህ ውጭ አይደሉም» ይላል።

የአእምሮ ውጥረት ልማድ ነው። ደስተኛ መሆንም ልማድ ነው። እናም መጥፎ ልማዶች መወገድ ሲገባቸው ጥሩ ልማዶች ደግሞ መኮትኮት አለባቸው። መዝናናት ከምን ይጀምራል? ከአእምሮ ወይስ ከሰሜት? ከሁለቱም አይደል? በመጀመሪያ ሰውነትህን ዘና አድርግ። እስኪ በተግባር እንደው። ሰውነትህን ለማዝናናት ከአይንህ እንጀምር እንበል። ይህን አንቀጽ አንብቦህ እንደጨረስክ ደገፍ ብለህ ተቀመጥ። አይኖችህን ከደን እና በሀሳብህ ለአይኖችህ እንዲህ በላቸው። 'ተዝናኑ'

ተዝናኑ፤ እትጨናቆሩ፤ ተዝናኑ፤ ተዝናኑ' ይህን ለአንድ ደቂቃ ያህል በዝግታ ደጋግመው... ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ የአይኖችህ ጡንቻዎች መታዘዝ መጀመራቸውን አልተገነዘብክምን። አንድ የሆነ እጅ ውጥረቱን ጠርጌ የወሰደው መስሎ አልተሰማህምን? መልካም። ምንም እንኳ ይህ ነገር የማይሆን ቢመስልም አንተ ግን በዚያች ደቂቃ ውስጥ የመዝናናትን ጥበብ፤ ቁልፍና ሚስጢር አግኝተሃል ማለት ነው።

ይህንን ልምምድ በእጅህ፤ በእግርህ፤ በፊትህ፤ በትከሻህና በመላ አካላትህ ሞክረው። ነገር ግን የሰውነት ዋናው ክፍል አይን መሆኑን አትዘንጋ። እንዲያውም ዶክተር ኤድመን ጄኮብሰን የአይንህን ጡንቻዎች ካዝናናህ ያሉብህን ችግሮች ሁሉ ትረሳለህ እስከማለት ይደርሳሉ። አይኖችህ ሰውነትህን ለማዝናናት ቁልፍ የሆኑበት ምክንያት ሰውነታችን በአጠቃላይ ከሚጠቀምበት የሰሜት ኃይል እሩቡ የሚጠፋው በነሱ ስለሆነ ነው። ለዚህም ነው ጥሩ የማየት ችሎታ ያላቸው ብዙ ሰዎች አይናቸውን ከአቅሙ በላይ ስለሚያሰሩት የመጨናበስ አደጋ የሚደርስባቸው።

የታወቀች የልቦለድ ደራሲ የሆነችው ሸኪባውም በልጅነት ህይወቷ ውስጥ ትልቅ ትምህርት ከሰጣት አንድ አዛውንት ጋር ባጋጣሚ መገናኘቷን ትገልጻለች። ሸኪቤውም በድንገት ትወድቅና ጉልበቷ ይላጣል፤ ወለምም ይላታል። አዛውንቱ ይደነግጡና ያነሷታል። እኚህ አዛውንት ከዚህ በፊት የሰርከስ ኮሜዲያን ነበሩ። አቧራውን ከልብሷ ላይ እያራጋፋና የተጎዳውን እግሯን እያሻሹ እንዲህ አሏት።

«ለመውደቅሽ ምክንያቱ ሰውነትሽን ዘና ማድረግ አለመቻልሽ ነው። ልክ እንደ ነጠላ፤ እንደ ተሻሽ አሮጌ ነጠላ የሚተጣጠፍ

ሰውነት እንዳለሽ አድርገሽ መቁጠር አለብሽ። ነይ ይህ ነገር እንዴት እንደሚቻል ላላይሽ።»

አዛውንቱ ሺኪባውምንና ሌሎችን ሕፃናት ሰብስቦ እንዴት መውደቅ፣ መዝለል፣ መገለባበጥ እንዳለባቸው አስተማሯቸው። እየደጋገሙም እንዲህ ይሏቸው ነበር።

«ሰውነታችሁን እንደተሻሻ አሮጌ ነጠላ አድርጋችሁ ቁጠሩት፤ እናም ተዝናኑ» የትም ቦታ በማንኛውም ሁኔታ መዝናናት ትችላለሁ። ብቻ ለመዝናናት ብዙ አትጨነቅ። መዝናናት የውጥረትና የጭንቀት መወገድ ነው። እንግዲህ ቅድም እንደተባለው ከአይኖችህ ጀምረህ የሠራ አካልህን ለማዝናናት ሞክር ራስህን ልክ እንደ ጨቅላ ልጅ ከውጥረት ነጻ የሆን አድርገህ ቁጠር።

ከዚህ በታች ራስን ለማዝናናት የሚረዱ አምስት ነገሮች ተሰጥተዋል።

1. ሰውነትን ለማዝናናት የተጻፉ መጻሐፍትን አንብብ።
2. አስቸጋሪ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙህ ዘና በል፤ አትሸበር። ሁልጊዜ እንደተሻሻ አሮጌ ነጠላ ሰውነትህን መተግጠፍ የሚችል ከውጥረት ነጻ የሆነ እንደሆነ አትርሳ።
3. በተቻለህ መጠን የሚመች ቦታ መርጠህ ሥራ። በሰውነትህ ውስጥ ውጥረት ሲፈጠር የጀርባ ህመምና የስሜት መድከም እንደሚያስከትል አስታውስ።
4. በቀን አራቴ ወይም አምስት ጊዜ ራስህን መርምር። እንዲህም በል 'ይህን ሥራ አላግባብ አካብጄ ተመልከቼው ይሆን? ለምሠራው ሥራ የሚያገለግሉ ጡንቻዎችን እየተጠቀምኩ ይሆን?' እንዲህ

ብለህ መጠየቅህ የመዝናናትን ልማድ ለማዳበር ይረዳሃል።

5. የዕለት ተግባርህን አከናውኑ እንዳበቃህ ራስህን እንዲህ ብለህ ጠይቀው። 'ምን ያህል ነው የደከመኝ? የሠራሁት የአእምሮ ሥራ ሳይሆን የአሠራሩ ስልት ነው ማለት ነው'።

ዳንኤል ጆሳፍን ስለዚህ ጉዳይ እንዲህ ይላሉ።

«ምን ያህል እንደሠራሁ የምለካው በድካሜ መጠን ሳይሆን ባለመድከሜ ነው» ቀጥለውም «የዕለት ተግባሪን አከናውኜ እንዳበቃሁ በተለየ ሁኔታ ከደከመኝ ወይም ቁጣ ቁጣ ካለኝ አንጐሌ እንደተዳከመ እረዳለሁ። በዚህም ያን ዕለትም ያለምንም ጥያቄ በጥራትም ሆነ በብዛት ጥሩ ሥራ ያልሠራሁበት ቀን መሆኔን እገነዘባለሁ።»

እያንዳንዱ ሰው ይህን ሁኔታ አጥብቆ ቢያጤን በደም ብዛት የሚያልቀው ሰው መጠን በአንድ ሌሊት ይቀንስ ነበር። የአእምሮ ህክምና ሆስፒታሎችም ከመጨናነቅ ይተርፉ ነበር።

ምዕራፍ 4

ድካምን፣ ጭንቀትንና ቁጭትን የሚያስከትለውን ስልቸታ ስለማስወገድ

የድካም ዋነኛ መነሻ ስልቸታ ነው። ይህንንም በምሳሌ ለማስረዳት ሜሪ የተባለችውን ታይፒስት እንወስዳለን። ሜሪ አንድ ቀን ድካምክም ብላ እቤቷ ገባች። በአንድ ወገን ራስ ምታቱ፣ በአንድ ወገን የወገብ ቁርጥማቱ ያስቃያት ጀመር። እቤት እንደ ደረሰች ራትም አልበላ፣ ውሃም አልጠጣ እተኛለሁ አለች። እናትዬዋ እራት በልታ እንድትተኛ ለመነቻት... እናትዬዋን ሳለማስቀየም ስትል እሺ አለች። እንደነገሩ እየበላች ሳለ ስልክ ተደወለ። እጮኛዋ ነበር በዕለቱ ለተዘጋጀው የዳንስ ምሽት የጋበዛት። ይሄኔ የሜሪ አይኖች በሩ፣ መንፈሷም ታደሰ። እየሮጠች ወደ መኝታ ከፍሏ ገባችና የምትወደውን ልብሷን ለብሳ ብቅ አለች። ... ያን ዕለት እስከ ሌሊቱ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ ደነሰች። ከዳንሱ በትመለስ ምንም ዓይነት የድካም ስሜት አይታይባትም ነበር። ከደስታዋ ብዛት የተነሳ እንቅልፍ ሊወስዳት አልቻለም።

ከዚህ ምሳሌ እንደምንረዳው በጣም ደስ የሚለንን ነገር በምንሠራበት ጊዜ ባብዛኛው የድካም ስሜት የማይሰማን መሆኑን ነው። ሌላ ምሳሌ ለመጨመር እኔ ራሴ ለዕረፍት ወደ ካናዳ ሄጄ ሳለ በሉዊስ ሀይቅ አካባቢ ወደሚገኙት ተራራማ ቀበሌዎች ሄጄ ነበር። እዛም አብዛኛውን ቀን ያሳለፍኩት በኮራን ወንዝ አሳ በማጥመድ ነበር። እዚህ ወንዝ ለመድረስም ጥቅጥቅ ያለ ጫካ ማቋረጥ ነበረብኝ። ጫካው ጥቅጥቅ ከማለቱ የተነሳ ሀረጎች የተጋደሙ ግንዶች እየጠለፉ

ያለቃዩኝ ነበር። ቁጥቁጦዎችና ቆንጥሮች ይበጫጭቁኝና ይቆነጥሩኝ ነበር። ያም ሆኖ ለስምንት ሰዓት ያህል እንዲህ ተሰቃይቼ የድካም ስሜት አልተሰማኝም። ለምን ይመስልሃል? ምክንያቱም በፍላጌትና በደስተኝነት የማደርገው ስለነበር ነው። ይህ ሁሉ ከሆነ በኋላ ስድስት ያህል ትላልቅ አሳዎችን አጥምጄ እመለሳለሁ። አሳ ማጥመድ ሥራዬ ሆኖ ቢሰለቸኝ ኖሮ ምን እንደሚሰማኝ ታውቃለህ? ድክምክም ይለኝ ነበር።

አድካሚ በሆነው የተራራ መውጣት ተግባር እንኳ ተራራውን መውጣት ከመጀመርህ በፊት ከሰለቸህ እዚያው እንዳለህ ተራራው በመውጣትህ ከሚሰማህ የድካም ስሜት የበለጠ ትደክማለህ።

ደክተር ኤድዋርድ ቶርንዳይክ ስለ ድካም መንስኤ ሙከራ ለማድረግ የተወሰኑ ወጣቶችን ለአንድ ሳምንት ያህል እንቅልፍ ሳይተኙ እየተዘናኑ አቆዩአቸው። ከብዙ ምርምር በኋላም ደክተሩ ባቀረቡት ሪፖርት ውስጥ እንዲህ ይላሉ።

የሥራ መጓተት ዋናው ምክንያት ስልቸታ ነው።

የአእምሮ ሥራ የምትሠራ ከሆነ የሚያደክምህ በፍጹም የሠራኸው ሥራ ብዛት አይደለም። ይልቅስ የምትደክመው ባልሠራኸውና ያደክመኛል ብለህ በገመትከው የሥራ ቁልል ነው። ለምሳሌ ያህል በቅርቡ በሥራ ላይ አንድንድ ነገሮች በተደጋጋሚ ጣልቃ እየገቡ ሥራህን ያቋረጥክበትን ቀን እስኪያንለት ለደብዳቤዎች መልስ አልሰጠህም። ቀጠሮዎች አፍርሰሃል። እዚህም እዚያም ችግር ሲያጋጥምህ ውሏል። በጠቅላላው ያን ቀን ልክ አልነበረምና ምንም አጥጋቢ ሥራ አልሠራህም። ሆኖም እቤትህ ስትገባ እጅግ ደክሞህ፤ ራስ ምታት እየፈለጠህ ነበር። በማግስቱ ሥራህ ላይ ምንም ችግር አላጋጠመህም።

በለሆነም ትናንት ከሠራኸው እርባ አጅ ያህል ሠራሁ። ነገር ግን እቤትህ የገባኸው መንፈስህ ታድሶ ነበር። እንደዚህ ዓይነት ነገር ሳያጋጥምህ አልቀረም፤ እኔን አጋጥሞኛል። ከዚህ ምን እንማራለን? የድካም መነሻው የሥራ ብዛት ሳይሆን ጭንቀት፣ ብስጭትና ቁጭት መሆናቸውን ነው።

ይህንን ምዕራፍ እየጻፍኩ ሳለ አቋርጬው ሲኒማ ገባሁ። በፊልሙ ውስጥ የነበረው አንድ ገጸ ባህርይ እንደዚህ ሲል ሰማሁት፤

«የታደሉ ሰዎች የሚወዱትን ነገር የሚሠሩ ናቸው።» እንዲህ ዓይነቱ ሰዎች ዕድለኛ የተባሉበት ምክንያት ብዙ ኃይል፣ ብዙ ደስታ፣ አነስተኛ ጭንቀትና አነስተኛ ድካም በለሚሰማቸው ነው። ፍላጎትህ ባለበት ኃይልህም አለ። ከጨቅጫቃ ሚስት ጋር አሥር ሜትር ከመጓዝ ከምታፈቅርህ ጋር አሥር ኪሎ ሜትር መጓዝ ይቀላል።

ከስልቸታ ለመላቀቅ ምን ማድረግ ይሻላል?

አንድ ታይፒስት ያደረገችውን ልንገርህ። ሥራዋ በየዕለቱ ተመሳሳይ ቅጾችን መሙላት ነበር። በለዚህም ትሰለቻለች። ታዲያ ምን አደረገች መሰለህ። ሥራዋን በፍላጎት ለመሥራት ቆርጣ ተነሳች፤ ይህም ተሳካላት። እንዴት ሊሳካላት ቻለ? የተሳካላት ከራሷ ጋር ውድድር በመግጠሟ ነበር።

የጠዋት ሥራ ከመጀመሯ በፊት ባለፈው ዕለት የሞላቻቸውን ቅጾች ትቆጥራለች። በዕለቱም ከነሱ የበለጡ ቅጾችን ለመሙላት ትወስናለች። ይህንን ውድድር በተደጋጋሚ ካደረገች በኋላ ሥራዋን በፍላጎት ማከናወን ቻለች። በዚህም ከክፍሉ ሠራተኞች ሁሉ ብልጫ አገኘች። በመብለጧ ምን አገኘች? አድናቆት አይደለም። ምስጋና? በፍጹም። ዕድገት? በጭራሽ። ደሞዝ ጭማሪ? እንዲያውም። ያገኘችው

ነገር በመሰልቸት የሚመጣባትን ድካም በማስወገድ የመንፈስ እርካታ ነበር። ይህም ደግሞ የመሥራት ኃይልና ፍላጎት እንዲያድርባት ከማድረጉም በላይ የዕረፍት ጊዜዋን በጭንቀትና በቁጭት ሳይሆን በደስታ እንድታሳልፈው ረዳት። ይህም ታሪክ እውነተኛ መሆኑን ሙሉ በሙሉ ልመሰክር እችላለሁ። ምክንያቱም የዛሬዋ ሚስቴ ያቺ ልጅ ናትና።

ከጥቂት ዓመታት በፊት በአንድ ከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት ውስጥ በትርፍ ጊዜው እየሠራ የሚማር ሀርለን ሀዋርድ የተባለ ሰው ነበር። ሥራውም በት/ቤቱ ምግብ ቤት ውስጥ ሳህን ማጠብ፣ የሂሳብ መኪናዎችን መወልወልና ጀላቲን እየለካ ማቅረብ ነበር። ሃዋርድ ይህን ሥራ ሲያከናውን ሌሎች ልጆች ግን ኳስ መጫወትና ከልጃገረዶች ጋር በመዳራት ጊዜያቸውን ሲያሳልፉ ያይ ነበር። ስለዚህም ሥራው በጣም ያስጠላውና ይሰለቸዋል። ሀዋርድ ምንም እማራጭ ስላልነበረው ሥራውን በፍላጎት የሚሠራበትን መንገድ አቀደ። የጀላቲን አሠራር ማጥናት ጀመረ። ጀላቲ እንዴት እንደሚሠራ፣ በውስጡ ምን ምን ነገሮች እንደሚገቡበት፣ አንዳንድ ዓይነት ጀላቲ ከሌላው ለምን እንደሚሻል መረመረ። ባጭሩ ሀዋርድ የቅመማ ዘዴ Chemistry አጠና። በት/ቤቱ ውስጥ የኬምስትሪ ትምህርት ኮከብ ለመሆን በቃ። ከዚህም አልፎ ወደ ኮሌጅ ሲገባ የምግብ ቅመማ (Food Technology) ትምህርት የማጥናት ፍላጎት ስላደረበት የምግብ ቴክኖሎጂን (Food Technology) በአንደኛ ደረጃ መርጦ ማጥናት ጀመረ። በዚህ ወቅት የኮካኮላ ፋብሪካ በኮካኮላና በቸኮላታ ጥቅሞች ላይ የተመሰረተ ምርጥ ድርሰት ለጻፈ የኮሌጅ ተማሪ የገንዘብ ሽልማት እንደሚሰጥ አስታወቀ። ይህን ሽልማት ማን የሚወስድ ይመስልሃል? ልክ ነህ ሀርለን ሀዋርድ ነው።

ምዕራፍ 5

ተፈጥሮ ከሰጠችህ ጸጋዎች አንዱን እንኳን በሚሊዮን ብር ትሸጣለህ

ለአያሌ አመታት የማውቀውን ጓደኛዬን ሀሮድ አቦትን ከጭንቀት እንዴት ነፃ ሆኑ ትኖራለህ? ብዬ ሰጠይቀው የሚከተለውን የማይረሳ ታሪክ ነገረኝ።

«ድሮ በጣም እጩነት ነበር። ጭንቀቴን ሁሉ እንዳስወግድ ያደረገኝ በ1934 ዓ.ም. በመጸው ወራት በመንገድ ላይ ሰሂድ የገጠመኝ ትዕይንት ነው። ትዕይንቱ ከአስር ሰከንድ በላይ አልወሰደም። ሆኖም በእነኚህ አስር ሰከንዶች ባለፉት አስር ዓመታት ያላወቅሁትን የአኗኗር ዘዴ እንድማር አደረገኝ። ከዚህ በፊት ለሁለት ዓመት ያህል በዚያ ከተማ ውስጥ የምግብ ሽቀጣ ሽቀጥ ሱቅ ነበረኝ። ይህ ሱቅ በጣም ሰላከበረኝ ከባንክ ያለኝን ገንዘብ አውጥቼ እንድጫርስ ብቻ ሳይሆን ለመክፈል ሰባት ዓመት የሚፈጅ ዕዳ ውስጥም ጨምሮኝ ነበር። እና ያንን ትዕይንት ያየሁት ወደ ካንሳስ ከተማ ሂጂ ሥራ ለመፈለግ የሚረዳኝ ገንዘብ ለማግኘት በምንዝበት ወቅት ነበር። ተስፋ ቆርጫለሁ፤ ግን በድንገት እግር የሌለው ሰው አየሁ። እሱም በሁለት እጁ ብርኩማ ይዞ እየተንቋቋቋ መንገዱን አቋርጦ ወደ እግረኛ መሄጃው ለመውጣት ሲፋጨረጨር አየሁት። አይኖቻችን ተጋጠመ። ፈገግ ብሎ እንዲህ ሲል የሞቀ ሰላምታ ሰጠኝ። 'እንደምን አደሩ ጌታዬ? የዛሬው ቀን ደስ ይላል አይደል?' ይህን ሰው ሳይ በጣም የታደልኩ መሆኔንና አላግባብ እጩነት እንደነበር ተገነዘብኩ። ሁለት እገሮች አሉኝ - እንደልቤ መራመድ እችላለሁ። በሰራሴ በማዘኔ አፈርኩ። ራሴንም እንዲህ አልኩት። 'ይህ ሰው ያለ እግር ደስተኛ ከሆነና በራሱ ከተማመነ

እኔ እግር ያለኝ ሰው እንደሱ የማልሆንበት ምንም ምክንያት የለም። ወዲያው ኩራት በሰራ አካላቴ ተሰራጩ። ከባንኩ ልበደር ያሰብኩት መቶ ብር ብቻ ነበር። ግን ሁለት መቶ ብር ለመጠየቅ ወሰንኩ። 'ወደ ካንሳስ የምሄደው ሥራ ባገኝ በማለት ነው' ብዬ ለባንኩ ለመናገር አስቤ ነበር። አሁን ግን እርግጠኛ ሆኜ ሥራ ለማግኘት ወደ ካንሳስ እንደምሄድ ለመናገር ወሰንኩ። ብድሩንም ሥራውንም አገኘሁ።

ዛሬ በመጻዳጃ ክፍሌ መስታወት ላይ የሚከተሉት ቃላት ተጽፈው ይገኛሉ።

'እግር የሌለው ሰው እስከማይ ድረስ ጫማ ስለሌለኝ እከፋ ነበር!' እነኚህንም ቃላት ጠዋት ጠዋት ሂሜን ስላጭ አነባቸዋለሁ።»

በፓሲፊክ ውቅያኖስ ላይ ለሃያ አንድ ቀናት ተስፋ የለሽ የወርባካ ኑሮ ያሳለፈው አንድ ጓደኛዬ ከዚያ ኑሮው ሰላገኘው ትምህርት ሲናገር እንዲህ ይላል።

«ከዚያ ልምድ ያተረፍኩት አንድ ትልቅ ትምህርት የምትጠጣውን ንፁህ ውሃ፣ የምትበላውን ምግብ በፈለገው ሰዓት ካገኘህ ስለ ምንም ነገር መጨነቅ እንደማይገባህ ነው።»

ታይም መጽሔት በጦርነት ቆስሎ ሆስፒታል በለገባ አንድ ሃምሳ አለቃ አንድ ጽሑፍ አቅርቦ ነበር። ሃምሳ አለቃው በቦንብ ፍንጣሪ ጉሮሮውን ተመቶ መናገር አይችልም ነበር። ይህ ሰው በጽሑፉ «እሞት ይሆን ይከተር?» ሲል ጠየቀ። ይኸተሩም «አትሞትም» ብሎ መለሰለት። «ወደፊትስ መናገር እችል ይሆን?» ብሎ ጻፈ። የሐኪሙ መልስ «አዎ!» የሚል ነበር። ቁስለኛው ይህን እንደሰማ የሚከተለውን ጻፈ።

«ታዲያ ምን ይፈጠር ብዬ ነው የምጨነቀው?»

እስቲ አንተም አንዴ ረጋ በልና ራስህን ጠይቅ። ምናልባትም መጨነቅህ የማያስፈልግና እርባና የለሽ ሆኖ ታገኘው ይሆናል።

በህይወታችን ውስጥ ከሚያጋጥሙን ነገሮች መካከል ዘጠና በመቶ ያህሉ መሆን ያለባቸው ሲሆኑ አስር በመቶው ደግሞ መሆን የማይገባቸው ናቸው። ስለዚህ ደስተኛ ለመሆን ከፈለግህ መሆን የሚገባቸውን ተቀብለን መሆን የሌለባቸውን መተው አለብን።

እጅ አለህ፣ እግር አለህ፣ ዓይን አለህ፣ ቤተሰብ አለህ እነዚህ ደግሞ በተረት ውስጥ ከሚያጋጥሙን እጅግ በርካታ ሀብት የሚልቁ ናቸው። ለመሆኑ ከእነዚህ ነገሮች አንዱ በሚሊዮን በሚቆጠር ብር ሽጥ ብትባል ትስማማለህ? እግርህን በስንት ትሸጣለህ? እጅህንስ? የመስማት ችሎታህንስ? ልጆችህንስ ለእነዚህ ነገሮች ዋጋ ተምንላቸውና የምታገኘውን ሀብት ደምር። ሀብታም አይደለህምን? ሆኖም በዓለም ላይ የሚገኘውን የወርቅ ክምር ቢሰጡህ እንኳ ከእነዚህ ነገሮች አንዱን አትሸጥም። እኔና አንተ ተፈጥሮ የሰጠችን ፀጋ ለማየት ብንችል ሀብታም መሆናችንን ስለምንገነዘብ ደስተኛ ሰዎች እንሆናለን።

ለመሆኑ ተፈጥሮ ባደለችን ፀጋ እንረካለን? ባለመታደላችን እንረካም? ስለዚህ ጉዳይ ታዋቂው ፈላስፋ ሾፕንህወር እንዲህ ይላል።

«ምን ጊዜም የምናስበው ያለንን ነገር ሳይሆን የሌለንን ነገር ነው።» አዎ ይህ ስላለን ሳይሆን ስለሌለን ነገር ማሰባችን በምድራችን ላይ ያለ ትልቅ ትራጂኒ ነው። ምናልባት ከዚህ በፊት የተደረጉ ጦርነቶችና የተነሱ ወረርሽኞች ካደረሱት ስቃይ የበለጠ በምድራችን ላይ እንዲዳረስ ምክንያት ሆኗል።

በዩኒቨርሲቲ ውስጥ የክፍል ጓደኛዬ የነበረችው ሉሲ ያጫወተችኝ

ትዝ አለች። ኑሮዋ ሁሉ በመጣደፍ የተሞላ ነበር። ባንድ ወገን እርጋን ስታጠና፣ በሌላ በኩል በአንድ የጤና ጣቢያ ውስጥ ትሠራ ነበር። ሙዚቃም ታስተምር ነበር። በዚህ ላይ ወደ ፓርቲዎችና ጸንሰ ቤቶች መሄድ ነበረባት። ፈረስም ትጋልብ ነበር። አንድ ቀን ጠዋት ወደ መጻዳጃ ከፍሏ ስትሄድ ተዝለፍልፋ ወደቀች። የተጠራው ሐኪም ለአንድ ዓመት ያህል ተኝተሽ ሙሉ ዕረፍት መውሰድ አለብሽ ብሎ አዘዛት።

ሉሲም ደነገጠች፤ አለቀሰች። እንዴት አድርጌ ልገፋው ነው? ብላ ተጨነቀች። ሆኖም ዶክተሩ ያዘዛትን ከመፈጸም ሌላ ምርጫ አልነበራትም። አንድ ሰዓሊ የሆነ ጉረቤቷ ሊጠይቃት መጥቶ እንዲህ አላት። «አንድ ዓመት ሙሉ የአልጋ ቁራኛ መሆን አሳዛኝ ሊመስልሽ ይችላል። ግን አይደለም። እንዲያውም ለማሰብና ከራስሽ ጋር ለመተዋወቅ ዕድል ይኖርሻል። የመንፈስ ብርታትም ታገኛለሽ።»

ሉሲ ተረጋጋች። መጻሕፍት ማንበብ ጀመረች። አንድ ቀን በሬዲዮ «መግለጽ የምትችለው የምታውቀውን ነገር ብቻ ነው» የሚል አስተያየት ሰማች።

ሉሲ «ይህን የመሰለ አባባል ከዚህ በፊት እሰማ ነበር? ግን እንደዚያ ቀን በግልጽ ገብቶኝና ተሰምቶኝ አያውቅም» ትላለች። ከዚያ ቀን በኋላ ለመኖር ከሚረዷት ነገሮች ሌላ ላለማሰብ ወሰነች። ስለጤና፣ ስለደስታ ማሰብ ጀመረች። የማየትና የመስማት ችሎታ አላት። ደስ ደስ የሚሉ ሙዚቃዎችን በሬዲዮ ትሰማለች። ሰፊ የማንበቢያ ጊዜ አላት። ጥሩ ምግብ ትመገባለች፤ ጥሩ ጓደኞች አሏት። ይህን ሁሉ አሰበች እና ደስተኛም ሆነች።

«ዛሬ» ትላለች ሉሲ «እሞት አፋፍ መድረሴን እስካውቅ ድረስ

ዴል ካርኔጊ

እንዴት መኖር እንደነበረብኝ አለመገንዘቤን ሳስበው እፍረት ይሰማኛል።»

ዶክተር ሳሙኤል ጆንሰንም «የነገሮችን በጉ ገፅታ መመልከት መቻል በወር አንድ ሺ ብር ከማግኘት ይበልጣል» ይላሉ። ይህን ያሉት ዶክተር ሳሙኤል ራሳቸው ለብዙ ዓመታት በመከፋት፣ በመቆጫትና በመራብ የተሰቃዩና በመጨረሻም በሀገሪቱ ውስጥ ከሚገኙት ደራሲያንና የንግግር ችሎታ ያላቸው ሰዎች ሁሉ የበለጠ የተከበሩና የታፈሩ ሰው ለመሆን በቅተዋል።

እኔና አንተም ባለን ተደስተን መኖርን ባለመቻላችን ልናፍር ይገባናል። ከፊል ዕድሜያችንም በህልም ዓለም ውስጥ እያየን እንዳናይ መደሰት ስንችል እንዳንደሰት ሆነን አሳልፈናል።

ጭንቀትን አስወግደን መኖር የምንፈልግ ከሆነ የሚከተለውን መመሪያ እንመልከት

ችግሮቻችንን ሳይሆን ተፈጥሮ የለገሰችንን ፀጋ እናስብ።

ምዕራፍ 6

የሞተን ውሻ የሚደበድብ እንደሌለ አስታውስ

በ1929 እ.ኤ.አ በአገር አቀፍ ደረጃ የሚገኙ የትምህርት ባለሙያዎችን በሙሉ ያስደነገጠ አንድ ሁኔታ ተፈጠረ። ይህን ሁኔታ ቀረብ ብሎ ለማየት ከመላው አሜሪካ ምሁራን ወደ ቺካጎ ጉረፉ። ከጥቂት ዓመታት በፊት ሮበርት ህቺንስ የተባለ ሰው ባስተናጋጅነት፣ በእንጨት ቆራጭነት፣ በድጋፍ ሰጭ አስተማሪነት፣ በጨርቃ ጨርቅ ደላላነት እየሰራ ከየል ዩኒቨርሲቲ ተመረቀ። ከስምንት ዓመት በኋላም በአሜሪካ ውስጥ ከሚገኙ አራቱ ታላላቅ ዩኒቨርሲቲዎች ውስጥ አንዱ በሆነው የቺካጎ ዩኒቨርሲቲ ፕሬዝዳንት ሆነ። ለመሆኑ ዕድሜው ስንት ይመስላችኋል? ሠላሳ! ፈጽሞ የማይታመን ነገር ነው። ነባር የትምህርት ባለሙያዎች ነገሩን ሲሰሙ በመገረም እራሳቸውን ነቀነቁ። በዚህ አስደናቂ «ልጅ» ላይ የትችት ናዳ ወረደበት። አንዱ ይህን ይላል፡ ሌላው ያን ያወራል። አንዱ ወጣት በመሆኑ ሲተቸው ሌላው ልምድ የለውም ብሎ ይተቸዋል። ሌላው ደግሞ አልበሰለም ብሎ ይወርፈዋል። ጋዜጦች እንኳን ሳይቀሩ ተረባረቡበት።

ፕሬዝዳንት ተብሎ በተሰየመበት ዕለት የሮበርት ህቺንስ አባት ጓደኛ የሆነ ሰው «ልጅህን ጋዜጦች ሁሉ ሲያጥላሉት በማየቴ በጣም ደነገጥኩ» ሲል ለአባትዬው ነገረው። አባትዬውም «አዎ ነገሩ በጣም አሰቃቂ ነበር። ግን ወዳጄ የሞተን ውሻ ማንም እንደማይደበድበው ብታስተውል መልካም ነው» ሲል መለሰለት።

አዎ አንድ ውሻ ኃይለኛ በሆነ መጠን ሰው ሁሉ ስለሚፈራው እሱን በመምታት ይረካል። ወይም ያሸነፈው ይመስለዋል።

የዌልስ ልዑል የነበረውና በኋላ ኤድዋርድ ስምንተኛ ተብሎ እንግሊዝ አገር የነገሰው ንጉስ እንዲህ ዓይነት ነገር አጋጥሞታል። ኤድዋርድ በ14 ዓመቱ አካባቢ ዳርት ማውዝ በተባለው የባህር ኃይል ኮሌጅ ውስጥ ይማር ነበር። አንድ ቀን ጥቂት የባህር ኃይል መኮንኖች ኤድዋርድን ሲያለቅስ አገኙትና ለምን እንደሚያለቅስ ጠየቁት። በመጀመሪያ ሊነግራቸው አልፈቀደም። ቆይቶ ግን የባህር ኃይሉ ዕጩ መኮንኖች ስለመቱት እንደሆነ ተናገረ። የኮሌጁ አዛዥ ኤድዋርድን የመቱትን ዕጩ መኮንኖች ጠርቶ ልዑሉ እንዳልከሰሳቸው እሱ ግን ለምን እንደመቱት ማወቅ እንደሚፈልግ ገለጸላቸው።

ዕጩ መኮንኖች እርስ በእርሳቸው ትንሽ ካጉረመረሙና ከተንሸካሽኩ በኋላ የመቱት ተመርቀው በባህር ኃይሉ ውስጥ ተመድበው በሚሰሩበት ጊዜ ንጉሱን በካልቾ መትቸዋለህ ብለው ለማውራት ፈልገው እንደሆነ ነገሩት።

ስለዚህ ሲጉሽሙህ፣ ሲነቅፉህ ማስታወስ የሚገባህ ሰዎች አንተን ያህል ሰው በመንካታቸው ትልቅ የሆኑ ስለሚመስላቸው መሆኑን ነው። ይህም ማለት ሌላ እንዳይመስልህ። በሰራሽው ሥራ የሰዎችን ትኩረት ማግኘትህን ነው የሚያሳየው። ብዙ ሰዎች ከነሱ የበለጠ አዋቂ የመሰሏቸውንና ደህና ኑሮ የሚኖሩ ሰዎችን በማጣጣል አረመኔያዊ እርካታ ያገኛሉ። ለምሳሌ ይህን ምዕራፍ እየጻፍኩ ሳለሁ የነፃ አውጪው ሠራዊት መሥራች የነበረውን ጀኔራል ዊሊያም ቡዝን የሚያጣጥል ደብዳቤ ካንዲት ሴት ደረሰኝ። በደብዳቤዋ ላይ ጀኔራሉ ችግረኞችን ለመርዳት ከተሰበሰበው ገንዘብ ውስጥ ስምንት ሚሊዮን ብር በልቷል የሚል ነበረበት። እርግጥ ከሱ ዋጋ ቢሰ ነበር። ሴትዬዋ እውነትን ፍለጋ ሳይሆን ከሷ እጅግ የላቀ አንድ ሰው መሆኗን እንዳለበት የሚገፋፋ እርኩስ መንፈስ ስላደረባት ነበር። መራራ ደብዳቤዋን

ወርወራ ጥዬ ይችን ሰው ባለማግባቴ ዕድሌን አመሰግንኩ። ደብዳቤዋ ስለ ጀኔራል ቡዝ ምንም አዲስ ነገር አልነገረኝም። ግን ስለ ሴትዬዋ ብዙ እንዳውቅ አድርጌኛል። ከአያሌ ዓመታት በፊት ሾፐንህወር እንዲህ ብሎ ነበር። «ጋጠ ወጦች በትላልቅ ሰዎች ስህተትና ድክመት ካለመጠን ይደሰታሉ።»

አንድ የየል ዩኒቨርሲቲ ፕሬዝዳንት ጋጠ ወጥ ይሆናሉ ብሎ ማሰብ ይከብዳል። ሆኖም ቲሞዝ ዳዊት የተባለ የቀድሞው የየል ፕሬዝዳንት የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ለመሆን ይወዳደር የነበረን አንድ ሰው ስሙን በማጥፋት ደስታ ያገኙ እንደነበር ታይቷል።

እኚህ ሰው ሰውዬው ፕሬዝዳንት ከሆነ «ሚስቶቻችንና ሴት ልጆቻችን ለሽርሙጥና እንደሚጋለጡ፣ ከብራችንን ባደባባይ እንደምንገፈፍ፣ በመጥፎ ነገሮች ሁሉ እንደምንበከል ይታያል። ምክንያቱም ይህ ሰው ከስነ ምግባር የራቀ ባለጌ በእግዚርም በሰውም የተጠላ ፍጡር ነው» አያሉ ያስጠነቅቁ ነበር። ይህን ስታነቡ ሰውየው ስለ ሂትለር የሚናገሩ አይመስላችሁም? ነገር ግን አልነበረም። ይሄ ሁሉ መአት የተወራው በቶማስ ጀፈርሰን ላይ ነበር። ተደነቃችሁ፣ የትኛው ቶማስ ጀፈርሰን? ይሄ የነጻነትን አዋጅ ያወጀው እንዳትሉ። እውነት እውነት እላችኋለሁ ያ ሁሉ ነገር የተነገረው ስለዚህ ሰው ነበር።

ስለዚህ ...

ትክክለኛ ያልሆነ ትችት ቢፈታተንህና ቢያስጨንቅህ ፍቱን የሆነ መመሪያ ይኸውልህ።

ትክክለኛ ያልሆነ ትችት በተዘዋዋሪ ምስጋና መሆኑን አስተውል። ማንም የሞተን ውሻ እንደማይደበድብ አስታውስ።

ምዕራፍ 7

ይህን ብታደርግ ነቀፋ አያሽብርህም

አንዴ ሜጀር ጀኔራል ሰሚር በትለርን አነጋግሮ ነበር። ጀኔራሉ ወጣት ሳሉ በሰው ፊት ትልቅ ሆኖ የመታየት ምኞት ነበራቸው። ያኔ ትንሽ ትችት ቢሰነዝሩባቸው ያስቆጣቸውና ያሳምማቸው ነበር። ሆኖም ለ30 ዓመት ያህል በባህር ኃይል ውስጥ ከቆዩ በኋላ ባገኙት ልምድ ቆዳቸው እንደጠነከረ ይናገራሉ።

«ያኔ ተወቅሻለሁ፣ ተሰድቤአለሁ፣ ፈሪ፣ ውሻ፣ እባብ፣ ምስጥ ተብያለሁ። በእርግማን አዋቂዎች ተረግሜያለሁ። ልነግራችሁ የሚያሳፍረኝን ነገሮች ሁሉ ተብያለሁ። ታዲያ ይህ ያስጨንቀኝ መሰለህ? በጭራሽ። ዛሬ አንድ ሰው ሲሰድበኝ ወይም ሲያወግዝኝ ስለማ ማን እንደሚናገር እንኳ ዞር ብዬ አላይም።»

አብዛኞቻችን ምናምንቴ ነገሮችን እንደ ቁም ነገር በመቁጠር እንበላጫለን። ትዝ ይለኛል፤ አንዴ አንድ ጋዜጠኛ ለጉልማሶች በሚሰጠው ትምህርት ላይ ተገኝቶ ሥራዬን እኔንም አንኳስሶ ጻፈ።

ነገሩ በኔ ላይ እንደተሰነዘረ ጥቃት በመቁጠር ጨስኩላችሁ። ሂጄ ወዲያው ለጋዜጣው ክፍል ሥራ አስኪያጅ ስልክ ደውቶ በጋዜጣው ላይ እውነተኛውን ነገር ጠቅሰው እንዲጽፉ አስጠነቀቅሁ። ቅጣቴ የወንጀሉ ተመጣጣኝ መሆን አለበት የሚል ዕምነት ነበረኝ። ዛሬ ያን ድርጊቴን ሳስታውሰው እፍረት ይሰማኛል። ምክንያቱም በኋላ እንደተረዳሁት ጋዜጣውን ከገዙት ሰዎች መካከል ግማሹ ያንን ጽሑፍ አላነበቡም፤ ካነበቡት መካከል ግማሹ እንደ ቀላል ጨዋታ ወሰዱት። በጽሑፉ ከተናደዱት ውስጥ ግማሹ ሳምንት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ

ራሱት። ዛሬ ሰዎች ስለኔ ወይም ስላንተ እንደማያስቡና እንደማይጨነቁ ተገንዝቤያለሁ። ጠዋትም ማታም ቀንም ሰዎች የሚያስቡት ስለራሳቸው ነው። ስለኔ ወይም ስላንተ ሞት ከመጨነቅ ይልቅ ስለያዘቻቸው ትንሽ ራስ ምታት ሺህ ጊዜ ማሰብን ይመርጣሉ።

እዚህ ላይ ግልጽ ሊሆን የሚገባው ነገር አለ። እኔ ማንኛውንም ትችት እንሰማ ማለቴ ሳይሆን ትክክል ያልሆኑ ትችቶች ሊያስጨንቁን አይገባም ማለቴ ነው።

ቻርልስ ሺዋብ ለፕሪስተን ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ንግግር ሲያደርግ ከአንድ የብረት ፋብሪካ ሠራተኛ ከሆነ ጀርመናዊ ሽማግሌ ያገኘው ትምህርት ከተማራቸው ትምህርቶች ሁሉ የበለጠ መሆኑን ተናገረ። ይህ ጀርመናዊ ሽማግሌ ከሌሎች ሠራተኞች ጋር ስለጦርነቱ ጊዜ ሞቅ ያለ ክርክር ፈጥሮ ኖሮ ሠራተኞቹ በንዴት ገፍትረው ወንዝ ውስጥ ይከቱታል።

«ሽማግሌው ወደ ቢሮዬ ሲመጣ» ይላሉ አቶ ሺዋብ «ልብሱ ርሶና በጭቃ ተለውሶ ነበር። ነገሩን ከሰማሁ በኋላ ሰዎቹን ምን እንዳላቸው ብጠይቀው 'ስቄ አለፍኳቸው' አለኝ።»

ሚስተር ሽዋብ ከዚያ ጊዜ ጀምሮ የጀርመናዊውን ሽማግሌ ቃላት መመሪያ አደረጋቸው። ቃላቱም «ስቆ ማለፍ» የሚሉት ናቸው።

ይህ መመሪያ በተለይ ትክክለኛ ላልሆነ ትችል የተጋለጠ ከሆነ በጣም ጠቃሚ ነው። ለሚናገርህ ሰው መልስ ትሰጠዋለህ፤ ስቆ ለሚያልፍ ግን ምን ማድረግ ትችላለህ?

አብርሃም ሊንከን ከየአቅጣጫው ለሚሰነዘርባቸው ትችት ሁሉ መልስ አይሰጡም ነበር። ስለዚህ ጉዳይ ሲናገሩም «ትክክል መስሎ የታየኝን እና የማውቀውን አደርጋለሁ... ይህንንም እስከ ፍፃሜ ድረስ

ዴል ካርኔጊ

እገፋበታለሁ። ፍፃሜው ትክክል ከሆነ ስለኔ ሲነገር የነበረው ነቀፌታ ሁሉ ዋጋ ያጣል። ፍፃሜው ካላማረ አስር መላዕክት ምለው ተገዝተው ትክክል ነበር ቢሉም ከሰህተት ሊያነፃኝ አይችልም» ብለዋል።

ስለዚህ እኔና አንተ ትክክል ያልሆነ ትችል ሲሰነዘርብን የሚከተለውን መመሪያ እናስታውስ።

ልታደርግ የምትችለውን ነገር ሁሉ አድርግ፤ በተረፈ ገን ለሚሰነዘሩብህ ትክክል ያልሆኑ ትችቶች ዋጋ አትስጥ። ስቀህ እለፋቸው።

pdf by @shuktuss ሹክቱስ

ክፍል ሁለት

ከሰዎች ጋር ለመግባባት የሚረዱ
ዋና ዋና መንገዶች

ከሰዎች ጋር ለመግባባት የሚረዳ ትልቅ ሚስጥር

እንደ ሰው እንደ ነገር እንዲሰራ ለማድረግ የሚረዳ በምድር ላይ ያለው ዘዴ እንደ ብቻ ነው። ያ ምን እንደሆነ እስከህ ታውቃለህ? ዘዴው በሰዎች ላይ የመስራት ፍላጎት እንዲያድርባቸው ማድረግ ነው። አስታውስ። ከዚህ ሌላ ዘዴ የለም። እርግጥ ነው እንደ ሰው ላይ ሽጉጥ ደግሞ ሰዓቱን ልትቀበለው ትችላለህ። ወይም እንደ ተቀጣሪህን ከሰራ አባርርሃለሁ እያልክ በማስፈራራት ብዙ ሥራ ልታሠራው ትችላለህ። እንደን ልጅ አለንጋ በማሳየት እንደ ነገር ልታሠራው ትችላለህ። ሆኖም እነኚህ አስጨናቂ መንገዶች አስፈላጊ ያልሆኑ አለመግባባትን ያስከትላሉ።

እኔ አንተን እንደ ሥራ ለማሠራት የምጠቀምበት ዘዴ ሥራውን በፍላጎትህ እንድትሠራው ማድረግን ብቻ ነው። ዝነኛው የሥላ አእምሮ ሊቅ ሲገመንድ ፍርድድ ከሁለት ነገሮች እንደተገኘን ይናገራሉ። እነሱም የወሲብ ግፊትና ታላቅ ለመሆን መመኘት ናቸው። ፕሮፌሰሩ ጆን ዲዊ የተባሉት ታላቅ ፈላስፋ ይህን የፍርድድን አባባል ትንሽ ለየት አድርገው ያቀርቡታል። እሳቸውም በሰው ተፈጥሮ ውስጥ ከፍተኛ ግፊት ያለው «ተፈላጊ የመሆን ምኞት ነው» ይላሉ።

ታላቅ የመሆን ምኞት የሚለውን ሀረግ አስታውስ። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ደጋግመን የምንለው ሐረግ ነው። ምን ትፈልጋለህ? በጣም ያስፈልጉኛልና ላጣቸው አይገባም የምትላቸው ነገሮች የተወሳኑ ናቸው። አብዛኛው ሰው የሚከተሉትን ነገሮች ይፈልጋል።

1. ጤናና የህይወት መጠበቅ

2. ምግብ
3. መኝታ
4. ገንዘብና ገንዘብ የሚገዛቸው ነገሮች
5. የፍትወተ ሥጋ ርካታ
6. የልጆችን ደህንነት
7. ታላቅ የመሆን ስሜት

ከእንዱ በስተቀር ሌሎች በአብዛኛው ሊገሉ ይችላሉ። ነገር ግን ከመብላትና ከመተኛት ዕኩል የምንፈልገው አንደኛው ነገር ተግልቶ ታይቶን አያውቅም። እሱም ፍርይድ ታላቅ የመሆን ምኞት ያለው ዲዊ ደገሞ ተፈሳጊ የመሆን ምኞት ብሎ የጠራው ነው።

አብረሃም ሊንከን አንድ ደብዳቤ ሲጽፉ፤ «ማንኛውም ሰው መመስገን ይወዳል» ብለው ጀምረው ነበር። ዊሊያም ጄምስ እንዲህ ይላል። «በሰው ተፈጥሮ ውስጥ የሚገኘው ጥልቅ ምኞት ለመወደድ መንሰፍሰፍ ነው» ልብ አድርግ። በለመመኘት፤ በለመፈለግ አልተነገረም። ለመወደስ ሲሉ «መንሰፍሰፍ» እንጂ።

ይህ ሳያቋርጥ የሚሞረመር የመመስገን ረሀብ በሰዎች ተፈጥሮ ውስጥ ያለ ነገር ነው። በሰዚህም ይህንን የልብ ረሃብ አርከቶ የሚኖር ሰው ከሰዎች ጋር በቀላሉ መግባባት ይችላል።

ታላቅ የመሆን ፍላጎት ሰውን ከእንሰሳ ከሚለዩት ነገሮች አንዱ ነው። ለማስረዳት ያህል፡-

በልጅነቴ ለውድድር የሚቀርቡ ከብቶችና አሳማዎች ይዘን ከአባቴ ጋር ወደ ከተማ እንሄድ እንደነበረ ትዝ ይለኛል። ባብዛኞቹ ውድድሮች ባይለብናቸው አሳማችና ከብቶች ሽልማት እናገኝ ነበር። ታዲያ

እንድ እንገዳ ወደ ቤት በመጣ ቁጥር ሽልማቶቹን አውጥቶ ሲያሳይ ከፍተኛ የትልቅነት መንፈስ ይሰማው ነበር።

በውድድሩ እንደኛ የወጡት እሳሞችና ከብቶች ግን ነገሩን ከቁብ አይቆጥሩትም።

ይህ ታላቅ የመሆን ስሜት ነው እንዴት በትምህርት ያልገፋ የግርሰሪ ትኬት ቆራጭ አርጌ በርሜል ውስጥ ሻግተው የተቀመጡ የህግ መጻሕፍትን በ50 ሣንቲም ሂሳብ ገዝቶ እንዲያነብ ያደረገው። ይህ ሰው ማን መሰለህ? አብርሃም ሊንከን ነበር። ይኸው ስሜት ነው ቻርልስ ዲከንስን ታላቅ ደራሲ ያደረገው። ሮክ ፌለርም ተጠቅሞበት ሊጨርሰው የማይችለውን ገንዘብ እንዲያጋብስ ያደረገው።

ይህ ፍላጎት ነው ፋሽን እንድትለብስ፣ በቅርቡ የመጣች መኪና እንድትይዝ፣ ስለ ልጆችህ ጉብዝና እንድታወራ የሚገፋፋህ።

ይህ ታላቅ የመሆን ስሜት ነው በአፍላ ዕድሜ ላይ ያሉ ልጆችን የከተማ ወርበላ ተደባዳቢ የሚያደርጋቸው።

ተፈላጊ የመሆን ስሜትን እንዴት እንደምታገኝ ብትነግረኝ ማንነትህን እነግርሃለሁ። ይህ ነገር ባህርይህን ይወስነዋልና። ዲሊንገር የተባለ የታወቀ የባንክ ዘራፊ ሽፍታና ነፍስ ገዳይ እንዴ በፖሊሶች ተከሶ ሳለ እንድ መጋዘን ውስጥ ዘሉ ገባና ድምጹን ከፍ አድርጉ በኩራት «እኔ ዲሊንገር ነኝ!» ሲል ተናገረ።

ይህ ሰው ዋነኛ የህዝብ ጠላት በመሆኑ ምን ያህል እንደሚኮራ ይታያችኋል? በሌላ በኩል ሮክፌለር በቻይና ውስጥ ሆስፒታል በማሰራት የተፈላጊነት ስሜቱን ያረካል። አስተውል! በዲሊንገርና በሮክፌለር መካከል ያለው ዋና ልዩነት የታላቅነት ስሜታቸውን የሚገለጹበት መንገድ ነው።

እስካሁን እንዳየነው ሰዎችን አንድ ነገር እንዲሰሩ የሚገፋፋቸው ታላቅ የመሆን ወይም የተፈላጊነት ምኞት ነው። ስለዚህ ከሰዎች ጋር ለመግባባት ትልቁ ምስጢር ምን ይመስላል? በፈረንሳይ የአሜሪካን አምባሳደር የነበረው ቢንጃሚን ፍራንክሊን ከሰዎች ጋር በመግባባት የታወቀ ነበር። ይህ ተስጥኦ ያስገኘለት ምን እንደሆነ ተጠይቆ እንዲህ ብሎ መልሷል።

«ስለማንም ሰው መጥፎ ወሬ አላወራም (አላማም)... ሆኖም ስለሰዎች የማውቀውን ጥሩ ነገር ሁሉ እናገርላቸዋለሁ። ቂል ሰው ሌላውን ይተቻል፣ ያማል፣ ይኮንናል... መግባባት ይሟሟል ይህ ነው።»

ቶማስ ካርላይን እንዲህ ይላል «ትልቅ ሰው ለበታችቹ በሚያሳየው ከበሬታ ትልቅነቱን ያሳያል።»

ሰዎችን ከመኮንን እንቁጠብና እስቲ ህሳባቸውን ለመረዳት እንሞክር። እንደን ነገር ለምን እንደሚፈጽሙ ለመረዳት እንግባ። ይህ ጥረት ከመኮንንና ከመተቸት የበለጠ ፍሬያማ ሆኖ እናገኘዋለን። ስለሰዎች ያለንን መጥፎ እስተያየትም በመለወጥ ለሰዎች ሚዛንና መቻቻልን ርህራሄን እንድንማር ያደርገናል። ሁሉን ማወቅ ሁሉን ይቅር ማለት ነው።

ሰዎችን በማግባባት በችሎታቸው ታዋቂ በመሆናቸው በእመት እንድንረዳቸው ብር ደምዝ ያገኙ የነበሩት አቶ ቻርልስ ሽዋብ ስለ ችሎታቸው ምስጢር ሲያስረጁ እንዲህ ይላሉ።

«... የእንድን ሰው ችሎታ ለማጽበር ያንን ሰው ማመስገንና ማበረታታት በጣም አስፈላጊ መሆኑን አውቃለሁ።»

«በችሎታ ልቀው ከሚገኙ ሰዎች እንደሚሰጥ ትችት የእንድን

ሰው የመሰራትንና የማደግ ጉጉት የሚገድል ነገር የለም። በበኩሌ ማንንም ተችቼ አላውቅም። በሰዎች በፍላጎት መሰራት እምናለሁ። ሁልጊዜ ለማመሰገን ጉጉት አለኝ። ስህተት ላይ ይቀፈኛል። ጥሩ ሥራ ካየሁ ግን ከልብ የመነጨ ምስጋና ከማቅረብ አልቆጠብም። አቶ ሽዋብ ያደረጉት ይህን ነበር። አብዛኞቻችን ግን ተቃራኒውን ነው የምንፈጽመው። አንድን ነገር ካልተቀበልን ግን ተቃራኒውን ነው የምንፈጽመው። አንድን ነገር ካልተቀበልን ትችታችንን እናሻገራለን። ከተቀበልነው ግን ዝም እንላለን።

አንዳንድ ሰዎች ይህን ሲያነቡ ይሄማ ድሮ የምናውቀው ነው። ዝም ብሎ መቀባጠር ነው። ባዶ ሽንገላ ነው። አይ ይሄንን ከዚያ በፊትም ሞክረው ነበር፤ አይሠራም። ለሞኛ ሞኞች ካልሆነ ለእኛ አይሆንም ይሉ ይሆናል። እርግጥ ነው ሽንገላ ለሚያመዝገቡ ሰዎች አይሠራም። ምክንያቱም ጥልቀት የሌለው፣ ራሱን ከመውደድ የመነጨና ከዕውነት የራቀ ስለሆነ ነው።

እርግጥ አንዳንድ ሰዎች የውጭ ከንቱ ረሃብና ጥም ስላለባቸው ያገኙትን ሁሉ ይቀበላሉ። ጠኔ የያዘው ሰው ቅጠላ ቅጠልና ትላትል ከመብላት እንደማይመለስ ሁሉ።

ለመሆኑ በምስጋናና በሽንገላ መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው? ቀላል ነው እንዱ እውነት ሲሆን፤ ሌላው ከእውነት የራቀ ነው። አንደኛው ከልብ ሲመነጭ ሌላው ከእንገት በላይ የሚሰነዘር ነው። እንዱ ሌሎችን ከመውደድ የሚመነጭ ሲሆን ሌላው ከራስ ወዳድነት የሚመነጭ ነው። አንደኛው በመላው ዓለም የሚደነቅ ሲሆን ሌላው በመላው ዓለም የተወገዘ ነው።

ባንድ ሰው መቃብር ላይ የሚከተለውን እንብቤያለሁ።

«ሊያጠቁ የሚከተሉህን ጠላቶች አትፍራ፤ የሚሸነግሉ ወዳጆችህን ፍራ!» ስለዚህም ከሰዎች ጋር በመግባባት አብሮ ለመኖር ስለ አከናወኗቸው ታላላቅ ነገሮች እናስብ፤ የሌላውን ሰው መልካም ተግባር መርምረን ለማግኘት እንግር። ሽንገላን እናስወግድ። ሰዎችን ከልባችን ከማመሰገን አንቆጠብ። ይህን ብናደርግ ሰዎች የተናገርነውን ይቀበሉናል። የፈለግነውንም በደስታና በፍላጎት ይፈጽሙልናል።

ምዕራፍ 9

ይህን ማድረግ የሚችል ሁሉም ይደገፈዋል፤ የማይችል ግን ብቻውን ይቆማል።

በበጋ ወራት በየዓመቱ ወደ ሚይን ክፍለ ሀገር እየሄድኩ አሳ አጠምዳለሁ። ከዚህ ጉዞ ያየሁት አንድ ነገር አለ። በበኩሌ ክሬምና ዳቦ በጣም እወዳለሁ። ስለዚህም አሳ ለማጥመድ በምሄድበት ጊዜ እኔ የምወደውን ሳይሆን እነሱ የሚወዱትን መሰብሰብ ይኖርብኛል። መንጠቆ ሳይ ክሬም ወይም ዳቦ አልሰካበትም፤ ትል ወይም ፈንጣ እሰካበትና እንዲህ እላቸዋለሁ፡ «ይህን ነገር መብላት አትፈልጉም?»

ሰዎችን ለማቅረብ በምንፈልግበት ጊዜስ ለምን በዚህ ዘዴ አንጠቀምም? ፍሉይድ ጆርጅ የተባለ ሰው የተጠቀመው በዚህ ዘዴ ነበር። አንድ ሰው ፍሉይድ ጆርጅን በመርነቱ ጊዜ የነበሩ እንደ ነዌልሰን አርሳንድ የመሳሰሉ መሪዎች ሲረሱ እሱ ግን በግን ዘዴ ቢጠቀም ሌላው የሚፈልገውን በመንጠቆ ሳይ መሰከት ቢችል እንደሆነ ገልጾታል። ስለዚህ ሰዎችን ለማቅረብ በምድር ላይ ብቸኛ መንገድ እነሱ ስለሚፈልጉት ነገር ማውራትና እንዴት ሊያገኙት እንደሚችሉ ማሳየት ነው።

ነገ አንድ ሰው አንድ ነገር እንዲያደርግልህ ስትፈልግ ከዚህ በላይ የተባለው ትዝ ይበልህ።

ለምሳሌ ልጅህ ቢጃራ እንዳያጨስ ብትፈልግ ስለ ቢጃራ መጥፎነት አትሰበክለት። ሆኖም ቢጃራ ማጨስ የአንድ እግር ኳስ ከበብ ተጫዋች እንዳይሆን ወይም በሩጫ ውድድር እንዲሸነፍ የሚያደርገው መሆኑን ንገረው።

የሌላውን ፍላጎት የመጠበቅ ነገር ከማንኛውም ነገር ጋር ማለትም ከህፃናት ወይም ከተጃ ወይም ከዝንጀሮ ጋር በምናደርገው ግንኙነት ሁሉ ሊታሰብበት የሚገባ ነገር ነው። ለምሳሌ ራሳፍ ዋልዶ ኢመርሰንና ልጁ አንድ ቀን አንድ ተጃ ወደ ጋጥ ለማስገባት ሞከሩ። ሆኖም አብዛኛው ሰው የሚፈጽመውን ስህተት ፈጽሞ። እነሱ የሚፈልጉትን እንጂ ተጃው የሚፈልገውን አላደረጉም። ኢመርሰን ከኋላ ሆኖ ይገፋል፤ ልጁ ከፊት ሆኖ ይጎትታል። በዚህ ጊዜ ተጃው ወደኋላ ወድሮ እምቢ አለ። ይህን ከንቁ ጥረት ታይ የነበረችው ሠራተኛ ተጃው ምን እንደፈለገ ገባት። ጠጋ አለችና ጣቷን በዚያ ለተጃው አጎረሰችው። ተጃው ጣቷን መጥባት ሲጀምር ቀስ ብላ ወደ ጋጡ እየተራመደች ይዛው ገባች። ሠራተኛዋ ምንም እንኳ ድርሰት የመጻፍ ችሎታ ባይኖራትም በዚያች ወቅት ከኢመርሰን የበለጠ ማስተዋል ችላ ነበር።

ከተወለድክ ጀምሮ ያደረግሃቸውን ለምሳሌ ለቀይ መስቀል ማጎበር 100 ብር የሰጠህበት ጊዜ ቢኖር እንኳ ሌላውን ከመውደድ የመነጨ በጉ ሥራ መሥራት ስለፈለግህ ነው። ከመርዳት ፍላጉትህ ይልቅ የብር ፍላጉትህ ቢያይልብህ ኖሮ መቶ ብሩን ባልሰጠህ ነበር። እርግጥ አስተዋጽኦውን እንድታደርግ የጠየቀህ ሰው እምቢ የማትለው ሆኖ ሊሆን ይችላል። ሆኖም አንድ እውነት አለ። ብሩን የሰጠኸው ምናልባት ከሰውዬው አንድ የፈለግኸው ነገር ስለነበረ ነው።

ፕሮፌሰር ሀሪ ኤቨርስትሪት ስለዚህ ጉዳይ ሲናገሩ እንዲህ ይላሉ። «ተግባር የሚመነጨው ከመሠረታዊ ፍላጎት ነው... በንግድ፣ በቤት ውስጥ፣ በፖለቲካ ሰዎች እንድ ነገር እንዲያደርጉ ለሚመክሩና ለሚቀሰቅሱ የምሰጠው ትንሽ ምክር፣ በመጀመሪያ ሰው ለዚያ ነገር በጣም እንዲጓጓ እንዲያደርጉ ነው። ይህን ማድረግ የሚችል ሁሉም ይከተለዋል። ያልቻለ ብቻውን ይቆማል።»

ከብዙ ዓመታት በፊት ጉሮሮዬን አሞኝ ያፍንጫና የጉሮሮ ሀኪም ዘንድ ሄድኩ። ሀኪሙ ገና እንደገባሁ ስለ ጉሮሮዬ ሳይሆን ስለሥራዬ ጠየቀኝ። በሽታው ምን ያህል እንደጸናብኝ የማወቅ ፍላጎት አልነበረውም። ፍላጎቱ ከኔ ምን ያህል ገንዘብ ሊያገኝ እንደሚችል ማወቅ ነበር። ሆኖም የሀኪሙ ባህርይና ድርጊቱ ስላስጠላኝ ትቸው ወጣሁ፤ ስለዚህም ሊያገኝ የፈለገውን ነገር አላገኘም።

ዓለም በእንደዚህ ዓይነቶቹ ጠቅመው መጠቀም በማይፈልጉ ስንብባቦች የተሞላች ነች። ስለሆነም በቁጥር አነስ ብለው የሚገኙት ለሌሎች ከልብ የመነጨ አገልግሎት የሚሰጡት ከፍተኛ ጥቅም ያገኛሉ፤ ብዙ ተወዳዳሪዎች የሏቸውም።

ይህን መጽሐፍ እንብባህ ነገሮችን ሌሎች ከሚያዩበት አቅጣጫ የማየት ዝንባሌህ ከጨመረ የሙያህን መሠረት ለመጣልህ ትልቅ ማረጋገጫ ይሆናል።

እንዲት ቁርስ አልበላም እያለች የምታስቸግር ልጅ የነበረችው ቤተሰብ ልጅቷን ቁርስ እንድትበላ ለማድረግ «ወፍራም እንድትሆኒ እንፈልጋለን፤ እንድታድረልን እንፈልጋለን» እያሉ ያባብሷት ነበር። ሆኖም ልጅቷን በማስፈራራትና በማስገደድ ቁርስ እንድትበላ ተሞክረ። ይህ ድርጊት የባሰውን እንዳትበላ አደረጋት። ይህን ያየ የአባትየው ጓደኛ ወላጆቿን እንዲህ ሲል መከራቸው። «እንዳያችሁት ካስገደዳችሁዋት ይበልጥ ትጠላዋለች። ስለዚህ ለምን ፍላጎት እንዲያድርባት አታደርጉም? የእናንተ ጥያቄ መሆን ያለበት እንዴት አድርገን ፍላጎት እንዲያድርባት ማድረግ እንችላለን የሚል ነው።»

ይህን የሰማው ቤተሰብ ምክሩን በሥራ ላይ ለማዋል የልጅቷን ባህርይ አጠና። ልጅቷ እናቷ የምትሠራውን መሥራት ትወድ ነበር።

እንደ እናቷ አዋቂ መስላ መታየት ትፈልግ ነበር። እንደ ቀን ጠዋት ለቁርስ ሻይ ሲቀርብ ከዚህ በፊት እናቷ እንደምታደርገው ሻይ ውስጥ ስኬር እንድትጨምር ፈቀዱላት። ዳዖውም ቀረበ። አባትና እናት ድርሻቸውን ሲያነሱ ልጅቷም ሻዩን አማስላ ዳዖውን አንስታ እያማገች ትገምጠው ጀመር። ከዚህ ቀን ጀምሮ ቁርሷን በፍላጌት ትበላ ጀመር።

ስለዚህ፡ ሰዎች እንደ ነገር እንዲያደርጉ ከፈለጉ የሚከተለውን አስታውሱ።

«በመጀመሪያ ሰውየው የፈለገኸውን ነገር እንዲያደርግ ለዚያ ነገር ከፍተኛ ጉጉት እንዲያድርበት እነሳሳው» ይህን ማድረግ የሚችል ሁሉም ይከተለዋል፡ ያልቻለ ብቻውን ይቆማል።

ምዕራፍ 10

ይህንን ካደረግህ የትም ተቀባይነትን ታገኛለህ

ይህን መጽሐፍ ለምን ታነባለህ? ጓደኛ ለማፍራት?... በዓለም የታወቀውን ጓደኛ የማፍራያ ጥበብ የሚያውቀውን ነገር ለምን አታጠናውም! እሱስ ማነው? ነገ ጠዋት መንገድ ላይ ታገኘዋለህ:: ገና በ10 ሜትር ርቀት ላይ እንዳለህ ጭራውን ያወጣው ዘልሃል:: ቆም ብለህ ብትደባብሰው ፍንድቅ በማለት ምን ያህል እንደሚወድህ ያሳይሃል:: ያኔም ፍቅር ከማሳየት የበለጠ ሌላ ምንም የሚፈለግብህ ነገር እንደሌለት ረዳለህ:: ገንዘብ ሊበደርህ ወይም ርስት ሊሸጥህ ወይም ሊያገባህ ፍላጎት እንደሌለው ታውቃለህ::

ለመሆኑ በዓለም ላይ ከሚገኙት እንሰሳት ሁሉ ለመኖር መሥራት የሌለበት ውሻ ብቻ መሆኑን ትዝ ብሉህ ያውቃል:: ዶሮ ለመኖር እንቁላል መጣል አለባት! ላም ወተት መስጠት አለባት! ውሻ ግን ፍቅር እየሰጠህ ብቻ ይኖራል::

የአምስት ዓመት ልጅ በነበርኩበት ጊዜ እባቴ በሃምሳ ሳንቲም አንድ ቡችላ ገዛ:: ያ ቡችላ የልጅነቴ ብርሃንና ደስታ ነበር:: ውሻው ከት/ቤት የምመለስበትን ሰዓት ጠብቆ የምመጣበትን መንገድ አተኩሮ ሲመለከት ይቆይና ድምጹን እንደሰማ ወይም የምሳ ሳህኔን እያወዛወዘኩ ስመጣ ሲያይ እንደ ጥይት ተተኩሶ በደስታ እየፈነጠዘ ይጠመጠምብኛል:: በእግሬ መሃል ይገባል! ይልባል:: ይህ ውሻ ለአምስት ዓመታት ያህል ታማኝ ጓደኛዬ ነበር:: አንድ ቀን! ያን ቀን ምንገዜም አልረሳውም:: ከኔ አስር ሜትር ርቀት ላይ እንዳለ መብረቅ ገደለው:: የውሻዬ ሞት በሀይወቴ የመጀመሪያው ትራጂኳ ነበር:: ውሻዬ ሆይ

የሳይኮሎጂ መጽሐፍ አላነበብክ! ደሞስ ምን ያደርገልሃል? እንተ እንደሆነ በደመናፍስ ነው የሌሎችን ሰዎች ፍላጎት በመረዳት በርከት ያሉ ጓደኞችን ማፍራት እንደሚቻል የምታውቀው። ሰዎች ይውደዱኝ ከተባለ በሁለት ዓመት አንድም እንኳ ጓደኛ ማፍራት የማይቻል መሆኑን የተረዳኸው።

ስለዚህ እኔና እንተም የሰዎችን ፍላጎት ለመረዳት እንሞክር። ሰዎች ፈልገውን ይምጡ የሚለውን ዕምነት እናስወግድ። እንዲህ ብናደርግ በአጭር ጊዜ ውስጥ ብዙ ጓደኞች ማፍራት እንችላለን።

እውነቱ ይህ ሆኖ ሳለ እኔም እንተም በኑሯችን ውስጥ ለመታየት ውን ውን የሚሉ አያሌ ሰዎችን እናያለን። እርግጥ ነው ይህ መንገድ ጓደኛ ለማፍራት አይጠቅምም። ሰዎች ስላንተ ደንታ የላቸውም! ስለእኔም ደንታ የላቸው። ጧት! ቀን! ማታ ለራሳቸው ብቻ ነው የሚያስቡት።

አንድ የቴሌፎን ኩባንያ በስልክ ንግግሮች ውስጥ በከፍተኛ መጠን የሚደጋገመውን ቃል ለማወቅ አንድ ጥናት አካሄደ። ተደጋግሞ የሚነገረውን ቃል ሳትደርስበት አልቀረህም። ልክ ነህ «እኔ» የሚለው ቃል ነው። «እኔ፣ እኔ» በአምስት መቶ የቴሌፎን ንግግሮች ውስጥ 3990 ጊዜ ተደጋግሞ ተነገሮ ነበር። «እኔ፣ እኔ፣ እኔ፣ እኔ...» በዚህ ጥናት መሠረት ሰው ሁሉ ማንን እንደሚወድ አወቅህ?

ከብዙ ጓደኞችህ ጋር የተነሳኸው ፎቶግራፍ ቢቀርብልህ ቀድመህ የምታየው የማንን ምስል ነው?

ሰዎች ይወዱኛል ብለህ የምታስብ ከሆነ ይህን ጥያቄ መልስልኝ። ዛሬ ማታ ብትሞት ነገ አቀብርህ ላይ ለንት ሰዎች ይገኛሉ?

ካልወደድካቸው ሰዎች እንተን የሚወዱበት ምን ምክንያት አለ?

እርሳስ ፈልግና መልሱን ፃፍ።

ሩጫችን ሁሉ ሰዎችን በማሰደነት እንዲወዱን ለማድረግ ከሆነ የልብ ጓደኛ ልናገኝ እንችልም። አስታውስ የልብ ጓደኛ እኮ እንዲህ በቀላሉ አይገኝም። ታላቁ ናፖሊዮን ሞክሮት ያልተሳካለት ነገር ነው። ከጐሊፊን ጋር በመጨረሻ ባደረጉት ንግግር ላይ ናፖሊዮን፤

«ጐሊፊን እኔ በዓለም ላይ መልካም ዕድል ካጋጠማቸው ሰዎች አንዱ ነኝ። ሆኖም በዚች ቅጽበት ከልቤ የምተማመነው ባንቺ ነው» ብሏት ነበር። ታሪክ አዋቂዎች እሷንስ በርግጥ ያምናት ነበር? የሚል ጥርጣሬ አላቸው።

አልፍሬድ አድለር የተባሉት ታላቅ የአስትሪያ ባይኮሎጂስት እንዲህ ይላሉ።

«በሰዎች ላይ ትልቅ ጉዳትን የሚያደርስ፤ በህይወቱም ከፍተኛ ችግር የሚያጋጥመው ሰዎችን ከልቡ የማይወድ ሰው ነው። የሰው ልጆች ደካማነትና ውድቀት የሚመነጨውም ከእንዲህ ዓይነቱ ሰዎች ነው።»

አንድ የታወቀ አሳታሚ ድርጅት የመጻሕፍት አዘጋጅ (Editor) ስለ አጫጭር ልቦለዶች አመራረጥ ሲያወሳ የሚጠቀምበት ዘዴ እንዴት ጽሁፍ አንስቶ ጥቂት አንቀጾች ካነበበ በኋላ ስለ ደራሲው የሚጠይቀውን ጥያቄ በመመለስ ነበር። ደራሲው ሰዎችን ይወዳል ወይስ አይወድም?

«ደራሲው ሰዎችን ከወደደ ሰዎች ድርሰቱን ይወዱለታል። ሰዎችን ከጠላ ድርሰቱም የተጠላ ይሆናል» ካለ በኋላ በመቀጠል፤ «ምንም እንኳን እየሰበካችሁ መሆኔ ቢሰማኝም ለዚህ ይቅርታችሁን እየጠየቅሁ አላችኋለሁ። ጥሩ ደራሲ ለመሆን ከፈለጋችሁ ሰዎችን መውደድ

ማሰራለጥን አትርሱ።

ሰዎችን መውደድ ልዩልድ ለመጻፍ ከረዳ አትጠራጠሩ ሰዎችን ለማትረብም ይረዳል።

ወ/ር ሹማን ሀይከን የተባለች ዘፋኝ በደረሱባት የተለያዩ ችግሮች ምክንያት ተስፋ ቆርጣ አራሷንና ልጆቿን እስከማጥፋት ደርሳ ነበር። ገን ጥርሷን ነክሳ ለጥያዋ ትኩረት ሰጥታ በመሥራቷ አድማሮቿን ሁሉ ለመማረክ ቻለች። አድማሮቿን ለመሳብ የተጠቀመችበት ዘዴ ምን እንደሆነ ስትጠየት፡ ስለሰዎች እንደምታስብና አድማሮቿን በጣም ትወድ እንደነበር ገልጻለች። ይህ ፍትር በሰዎች ዘንድ ተወዳጅነትን አስገኘላት።

የታወቀው አስማተኛ ሀዋርድ ተርስተን ተደናቂነት ያገኘበትን ዘዴ ሲገልጽ፡

«እኔ ከሌሎች የተሻለ ችሎታ ኖሮኝ አይደለም። አብዛኛው ሰውም የአስማት ትዕይንት ብዙ መታለል እንዳለበት ያውቃል። ታዲያ ይህን እያወቀ የሚመጣውን ሰው ሌሎች 'ይህን ቂል ህዝብ እንጫወትበት፣ እናታለው' ብለው ትዕይንታቸውን ይጀምራሉ። እኔ ግን ሰው የተሰበሰበው እኔን ለማየት በመሆኑ ባለውለታነቱ ይሰማኛል። የምወደውን ሥራ እየሠራሁ ኑሮዬን እንድመራ የሚረዱኝ እነሱ ናቸው። ስለዚህ ያለኝን ሁሉ ለነሱ አሰማለሁ አላለሁ። አየህ ተመልካችኛን በጣም አወዳለሁ።»

ሁላችንም ሥጋ ነጋዴ፡ እንጨት ፈላጭ፡ ሹማኔ፡ ደራሲም ሆነ መዚቀኛ የሚያደንቁንን ሰዎች እንወዳለን። ስለዚህ ሌሎች እንዲወዱን እነሱን መውደድና ማድነት አለብን። ጊዜያችንን፡ ኃይላችንን፡ ሀሳባችንን ለነሱ መስጠት ይገባናል።

አንድ የታወቀ የእንግሊዝ ባለሥልጣን ደቡብ አሜሪካን ለመጉብኘት አቀደ። ጉዞውን ከመጀመሩ ጥቂት ወራት ቀደም ብሎ «የአገሩን ሠርዶ በአገሩ በሬ» እንዲሉ የእስፓኝ ቋንቋ አጠና። ደቡብ አሜሪካ ደርሶ በእስፓኝ ንግግር ሲያደርግ አገሬው በዚህ ድርጊቱ ወደደው።

በጣም ቀላል ነገር ልንገርህ። የጓደኞቼን የልደት ቀኖች እነሱ ሳያውቁት እየመዘገብኩ አስቀምጣለሁ። የአንዱ ጓደኛዬ የልደት በዓል በደረሰ ጊዜም የእንኳን አደረሰህ ደብዳቤ እጽፋለሁ፤ ወይም ቴሌግራም አደርግለታለሁ። ሰውዬው ስለኔ ምን ያህል እንደሚያስብ ገምተው። ለሱ በዚህች ዓለም ላይ እንደኔ ጓደኞቼን የሚያስታውስ ሰው ያለ አይመስለውም።

ሌላው የሰላምታ ጉዳይ ነው።

ጓደኛ ማፍራት ከፈለግህ ለሰዎች ሞቅ ያለና ናፍቆት የተቀላቀለበት ሰላምታ ስጣቸው። ስልክ በተደወለለህ ጊዜም የደወለለህን ሰው ድምጽ በመስማትህ መደሰትህን የሚገልጽ ሰላምታ ስጥ። ሀሉ ስትል እንኳ ድምጽህ ናፍቆትህን ይግለጽ።

ስለዚህም ወዳጆ ሰዎች እንዲወዱህ የምትሻ ከሆነ ታላቁ

መመሪያ ይኸውልህ።

ሰዎችን ከልብህ ውደድ!

ከሰዎች ጋር እንዴት በቀላሉ መግባባት እንደሚቻል

እንደ የአደራ ደብዳቤ ለመላክ ፖስታ ቤት ሰልፍ ይገጽ ሳለ ደብዳቤዎችን የሚመዝነውና የሚመዘግበው ሰው ሥራው እንደሰለቸው ተመለከትኩ። ሁልጊዜ ፖስታ መመዘን፣ ተገቢውን ቴምብር መስጠት፣ ገንዘብ መቀበል፣ ደረሰኝ መስጠት፣ ሥራው ከዓመት ዓመት ይህ በመሆኑ ሊሰለፍ ይገባዋል። ስለዚህም ለራሴ እንዲህ አልኩት፡

«ያ ሰውዬ እንዲወደኝ ለማድረግ እሞክራለሁ። እንዲወደኝ ለማድረግ ደግሞ ስለኔ ሳይሆን ስለሱ አንድ መልካም ነገር ጣል ማድረግ እንዳለብኝ እውቅ ነው። ሰውዬው ላይ ከልቤ እንዳደንቀው የሚያደርግ ምን ጥፋ ነገር አለ? ይህ ጥያቄ አንዳንድ ጊዜ ለመመለስ አስቸጋሪ ነው። በተለይ የማናውቃቸውን ሰዎች የሚመለከት ከሆነ። ነገር ግን ያን ዕለት ቀላል ሆኖ ተገኘ። ሰውዬው ላይ የማደንቀው ነገር ወዲያው ታየኝ።

ሰውዬው የኔን ደብዳቤ ሲመዝን ከልብ በመነጨ አነጋገር፡ 'እንዳንተ ዓይነት ጸጉር ቢኖረኝ እንዴት ደስ ይለኝ ነበር' አልኩት። ደንገጥ አለና ቀና ብሎ በፈገግታ እየተመለከተኝ፡ 'እኔ እንዲያውም እንደድሮው አይደለም' አለ በትህትና። 'በጣም ቆንጆ ነው' ብዬ አረጋገጥኩለት። እጅግ በጣም ተደተሰ። ሁለታችንም ደስ እያለን ጥቂት ተጨዋውተን እና ስንለያይ እንዲህ አለን።

'ፀጉሬን የሚያደንቁ ብዙ ናቸው'።»

ያን ዕለት ያ ሰው ወደ ምሳው የሄደው በደስታ ሰከሮ በአየር ላይ እየተንሳፈፈ ነበር ለማለት እችላለሁ። ማታ እቤቱ እንደ ደረሰ

ለሚሰቱ ይህን አጋጣሚ እንደ ነገራት አልጠራጠርም። እኬቱ እንደገባ መስታወቱን እየተመለከተ «እንዴት ዓይነት ቆንጆ ፀጉር ነው» እንዳለ አተማመናለሁ።

ይህንን ታሪክ ለሰዎች ነገርኳቸውና ከመካከላቸው አንዱ እንዲህ ሲል ጠየቀች። «ከሰውዬው ምን ለማግኘት ስለፈለገህ ነው እንደዚህ ያልከው? » ምን ነበር ለማግኘት የፈለገሁት? ምን ለማግኘት መሞከራ ነበር?

የሚያስጠላ ራስ ወዳድነት ሰፍኖብን ምንም ደስታ የማናፈልቅና ጥቅም ካላየን በስተቀር ሰዎችን በማድነቅ ያንን ደስታ ወደ ሰዎች የማናስተላልፍ ከሆነ ከማይቀርልን ውድቀት ላይ እንደርሳለን።

በበኩሌ ከዚያ ሰው አንድ ጥቅም አግኝቻለሁ። ያም በገንዘብ የሚላካ አይደለም። ደስታ ሰጠሁት፣ ውለታ ጣልኩበት። እሱ ግን ውለታውን ለመመለስ መንገድ አልነበረውም። ውለታ ሳይጠብቁ ውለታ እንደመጣል የሚያስደስት ነገር የለም። በዚህ ዓይነት ያገኘኸው የርካታ ስሜት አጋጣሚው ካለፈ በኋላ ለረጅም ጊዜ በግ እያለ ሲያስደስትህ ይኖራል።

ስለሰው ልጆች ጠባይ አንድ ሁሌ የሚሠራ ህግ አለ። ያንን ህግ ብንከተል ወይም ለዚያ ህግ ብንገዛ በእብዛኛው ችግር አይገጥመንም። እንዲያውም ያ ህግ በተገዛነት ቁጥር ስፍር የሌላቸውን ጓደኞችና ቋሚ የሆነ ደስታን ያጉናጽፈናል። ለዚያ ህግ ባንገዛ ደግሞ መጨረሻ የሌለው ችግር ያጋጥመናል፤ ህጉ እነሆ!

ይልገዜ ሌላው ሰው የተፈላገነት ስሜት እንዳሰማው አድርግ።

ከዚህ ቀደም እንደጠቀስነው ፕሮፌሰር ጆን ዲዊ ተፈላጊ የመሆን ምኞት በሰው ልጅ ተፈጥሮ ውስጥ የሚገኝ ከፍተኛ ግፊት እንደሆነ

ይናገራሉ። ፕሮፌሰር ዊሊያም ጀምስም እንዲህ ይላሉ!

«በሰው ልጅ ተፈጥሮ ውስጥ ዋናው ነገር በሌሎች የመሞገስ ጉጉት ነው።» ከዚህ በፊት እንዳመለከትኩት ይህ ስሜት ነው ከሌሎች እንስሳት የሚለየን። ይህ ስሜትም ነው ለሥልጣኔና ለዕድገት ምንጩ።

ዘወትር በምታገኛቸው ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖርህ ትፈለጋለህ? ችሎታህን በትክክል ሰዎች እንዲገነዘቡልህና በእካባቢህ ተፈላጊ መሆንክን እንዲያውቁልህ ትሻለህ? ተራና ከእንገት በላይ የሆነ ሽንገላ መስማት አትፈልግም ይሆናል። ከልብ ለመነጨ ሙገላ ግን ትጓጓለህ። ጓደኞችህና አብረውህ የሚኖሩ ሰዎች ቻርለስ ሽዋብ እንዳለው ከልባቸው መቀበልና እንደተሰማቸው ማድነቅ የሚችሉ እንዲሆኑ ትመኛለህ? ሁላችንም እንፈልጋለን። ስለዚህም ወርቃማውን ሀገር እንከተል።

ሰዎች ለየደርጉልን የምንፈልገውን እኛም ለሌሎች እናድርገ!

የት? መቼ እናድርገላቸው? መልሱ ይኸውና፤ ሁልጊዜ፤ የትም ቦታ።

ለምሳሌ አንድ ቀን የአንድ የባለሥልጣን ቢሮ የት እንደሚገኝ እንግዳ ተቀባዩን ጠየቅሁት። ቆንጆ የደንብ ልብሱን ግጥም አድርጉ በኩራት መልክ ቃላቱን እየተጫነ እንዲህ ሲል መለሰልኝ። «ቢሯቸው... አሥራ ስምንተኛው ፎቅ... 1816 ቁጥር» ወደ አሳንሰሩ እየሮጥኩ ሄድኩን ድንገት ቀጥ አልኩ። ወደ እንግዳ ተቀባዩ ተመልሼ «ጥያቄዬን የመለሰክልኝ አስደናቂ በሆነ መንገድ ነው። ግልጽና ትክክልም ነው። እንደ ሰዓሊ ነው ቁጭ ያደረጋል። ይሄ ደግሞ የተለመደ አይደለም። እና እንዲህ ዓይነት ሠራተኛ በመሆንህ ደስ ይበልህ ልህ ነው የተመለሰኩት» አልኩት።

በደስታ እየተፍለቀለቀ በመልሶቹ መካከል አረፍ ዴል የነበረው ለምን እንደሆነና እያንዳንዱን ቃል ለምን እንደተናገረ አስረዳኝ። የተናገርኳቸው ጥቂት ቃላት የመንፈስ ኩራት ሰጡት። ይህን ተናግሮ ወደ አሥራ ስምንተኛው ፎቅ ስገሰገስ በሰው ልጆች ደስታ ላይ አንድ ጠብታ እንደጨመርኩ ሲሰማኝ ደስ አለኝ።

ይህን ትምህርት በሥራ ላይ ለማዋል አምባሳደር ወይም የሕዝብ ግንኙነት ክፍል ኃላፊ እስክትሆን መጠበቅ የለብህም፤ በየቀኑ ተአምር ልትሠራበት ትችላለህ።

ለምሳሌ ምግብ ቤት ገብተህ ቀይ ወጥ አዘህ ክትፎ ቢመጣልህ ይህን አላዘዝኩም ብሎ ከመቆጣት ይልቅ ረጋ ብለህ፤ «ሳስቸግርህ ቅር ይለኛል። ሆኖም ከክትፎ ይልቅ ቀይ ወጥ ይሻለኛል። ያዘዝኩትም እሱን ነበር» ብትል አሳላፊው «ነበር እንዴ? ግድ የለም ይለውጣል» ይልሃል። አክብሮት ስላሳየኸውም ይደሰታል፤ ያከብርሃልም።

«ሳስቸግርህ ቅር ይለኛል፤ ይህን በማድረግ ብትረዳኝ፤ እባክህን ይህንን ብትረዳኝ ቅር ይልሃል፤ አመሰግናለሁ» እነዚህን የመሳሰሉ አጫጭር ሀረጎች የዕለት ከዕለት ኑሯችንን ሊያሻሽሉልን ከመቻላቸውም በላይ የጨዋነት ምልክቶችም ናቸው።

ከአንድ ጃፓናዊ የተሻልክ መስሎ ይሰማሃል? ይሰማህ ይሆናል። በእውነቱ ግን ጃፓኖች ደግሞ ከእንተ የተሻልን ነን ብለው ይሰባሉ። እንዲያውም አንድ ጊዜ አንድ ሽወግ አጥባቂ ጃፓናዊ እንዲት ጃፓናዊት ወይዘሮ ከአንድ ፈረንጅ ጋር ስትደንበ አይቶ በቁጣ ሲገነፍል ታይቷል።

በህንድ ውስጥ ከሚገኙ ሂንዱዎች እበልጣለሁ ብለህ ታስባለህ? እንዲህ ማሰብ መብትህ ነው። ግን በሚሊዮን የሚቆጠሩ ሂንዱዎች ደግሞ ካንተ እጅግ የላቁ መስሎ ይታያቸዋል። ስለዚህም የረከሰ ነው

ብለው ስለሚያሰቡ እቤትህ የበሰለ ምግብ እንኳ ለመቅመስ ይጠየፋሉ።

ከኢስኪሞዎች የበለጥኩ ነኝ ብለህ ታሰባለህ? ማሰቡ አሁንም መብትህ ነው። ግን ኢስኪሞዎች ሰላንተ ምን እንደሚያሰቡ ማወቅ ትፈልጋለህ? መልካም። ከኢስኪሞዎች መካከል አብዛኞቹ እቤትህ ተቀጥሮ ከመሥራት ይልቅ በረሃብ መሞት ወይም በየመንገዱ መንከራተትን ይመርጣሉ። በነሱ አስተሳሰብ ፈረንጅ የሚለው ቃል ራሱ እጅግ ቀፋፊ ነው።

እያንዳንዱ ከሌሎች አገሮች የመብለጥ ስሜት አለው። ወኔና አርበኝነትን፣ ጦርነትን የሚያመጣው ይኸው ስሜት ነው።

ሀቁ ግን የምታገኘው ሰው ሁሉ በአንድ መንገድ ካንተ የበለጠ ሆኖ ይሰማዋል። ስለሆነም ለበለሰ ባለ መንገድ ተፈላጊ መሆኑንና ይህንንም ከልብህ እንደተረዳህለት መገለጽ ከሰውየው ጋር ልብ ለልብ ለመገናኘት የሚረዳህ ፍቱን መንገድ ነው።

ኢመርሰን ያለውን አስታውስ። «የማገኘው ማንኛውም ሰው በአንድ መንገድ ከኔ እንደሚበልጥ አውቃለሁ። ስለሆነም አንድ ነገር ከሱ አማራሰሁ። ስለሱም ለማወቅ ይረዳኛል።»

የሚያሳዝነው ነገር ግን አብዛኛው ሰው ያለው ዕውቀት በአንዳንድ ጉረኞች አባባልና ነቀፋ ይዋጥና እኔ ለዚህ ሥራ ብቁ አይደለሁም የሚል ስሜት እንዲያድርባቸው ያደርጋል። ሊያቆጠቁጥ የሚችል ውስጣዊ ችሎታቸውን የውጪው ጫጫታና ግርግር፣ ትዕቢትና ተጽእኖ ያጠፋዋል። እነዚህን ሰዎች ኑሮ ታቅለሽልሻቸዋለች።

ተንቀሳቃሽ ሰዕሎችን ለመቅረጽ የሚያገለግለውን ፊልም የፈለሰፈው ጆርጅ ኢስትማን ነው። ይህ ሰው ብዙ ሀብት የነበረውና

የታወቀ ነጋዴም ነበር። ይህን ሁሉ ያከናወነ ሰው ቢሆንም እንደ እኔና እንዳንተ ለትንሽ ውዳሴ ይጓጓ ነበር።

ለምሳሌ ከአያሌ ዓመታት በፊት ኢስትማን የሙዚቃ ት/ቤትና ለእናቱ መታሰቢያ ደግሞ አንድ ቲያትር ቤት ያሠራ ነበር። ጀምሶ አዳምሰን የተባለ የአንድ ወንበር ፋብሪካ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው ለትያትር ቤቱ ወንበሮች ለማቅረብ ፈለገ። ለመሆንዲሱ ስልክ በመደወል አቶ አዳምሰን ከአብ ኢስትማን ጋር ቀጠሮ ያዘ።

አዳምሰን ከቀጠሮው ቦታ እንደደረሰ መሆንዲሱ እንዲህ አለው። «ወንበሮች ለመሸጥ እንደምትፈልግ አውቃለሁ። እንዲሳካልህ ከፈለገህ ከጆርጅ ኢስትማን ጋር ከአምስት ደቂቃ በላይ አትነጋገር። በሥራ የተወጠረ ስለሆነ ጊዜውን የሚሻማውን ሰው አይወድም፤ ስለዚህ ጉዳይህን ቶሎ ጨርሰህ ውጣ።»

አዳምሰን እንደተባለው ለማድረግ ተዘጋጅቶ ከመሆንዲሱ ጋር ገባ። አቶ ኢስትማን እፊቱ ከተከመሩት ወረቀቶች አንዱን ያነብ ነበር። አዳምሰን እንደገባ ኢስትማን ቀስ ብሎ መነጻፋት አወለቀና፤ «እንደምን አደርክ? ምን ልርዳህ» ብሎ ጠየቀው። በዚህ ጊዜ ከአዳምሰን ጋር የገባው መሆንዲስ አስተዋወቃቸው። አዳምሰንም እንዲህ አለ። «ሥራህን ጨርሰህ ቀና አስክትል ቢሮህን እያደነቅሁ ነበር። እንዲህ ዓይነት ቢሮ ቢኖረኝ ሥራ የሚሰለቸኝ አይመስለኝም። እየህ የኔ ሥራ በእንጨት ሥራ ሞተሮች መካከል ስለሆነ እንዲህ ዓይነቱ ቆንጆ ቢሮ ሳይ የመጀመሪያ ጊዜዬ ነው።» ጆርጅ ኢስትማንም እንዲህ ቢል መለሰ፤

«አ! የረሳሁትን ነገር አስታወስክኝ። ይሄ ቢሮ ቆንጆ ነው? አይደለም? እንደተሠራ አካባቢ ለእኔም በጣም ነበር ደስ የሚለኝ።

ነገር ግን ዛሬ በአእምሮቱ ብዙ ነገር ስለሚገባ እውልበታለሁ እንጂ ለስተውዬው አላውቅም።»

በዚህ ጊዜ አጻምሰን ጠጋ አለና እንድ መደርደሪያ እየነካካ «ከእንግሊዝ ዋርካ ነው የተሠራው አይደለም?» አለው። «ከጣሊያን ዋርካ ትንሽ ለየት ይላል» አለ።

«እዎ ከእንግሊዝ አገር የመጣ ዋርካ ነው። የመረጠልኝ እንድ የእንጨት ዓይነቶችን የሚያውቅ ጓደኛዬ ነው» አለ ኢስትማን። ከዚህ ቀጥሎ በክፍሉ ውስጥ የሚገኙትን ከእንጨት የተሰሩ ዕቃዎች እያመለከተ ስለአመጣጠናቸው፣ ስለቀለም ቅባቸው እንዴት በእጅ ተቀርጸው ጌጥ እንደወጣላቸውና ስለሌላውም ሁኔታ ካስረዳው በኋላ ዕቃዎቹ በሚሰሩት ጊዜ ዲዛይን በማውጣትና በመገጣጠም ሥራ ላይ እሱም እንደተሳተፈ ነገረው። በክፍሉ ውስጥ እየተዘዋወረ ዕቃዎቹን እያደነቁ እንድ መስኮት አጠገብ ቆም አሉ። ጆርጅ ኢስትማን በተለመደው ለሰላሳ አነጋገሩ የሰውን ልጅ ለመርዳት ያቋቋማቸውን አንጻንድ ድርጅቶች ለምሳሌ እንድ ዩኒቨርሲቲ፣ ሆስፒታል፣ የመጠሪያ ቤት፣ የህፃናት ሆስፒታል፣ የመሳሰሉትን ነገረው። አጻምሰን ለእንደዚህ ዓይነት በጉ ተግባር ገንዘቡን የሚያወጣ ሰው ደስ እንደሚያሰኘውና እንዲህ ዓይነት ሰው በማግኘቱም ይበልጥ እንደተደሰተ ገለጸለት።

ጆርጅ ኢስትማን ባለመስታወት ኮመዲና ከፍቶ ካሜራ አወጣ። በህይወቱ ያለዚህ ካሜራ ሌላ አልነበረውም። ካሜራው ከእንግሊዝ አገር የተገዛ ነበር።

አጻምሰን ኢስትማን እዚህ ደረጃ ከመድረሱ በፊት ያለፈላቸውን ሁኔታዎች በዝርዝር ይጠይቀው ጀመር። ኢስትማንም ከልቡ በልጅነቱ

ስለነበረበት ድህነት፤ እናቱ ቀላቢት ሆኖ እሱ ደግሞ አንድ ኢንሹራንስ ቢሮ ውስጥ በቀን ሃምሳ ሣንቲም እየተከፈለው ይሠራ እንደነበር በሰፊው ተረከለት። ኢስትማን በሚተርከበት ጊዜ አጻምሰን ቀስ ብሎ ጥያቄዎችን እየሰነዘረ በተመሰጠ ያጻምጠው ነበር።

ጀምስ አጻምሰን ወደ ኢስትማን ቢሮ የገባው በአራት ሰዓት ከሩብ ሲሆን ከአምስት ደቂቃ የበለጠ እንዳይቆይ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶት ነበር፤ ነገር ግን እዚያው እንደተቀመጠ ሁለት ሰዓት አለፈ። ሆኖም ወሬያቸው አላበቃም ነበር። በመጨረሻ ኢስትማን ወደ አጻምሰን ዞር ብሎ እንዲህ አለው።

«በቅርቡ ጃፓን ሂጆ ሳለ ጥቂት ወንበሮች ገዢዎች እመዝናኛዬ ቦታ አስቀመጥኳቸው። ይገርምሃል ጥቂት እንደቆዩ ፀሐዩ ቀለማቸውን ላጠው። ቀለም ገዛሁና ቀባኋቸው። ምን ዓይነት የቀለም ቅብ ሥራ እንደምሠራ ማየት ትፈልጋለህ?»

«እንዴታ»

«እንግዲያስ አብረን ወደ ቤት እንሂድና ምላችንን በልተን አሳይሃለሁ።»

ከምሳ በኋላ ከጃፓን ያመጣቸውን ወንበሮች አሳየው። እያንዳንዳቸው ከብር ከሃምሳ በላይ የሚያወጡ አልነበሩም። ግን በንግድ አለም በሚሊዮን የሚቆጠር ገንዘብ የሚያንቀሳቅስ ሰው ጆርጅ ኢስትማን እነዚህ ወንበሮች ሰላሎት ኩራት ይሰማው ነበር። ምክንያቱስ? ቀለም የቀባቸው ራሱ ነዋ።

ይህ ሁሉ ከሆነ በኋላ አጻምሰን ሄደ። ለትያትር ቤቱ የሚያስፈልጉትን ወንበሮች ግምት ዘጠና ሺህ ብር ደረሰ። ጨረታውን ማን ያሸነፈ ይመስልሃል? ጀምስ አጻምሰን ወይስ ከተፎካካሪዎቹ አንዱ?

ከዚያ ጊዜ ጀምሮ ሊሰትማን እስከሞተበት ዕለት ድረስ ሁለቱ ሰዎች የትርብ ጓደኞች ነበሩ።

ይህን አንድን ሰው የማጥገስ ድንጋይ የሚያለሰልሰ ተአምር እኔና አንተ የት ቦታ በስራ ላይ እናውለው? ለምን ከቤታችን አንጀምርም? እንዲያውም ከቤታችን የበለጠ አስፈላጊ የሚሆንበት ግን ቢሥራ ላይ የማይውልበት ቦታ የለም። ባለቤትህ አንዳንድ ጥሩ ነገሮች ላይኖሯት አይቀርም። ቢያንስ በዕድሜህ አንድ ጊዜ ጥሩ ነገር እንዳላት አይተህ ነበር። ያ ባይሆንም አታገባትም ነበር። ግን እስኪ እስበው። ስለቁንጅናዋ አድናቆትህን ከገለጽክላት ስንት ዓመት አለፈ? አስታውስ! ያላገባሃትን ሴት ማሞካሸት የፍላጉት ጉዳይ ነው። ያገባሃትን ሴት ማሞካሸት ግን አስፈላጊ ነው። ኑሮህን የተስተካከለ ያደርገዋልና። እንዲሁም ስለተባለ ትተኸው የኖርከውን ነገር በድንገት አትጀምረው። ሚስትህ ትጠራጠራለችና። ዛሬ ወይም ነገ ማታ ቀለል ያለ ስጦታ ይዘህላት ግባ። ስጦታም ብቻ ሳይሆን ፈገግታና ሞቅ ያሉ የፍቅር ቃላትም ያስፈልጋታል። ይህን ነገር ብዙ ባሉችና ሚስቶች ቢፈጽሙ ዛሬ ያለው የትዳር መፋለስ ይቀንስ ነበር።

አንዲት ሴት እንድታፈቅርህ ማድረግ ትፈልጋለህ? ደግሞ ሚስጥሩ ይኸው በትክክል ይሠራል። ግን የኔ ሀሳብ አይደለም። ከዶሮዚ ዴክስ ነው የተበደርኩት። ዶሮዚ ዴክስ አንድ ጊዜ የሃያ ሦስት ሴቶችን ልብ ያረካና ያላቸውን ገንዘብ ሁሉ በሱ ስም እንዲያዛውሩ ያደረገ ሰው አነጋግራ ነበር። (በነገራችን ላይ ይህን ሰው ያነጋግራቸው እስር ቤት ውስጥ ነው) የሴቶችን ልብ ለመማረክ ወይም ፍቅር ለማስያዝ የቻለከው በምን ዘዴ ነው? ብላ ጠየቀችው። ጥያቄውን ሲመልስ ምንም የማታለል ዘዴ እንደማይጠቀም ገልጸ፤ ማድረግ ያለብሽ ለሴት

ዴሳ ካርኔጊ

ልጅ ስለራሷ ግድራት ነው ብሏል።

ለወንዶችም ይኸው ዘዴ ይሠራል። «እንደ ሰው ስለራሱ እውራሳት» ብሏል ዴዝራሊ። «ስለራሱ እውራሳት የፈለግኸውን ሰንት ያህል ያዳምጥሃል።» ስለዚህ ወንድሜ ሆይ በሰዎች ዘንድ መወደድ ብትሻ የሚከተለውን መመሪያ አጠጋ።

ሰውየው የተፈላጊነት ስሜት እንዲሰግው አድርገ፤ ይህንንም ከልብህ ፈጽመው።

አሁን ይህን መጽሐፍ አጠፍና ይህንን በግጥም ሰዎችን የግትረብ ፍልስፍና አጠገብህ ባለው ሰው ላይ ሞክረው፤ እና ተለምር ሲሰራ ታየዋለህ።

pdf by @shuktuss ሹክቱስ

ክፍል ሦስት

ሰዎችን ለማሳመን የሚረዱ
መንገዶች

ምዕራፍ 12

ጠላት ለማፍራት ምክንያት የሚሆኑ ነገሮችን እንዴት ማስወገድ እንደሚቻል

አንድ ሰው ስህተት መሥራቱን በንግግር የምትገልጽለትን ያህል በማየት፣ በድምጽ አወጣጥህና በሰውነት እንቅስቃሴህ ልትገለጽለት ትችላለህ። ተሳስተሃል ብለህ ንገረው እንበል። ስህተቱን አምኖ የሚቀበል ይመስልሃል? በፍጹም። ምክንያቱም እውቀቱን የማመዛዘን ችሎታውን፣ ኩሩነቱንና ለራሱ ያለውን ክብር ስላጣጣልክበት ሊቀበልህ አይችልም። እንዲያውም አጸፋውን እንዲመልስ ይገፋፋል። ከዚህ በኋላ የአፍላጦንን ወይም የኢማኑኤል ካንትን ሎጂክ እንኳ ብታቀርብለት በጀ ብሎ አይቀበልህም።

ምንጊዜም ቢሆን «ይህንን ነገር ሳስረዳህ» ብለህ አትጀምር መጥፎ ነው። ይህንን ነገር ሳስረዳህ ብለህ ስትጀምር ሰውየው የሚሰማህ፤

«እኔ ካንተ የተሻልኩ ነኝ አዳምጥኝና ሀሳብህን ሳስለውጥህ» ብሎ ነው።

ይህ ደግሞ የሰውየውን ክብር ይነካዋል። ቅራኔ ይቆስቁሳል። ሰውዬው መናገር ከመጀመርህ በፊት ጠብ ይፈጥራል። በማንኛውም ጊዜ ቢሆን የሰዎችን ሀሳብ ማስለወጥ ከባድ ነው። ስለዚህ ለምን በጠማማ መንገድ ትጀምራለህ? ለምን ሰንካላውን መንገድ ትመርጣለህ?

ለአንድ ሰው አንድ ነገር ለማስረዳት ስትሻ ለማስረዳት መሻትህን ማንም ሰው አይወቅብህ። ለዘብ ብለህ በዘዴ ግባበት።

ሉርድ ቸስተርፊልድ ለልጁ እንዳለው «ከቻልክ ከሰዎች የተሻለ አዋቂ ሁን። ነገር ግን አዋቂ ነኝ አትበላቸው።»

ከሃያ አመታት በፊት አምንባቸው ከነበሩ ነገሮች መካከል ዛሬ የማምንበት የጊዜ ቤት ሠንጠረዥን ብቻ ነው። ስለ እንስታይን ባነብማ የጊዜ ቤት ሠንጠረዦቹንም አጠራጠረዋለሁ። ከሃያ አመት በኋላ ደግሞ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ያልኩትን ነገር ሁሉ ባላምንበት እችላለሁ። ስለ ብዙ ነገሮች ባስብ እንደ ቀድሞው እርግጠኛ አልሆንም። ሶቅራጥስ ለተማሪዎቹ እየደጋገመ እንዲህ ይላቸው ነበር ይባላል።

«አንድ ነገር ብቻ አውቃለሁ። ምንም ነገር አለማወቄን» እንዲህ ከሆነ እኔ ከሶቅራጥስ በላይ ነኝ ብዬ ተስፋ አላደርገም። ስለዚህም ሰዎችን ተሳስታችኋል ማለትን ትቻለሁ። ይህም ዋጋ እንዳለው ተገንዝቤያለሁ።

አንድ ሰው ስህተት ነው ብለህ የምትገምተውን ወይም የምታምነውን ነገር ቢናገር እንዲህ ብሎ መጀመሩ የሚሻል አይመስልህም?

«አሃ... እንዲያ ነው? እኔ ደግሞ የማስበው ትንሽ ለየት ይላል። በእርግጥ ተሳስቼ ሊሆን ይችላል። አብዛኛውን ጊዜ ደግሞ እሳሳታለሁ። ሆኖም በደንብ እንዲገባኝና እንዳስተካክለው ስለምፈልግ እስኪ ነገሩን በደንብ እንመርምረው» ይህ እንግዲህ ትልቅ ተእምር ነው። ብዙ ለውጥም ያሳይሃል። ተሳስቼ ይሆናል ትለዋለህ ደስ ይለዋል። መሳሳቱን ለማሳየት ደግሞ እስኪ ነገሩን እንመርምረው ትለዋለህ። ውይይቱ በመግባባት መንፈስ ይቀጥላል። ከሰማይ በላይ የመጣም ቢሆን ከመሬት በታች የፈለቀም ቢሆን ወይም ከባህር ውስጥ የሚኖር ነገር ተሳስቻለሁ ካልከው አይቃወምህም።

አንድ ሳይንቲስት ያደረገው እንደዚህ ነው።

አንድ ጊዜ ስቲፊንሰን የተባለውን የታወቀ አሳሽና ሳይንቲስት

እነጋግሬው ነበር። ስቲሊንስን ለአሥራ አንድ ዓመታት ያህል አርክቲክ ዋልታ አካባቢ የቆየና ለሰድስት ዓመታት ያህል ሥጋና ውሃ ብቻ በመመገብ የቆየ በው ነው። አንድ ትልቅ ሙከራ እንዳከናወነ ሲነገረኝ ምን ለማግኘት ሙከራውን እንደሰራው ጠየቅሁት። መልሱን መቼም አልረሳውም። እንዲህ ነበር ያለኝ።

«አንድ ሳይንቲስት አንድ ነገር ለማረጋገጥ አይሞክርም። እንዳንድ እውነታዎችን ለማግኘት ብቻ ይሞክራል።» እንደ ሳይንቲስት ለማሰብ ትፈልጋለህ? አይደለም እንዴ? ታዲያ ማን ከለክለህ? ራስህ አይደለህምን?

ተሳስቻለሁ ብለህ በማመን የሚደርስብህ ችግር የለም። እንዲያውም የምታነጋገረው በው ጭቅጭቱን እንዲያቆምና እንዳንተ ግልጽና ሰፊ ያለ አመለካከት ያለው በው መሆን እንዲፈልግ ታደርገዋለህ። ተሳስቼ ይሆን? በትለው አይ እኔም ተሳስቼ ሊሆን ይችላል እንዲልህ ታደርገዋለህ።

አንድ በው መሳሳቱን በትክክል ብታውቅና ይህንንም ፊት ለፊት ብትነግረው ምን የሚከተል ይመስልሃል? ጭቅጭቅ።

ጥቂት ሰዎች ናቸው እውነትን ተከትለው የሚጓዙ። አብዛኞቻችን አስቀድሞ በያዝነው ጥላቻ ወይም በተሳሳተ እምነት የተሞላን ነን። አብዛኞቻችን ያለችንን እውቀት እንደ እውቀት መጨረሻ የምንቆጥር፤ በቅናት፤ በጥርጣሬ፤ በፍርሃት፤ እና በእብሪት የተወጠርን ነን። እምነታችንንም በቀላሉ ለመለወጥ ዝግጁ አይደለንም። ስለዚህ ለክርክር የምንደረድራቸው ምክንያቶች ሁሉ ቀድሞ የነበረንን እምነት ሳለመለወጥ የምናቀርባቸው መሆናቸውን አውቀን ይህም አጉል ግትርነት መሆኑን ተገንዝበን የሌሎች አስተሳሰብ ከኛ አስተሳሰብ ጋር

በማጣጣም ስህተታችንን እምነን ለመታረም መቻል ይኖርብናል።

ስንሳሳት ስህተት መሆኑን ራሳችን እናውቀው ይሆናል። እናም በለዘብታና በዘዴ መሳሳታችንን ከተናገርን ስህተት መስራታችንን በማንም ሰው ፊት ለማመን እናፍርም። እንዲያውም ስህተት መስራታችንን ለመናገር በመድፈራችን ኩራት ይሰማናል።

ቤንጂያሚን ፍራንክሊን በወጣትነቱ ተከራካሪና እውነቱን በገድ ለማሳመን የሚጥር ሰው ነበር። ታዲያ አንድ ቀን ከጓደኞቹ ጋር ሲከራከር 'አንድ ፊዘኛ ጓደኛው ለብቻው ጠርቶ እንዲህ አለው።

«ቤን አስቸጋሪ ሰው እኮ ነህ። የሚቃወሙህን ሰዎች ሁሉ በነገር ጥፊ ታጮላቸዋለህ። ጥረትህ የሰዎችን እምነት ለመለወጥ ስለሆነ ማንም ሊሰማህ አይፈልግም። እንዲያውም እንዳየሁት ጓደኞችህ ተዝናንተው የሚጫወቱት አንተ ሳትኖር ነው። እርግጥ ነው ብዙ ታውቃለህ። ስለዚህ እንተን መምከር ያስቸግራል። እንዲያውም ማንም ሰው ምንም ነገር ሊያስረዳህ አይሞክርም። ምክንያቱም ኃይለኛ ክርክር እንደሚገጥመው አስቀድሞ ያውቃል። ስለዚህ ከአሁን በኋላ ባለህ ዕውቀት ላይ የምትጨምር አይመስለኝም። የምታውቀው ደግሞ በጣም ትንሽ ነው።»

ስለቤንጂያሚን ፍራንክሊን ከማውቃቸው መልካም ነገሮች አንዱ ይህንን የሚቆጠቁጥ ዘለፋ አዘል ምክር በጸጋ መቀበሉን ነው። ቤንጂያሚን ፍራንክሊን አዋቂና ትልቅ ሰው ስለነበር ይህን ወደ ውርደትና ውድቀት የሚያመራውን ሁኔታ ለመገንዘብና በወቅቱ ለማረም ችሏል።

«ከዚያ በኋላ» ይላል ፍራንክሊን «የሌሎችን አስተያየት በቀጥታ ከመቃወምና የእነሱን አስተያየት እንዳመጣልኝ ከመሠንዘር መቆጠብ ጀመርኩ። ይህም ብቻ አይደለም። ትክክል ነኝ ሊያሰኙ

የሚችሉ እንደ 'በርግጥና' 'የማይጠራጠር' የመሳሰሉ ቃላትን እርግፍ ለድርጊ ትቼ በምትካቸው 'እንደሚመስለኝ' ደግሞ 'ሳስበው' 'ለእኔ እንደሚታየኝ ከሆነ' የሚሉና የመሳሰሉ ቃላትና ሐረጎችን ተካሁ።

ይህ አቀራረብ ምንም እንኳን በጀመረው ከፍተኛ ችግር ቢፈጥርብኝም እየቆየሁ በለለመድኩት እየቀለለኝ መጣ። እንዲያውም ከሊያ ጊዜ ወዲህ ባሉት ሃምሳ ዓመታት ውስጥ ያስተሳሰብ ግትርነትን (ቀኖናዊነትን) የሚጠቁም ቃል ወይም ሐረግ ተንፍሼ አላውቅም።

ኤፍ ጀ ማሆኒ የተባለ የነዳጅ ዘይት ማጣሪያ ዕቃዎች ፋብሪካ ሥራ አስኪያጅ እንድ ጊዜ ያጋጠመውን እንዲህ ብሎ አጫወተኝ።

«እንድ ሰሞን ልጠቅሰው የማልፈልግ የነዳጅ ዘይት ማጣሪያ ድርጅት ጋሳፊ የተለያዩ ዕቃዎችን እንድሰራለት ጥያቄ ባቀረበልን መሠረት የዕቃዎቹን ንድፍ አዘጋጅተን አቀረብንለት፤ ተስማማ። ዕቃዎቹን ለመሥራት ተዋዋልን። በመካከሉ እንዳንድ በቅርብ የሚያውቁት ሰዎች ዕቃዎቹ በተገቢው ሁኔታ ያለመሰራታቸውን ስለነገሩት በመካከላችን አለመግባባት ተፈጠረ። ሰውዬው ስልክ ደውሎ ዕቃዎቹን ማምረት እንድናቆም ሲነግረኝ መለስ ብዬ የዕቃዎቹን ንድፍ ተመለከትኩ። ምንም ስህተት አልነበረበትም። ጓደኞቹ ስለ እንደዚህ ዓይነት ዕቃ ምንም እንደማያውቁም ተገነዘብኩ። ነገር ግን ሰውዬውን በቀጥታ ተሳስተሃል ማለቱ አደገኛ እንደሆነ ስለተረዳሁ ዝም ብዬ ወደ መሥሪያ ቤቱ ሄድኩ። ቢሮው እንደ ገባሁ ሰውዬው እሳት ለብሶ እሳት ጉርሶ ጠበቀኝ። እየጮኸ ዛታብኝ። ቆይቶም፡ 'እሺ አሁንስ ምን ልትሠራ ነው የመጣኸው?' ቢል ጠየቀኝ። ረጋ ብዬ እሱ እንድንሠራለት የሚፈልገውን ሁሉ ለመፈጸም ዝግጁ መሆኔን ነገርኩት።

'ከፍለህ ስለምታሠራን በፈለከው ገንዘብ የምትፈልገውን ዓይነት

ጥገኘት አለብህ። ሆኖም የኃላፊነት ጉዳይም አለ። ይህን ኃላፊነት እንድ ሰው መውሰድ አለበት። በረሀገኸው መንገድ ይሠራ ካልከ ንድፋን አዘጋጅና ሰጠን። ምንም እንኳን እስከዛሬ ለዚህ ሥራ እስከ 200 ብር ወጪ ብናደርገም እንተን ለማስደሰት ኪሳራውን ችለን በሰጠኸን ንድፍ መሠረት እንሠራለን። እንድ ነገር ግን ሳሰጠ ንትትህ እወዳለሁ። በዚህ መሠረት ይሠራ ብለህ ስህተት ቢፈጠር ኃላፊነቱ የራሱ ይሆናል። እኛ በነደፍነው መሠረት ተሠርቶ ስህተት ቢፈጠር ኃላፊነቱ የእኛ ይሆናል።'

እንዲህ ሰለው ቀዝቀዝ አለ። በመጨረሻም 'እሺ ተጥሉ ግን ከተሳሳታችሁ እናንተን አያድርገኝ' አለኝ። በእኛ ንድፍ መሠረት ዕቃዎቹን ሠራን። ምንም ጉድለት አልታየባቸውም። ከዚያ በኋላ ሰውዬው ደንበኝነቱን በማጠናከር በአሁኑ ጊዜ ሌሎች መሳሪያዎችን እንድንሠራለት ውል ሰጥቶናል።

ሰውዬው ሲደነፋ ሲያንጓጥጠኝ ለመታገስ ያጠፋሁት ጉልበት በቀላሉ የሚገመት አልነበረም። ሆኖም በኋላ ዋጋ ያለው ሆኖ ተገኘ። ልክ አይደለህም ሲለኝ እንተም ልክ አይደለህም ብለው ኖሮ የሚነሳውን ጭቅጭቅ አሰቡት። ምናልባትም እስከመካሰስ፤ ቂም እስከመያያዝ፤ ገንዘብ አለአግባብ እስከማባከን እንደርሰ ነበር። ያም ብቻ አይደለም ይህንን የመሰለ ደንበኛም እናጣ ነበር። ዛሬ ገብቶኛል። እንድን ሰው በቀጥታ ልክ አይደለህም ማለት ትርፋ ጠላት ማፍራት ብቻ ነው። ስለዚህ ጠላት ሳታፈራ የሰዎችን አስተሳሰብ ለመለወጥ ከረሀገህ

የሚከተለውን ወርቃማ መመሪያ ተጠቀም።

ሰዎች የሚሰጡትን አስተያየት አታጣጥል።

ስህተት ሲነገር ብትሰግ በቀጥታ ስህተት ነው ብለህ አትቃወም።

ምዕራፍ 13

ወደ ሰዎች የአስተሳሰብ አድማስ የሚመራ ፕሮጊያ
መንገድ

ተናደህ ከፋ ቃል ተናግረህ ቢሆን የቁጣ ስሜትህን በማብረድህ ቀለል ሊልህ ይችል ይሆናል። ነገር ግን ስለምትቆጣው ሰውስ አስበሃል? እንዳንተ ቀለል የሚለው፣ ደስታህን የሚካፈል ይመስልሃል? ያንተን በጥላቻ የተሞላ ድምጽ፣ ያንተን የጥላቻ አስተያየት እያየ በቀላሉ ካንተ ጋር ለመግባባት የሚችል ይመስልሃል?

«ቡጢ ጨብጠህ ብትመጣብኝ» ይላል ዊድሮው ዊልሰን «እኔ ደግሞ ካንተ የበለጠ ተዘጋጅቼ እንደምጠብቅህ ቃል እገባለሁ። ነገር ግን በጥሞና ቀረብ ብለህ እስኪ እንመካከር፣ በህሳብ ካልተግባባን ያልተግባባንበትን ነጥብ እንመርምረው ብትለኝ ወዲያውኑ ብዙም እንደማንራራቅ ይገባኛል። የምንግባባቸው ነጥቦች ከማንግባባቸው ነጥቦች እንደሚበልጡ አረዳለሁ። በዚህ ላይ ትዕግስትና ችሎታ ሲታከል ሁለታችን ልንሰማማ እንችላለን።»

አብርሃም ሊንከን እንዲህ ይላሉ፣ «ከአንድ እንስራ ህምት ይልቅ አንድ ጠብታ ማር ብዙ ንቦችን ትስባለች የሚል የቆየ ተረት አለ። ይህ ተረት ለሰዎችም ይረዳል። አንድ ሰው ያንተን አላማ እንዲከተል ለማድረግ በመጀመሪያ የልብ ጓደኛው መሆንህን እንዲያምን አድርግ። የሰውዬውን ልብ ለማግኘት የሚረዳህ የማር ጠብታ ይህ ነው። የሰውዬውን ልብ ማግኘት ማለት ወደ አስተሳሰቡ አድማስ የሚመራ ፕሮጊያ መንገድ ነው።»

በአንደበተ ርቱዕነት የታወቀው ዳንኢል ዌብስተር የተባለው ጠ

በቃ ፍርድ ቤት ቀርቦ አንድ ነገር ለማስረዳት የሚጀምረው በሚከተሉት ሐረጎች ነበር።

«ጉዳዩን ከቡር ፍርድ ቤቱ ባይስተውም የተከበራችሁ ዳኞች ይህ ነገር ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ መሰሉ ይታያል። ምንም እንኳን ለክቡር ፍርድ ቤቱ የተሰወረ ባይሆንም አንዳንድ ነጥቦችን እንዳቀርብ ይፈቅድልኝ። የተከበራችሁ ዳኞች ባላችሁ የሰው ልጆችን ተፈጥሮ የማወቅ ችሉታ ያነሳናቸውን ነጥቦች ጠቃሚነት በቀላሉ እንደምትገነዘቡት አተማመናለሁ።»

ዌብስተር ነገር መሰንጠቅ፣ ማስፈራራት፣ ደረቅ ምክንያት በመደርደር ሰዎችን በግድ ለማሳመን መሞከር የመሳሰሉ ነገሮችን አይጠቀምም ነበር። በእነኚህ ፋንታ ለስለስ ያለ፣ የሰከነና ፍቅር የተሞላበት አቀራረብ በመጠቀሙ ትልቅና ዝነኛ ጠበቃ ለመሆን በቃ።

የተጣሉ ሰዎችን ለማስታረቅ እንድትሸመግል ወይም ፍርድ ቤት በጥብቅና እንድትቆም የሚጠይቅህ ሰው ሳይኖር ይችላል። ነገር ግን የምትገዛው ቁም ሳጥን ዋጋ ተከራክረህ ማስቀነስ ሳያስፈልግህ አይቀርም። ለዚህ ጉዳይ በፍቅር ሰዎችን መቅረብ የሚረዳህ ይመስልሃል? እስቲ እንመልከት።

አቶ እስትሮብ የተባለ አንድ መሀንዲስ የቤት ኪራይ እንዲቀነስለት ፈለገ። የቤቱ ባለቤት ግትርና ጨቅጫቃ ነበር። ምንም እንኳን ከዚህ በፊት ሌሎች ተከራዮች ሞክረው እንዳልተሳካላቸው ቢያውቅና አፓርትመንቱን ብዙ ሰው እንደሚፈልገው ቢረዳ እስትሮብ ደፍሮ የገባውን ውል እንደጨረሰ ለባለቤቱ ቤቱን የሚለቅ መሆኑን ገልጾ ጻፈለት።

«ባለቤቱና ጸሐፊው ሊያነጋግሩኝ መጡ» ይላል እስትርብ።
«ፈገግታ የተሞላ ሰላምታ ሰጠኝቸው። ያለኝን መልካም ስሜት
በመገለጽ ስለጤንነታቸው ጠየቅኳቸው። ልብ አድርገን ስለ ኪራይ
መቀነሱ ጉዳይ ወዲያው አሳሳቡም። ቤቱ በጣም ደስ እንደሚለኝና
አያያዙም ጥሩ እንደሆነ ለባለቤቱ ገለጽኩለት። አያይገፍም ኪራይ
ባይበዛብኝ ኖሮ ዕድሜ ልኬን ብኖርበት እንደማይከፋኝ ነገርኩት።
ለካ እንዲህ ዓይነት አቀባበል በዕድሜው ሙሉ አይቶ አያውቅም
ኖሯል። ስለዚህ አነጋገሬን ሲሰማ ጀርወን ግመን አቅቶት በደስታ
ፈነደቀ።

ከተከራዮቹ ጋር በላለበት ችግር በሰፊው አወራልኝ። ለምሳሌ ከተከራዮቹ እንዲ አሰራ አራት ደብዳቤዎች እንደጓፈልኩና ግጥሙ ያህል በስድብ የተሞሉ እንደነበሩ ነገረኝ። እንደኛው ደግሞ ጉረቤቱ ያለው ተከራይ ማንከራፋቱን እንዲያቆም ካላደረገ የውሉ ጊዜ ሳያልቅ ቤቱን ለቆ የሚሄድ መሆኑን በማስፈራራት እንደነገረው አሟወተኝ። 'እንደ አንተ ዓይነት ረከቶ የሚያመለግን ተከራይ በማግኘቱ ምን ዓይነት የመንፈስ እርካታ ሰጠኸኝ መሰለህ?' ቀጥሎ እኔ ቀንሰልኝ ብዬ ከመጠየቄ በፊት ራሱ 'ከፈለገህ ኪራዩን ልቀንሰልህ' አለኝ። ተስማማሁ። ቅናሽ ተደርጉለኝም ኪራዩ ትንሽ እንደሚበዛብኝ ገልጼልክልኩ የምቸለውን ነገርኩት። አላወላወለም በደስታ ተቀበለኝ። እንዲያውም ሲያልፍ ዞር ብሎ 'ከፍሏን ላድሰልህ ምን ዓይነት ቀለም ትመርጣለህ?' ብሎ ጠየቀኝ።

ይኸውልህ ሌሎች ተከራዮች ባፈሩት ዘዴ ከራይ ማለቀክ ብሞክር ኖሮ አይላካልኝም ነበር። ሆኖም በፍቅር፣ በመተዛዘን በመደናኛ መንገድ፣ ለቀርበው ያለብኩት ተላካልኝ።

በልጅነቱ ያነበብኩት እንድ ተረት ትዝ ይለኛል።

ከዕለታት እንድ ቀን ፀሐይና ነፋስ እኔ ነኝ ኃይለኛ! እኔ ነኝ ኃይለኛ በመባባል ተፎካከሩ። ነፋሱ ፀሐይን አላት። «ኃይለኛነቴን በተገባር አሳይሻለሁ። እዚያ ታች ካፖርት የለበስ አዛውንት ይታይሻል? እንቺ ካፖርቱን ለማስወለቅ ጥገሽ ሰዓት ሲመስድብሽ እኔ በእምስት ደቂቃ ውስጥ አስወልቀዋለሁ» አላት። ፀሐይ በደሙና ተጋረደች። ነፋሱ አውሎ ነፋስ እስኪሆን አባራውን እያጨሰ ነፈሰ። ኃይሉ በጨመረ ቁጥር አዛውንቱ ካፖርታቸውን ይበልጥ ጥብቅ አድርገው ያዙ። ነፋሱ መረታቱን ሲያውቅ ጸጥ አለ።

ወዲያው ፀሐይ ብቅ አለችና ሞቅ ያለ ፈገግታዋን አዛውንቱ ላይ ፈነጠቀችባቸው። በዚህ በደስታ የተዋጡት አዛውንት ላባቸውን ጠረግ ጠረግ አደረጉና ካፖርታቸውን አወለቁ። ይህን ያየችው ፀሐይ ወደ ነፋሱ ዞር ብላ፤ «አየኸው ከኃይልና ከጨኸት ይልቅ ፍቅርና ትህትና ጠንካራ ናቸው» አለችው። የዚህ ተረት ደራሲ የነበረው ግሪካዊው ኢሶፕ ከዛሬ 2500 ዓመት በፊት የኖረ ፈላስፋ ነው። በዚህ ዘመን ኢሶፕ ስለሰው ልጆች ተፈጥሮ በተረቱ የተናገረው እውነት ዛሬም ነገም ይሰራል። ፀሐይ ካፖርትህን በፈገግታዋ እንደምታስወልቅህ ሁሉ ሰዎችንም በርህራሄና በፍቅር ከቀረብካቸው ከማንኛውም ሰባኪ ይበልጥ እንተን ይቀበሉሃል። አብርሃም ሊንከን ያለውን አትርሳ።

«ከእንድ እንስራ ህግጥ ይልቅ እንድ ጠብታ ማር ብዙ ንቦችን ትሰባለች።» ስለዚህም፤

እንተ በምታምንበት ነገር ሰዎች እንዲያምኑ ለማድረግ

የሚከተለውን ልብ በል።

ነገርህን ሁሉ በፍቅር ጀምር!

ምዕራፍ 14

የሶቅራጥስ ምስጢር

ከሰዎች ጋር በምትነጋገርበት ጊዜ የማትሰማግበትን ነጥብ በማንሳት እትጀምር። የምትሰማግበት ነጥብ ላይ እጽንኦት በመስጠት ጀምር። እንዲያውም የሚቻል ከሆነ ሁለታችሁም ላንድ ገላማ እንደተሰለፋችሁና ልዩነታችሁ እዚያ ለመድረስ በምትጠቀሙበት ዘዴ መሆኑን ደጋግመህ ግለጽ።

ሰውዬው አዎንታን እንዲደጋገም አድርገው። አይሆንም እንዳይል በተቻለህ መጠን የሚቃወማቸውን ነገሮች አታንሳ።

«አንድ ሰው አይሆንም ብሎ ከጀመረ» ይላል ፐሮፌሰር ኤቨርስትሪት «ልትቋቋመው በማትችለው ሁኔታ ወይይትህን ይሰነክልብሃል። አይሆንም ካለ በኋላ ተቃውሞውን ለመቀጠል ሰብአዊ ክብሩ ያስገድደዋል። እርግጥ ነው ዘግይቶ ሲያስበው አይሆንም ማለቱ ትክክል እንዳልነበረ ሊገነዘብ ይችላል። ግን ሰብአዊ ክብር እያለ በየት በኩል እንዴ ያ ነገር ካፍ ከመጣ ያንኑ ይዞ መጓዝን ይጠይቃል። ስለዚህም መነሳቱ በጣም አስፈላጊ ነው»

ነገር አዋቂ የሆነ ሰው «ሲጀምር እንስቶ» የአዎንታ መልሶች ይደረድሩለታል። በዚህም የአድማሮችን አእምሮ ወደሚፈልገው አቅጣጫ ይመራቸዋል። ወደሚፈልገው አቅጣጫ በኃይል ስለሚገፋቸውም አድማሮቹ ለመቃወም ይቸገራሉ። ያመነበትን ነገር መልሶ መጀመር ከፍተኛ ጥንካሬ ይጠይቃል። የአእምሯቸው ሁኔታ እዚህ ላይ ግልጽ ይሆናል። አንድ ሰው «አይሆንም» ካለ እና ይህን ያለው ከምሩ ከሆነ መናገሩ ብቻ ሳይሆን መቃወሙም ነው። የሠራ

እካላቱ ለተቃውሞ ይዘጋጃል። በሰብሰባ ላይ ብዙ ጊዜ በትንሹ እንዳንድ ጊዜ ደግሞ በከፍተኛ መጠን ሰብሰባው እንዳልግማቸው በእካል የሚያሳዩ ወይም ሰብሰባውን ረገጦ እስከመውጣት የሚደርሱ ሰዎች ይታያሉ። ግለትም እካልም አእምሮም የተባለውን ነገር ላለመቀበል ይዘጋጃሉ ግለት ነው። በተቃራኒው ገን አዎ የሚል መልስ ከተሰጠ ከሰብሰባው ራስን የማገለሉ ተግባር አይኖርም። ስለዚህም ሲጀምሩ በርከት ያሉ አዎንታዎችን ግጥሞችን የሰዎችን ተሳትፎ ከፍ ለማድረግ ይረዳል።

... አንድ ሰው ሌሎችን በአንድ ጉዳይ ላይ ሊያሳምናቸው ፈልጎ ከፍተኛ ተቃውሞ ካሰነሳ ጥቅሙ ምንድነው? ሰዎች ማበላጨት፣ ደስ የሚለው ከሆነ ደካማነቱ ነውና ይቅር እንለዋለን። ነገር ገን ፍላጎቱ ማሳመን ከሆነ ቂል እንጂ ሌላ ሊባል አይችልም።

አንድን ሰው ተማሪም ሆነ ባለቤት፣ ሆኖም ሆነ አዋቂ፣ ሚስትም ሆነች ባል «አይሆንም» ብሎ እንዲጀምር ካደረግኸው ሀሳቡን ለማስቀየር የዚችን ዓለም ጥበብና ትዕግስት ሉ ተጠቅመህም ገብህን መምታትህ ያጠራጥራል።

ጀምስ ኢበርሰን የተባለ የባንክ ሠራተኛ አንድ ቀን ሰላጋጠመው ችግርና እንዴት እንደፈታው አጫውቶኛል። አንድ ሰው ገንዘብ ለማስቀመጥ ወደ ባንኩ ይመጣል። ኢበርሰን ቅጽ ይሰጠዋል። ሰውዬው ቅጹን በከፊል ከሞላ በኋላ የቀረውን ለመሙላት እንደማይፈልግ ይገልጻል።

«በህሊ ጊዜ» ይላል ኢበርሰን ረጋ ባለ ሁኔታ በቅጹ ላይ የዘለላቸው መረጃዎች ለባንኩ ይህን ያህልም አበፈላጊ እንዳልሆኑ ገለጽኩለት። በመቀጠልም «ሆኖም...» አልኩት «ገንዘቡን ተቀብለን እስቀመጥንልህ

ዴል ካርኔጊ

እንበል። ባጋጣሚ ከዚህ ዓለም በሞት ብትለይ ማንኛውም ሰው እንደሚያውቀው ገንዘቡ ለቅርብ ዘመድህ መሰጠት አለበት። ይሄ ደግሞ ሕጋዊ ነው፤ አይደል?»

«አዎ ልክ ነህ» አለች።

«ታዲያ ቅርብ የሆነ ዘመድህን ስም ብትሰጠን ደግ አይመስልህም?» አልኩት። አሁንም በድጋሚ «አዎ» አለና መለሰልች። የሰውዬው ሁኔታ እየተለወጠና እየቀዘቀዘ መጣ። ምክንያቱም ካደረገው አጭር ውይይት ቅጹን የሚሞላው ለራሱ ጥቅም እንደሆነ ስለተረዳ ነው። በነገሩ ተስማምቶ ሲሰናበተኝ ይህ ጉልማሳ የተጠየቀውን መረጃ መስጠት ብቻ ሳይሆን በኔ ሀሳብ አቅራቢነት በእናቱ ስም የቁጠባ ሂሳብም ከፈተ። ስለእናቱም ብዙ አጫውተኝ።

ከዚያ ወዲህ ስጀምር ሰዎች ነገሬን በአዎንታ እንዲቀበሉኝ ካደረግሁ ሁሉን ነገር ትተው በትክክለኛ መንገድ ያቀረብኩትን ሃሳብ ያለማወላወል እንደሚቀበሉኝ ተረዳሁ።

ሶቅራጥስ የተባለው የግሪክ ፈላስፋ በታሪክ ውስጥ እኛን ለማይሞሉ ሰዎች ብቻ የሚቻል ነገር አደረገ። ያነጋገሩትን ሰዎች ሁሉ በውይይት ማሳመን ይችል ነበር።

በምን ዘዴ ነበር የሚጠቀመው? ሰዎቹን ተሳስታችኋል ይላቸው ነበር? ይህ የሶቅራጥስ ሥራ አይደለም። በጣም ቅን ነበርና እንዲህ ማለት አይችልም። ዛሬ «የሶቅራጥስ መንገድ» ተብሎ የሚታወቀውን በአዎንታ መልሶች ንግግር የመጀመርን ዘዴ ይጠቀም ነበር። ማለትም ተከራካሪው ያምንበታል ብሎ የሚያስበውን ጥያቄ ይጠይቃል። ነገር በአዎ ይጀመራል። በአዎ ይፈጸማል። አንተም ሀሳብህ ተቀባይነት እንዲያገኝ በምትሻበት ጊዜ ሶቅራጥስ ትዝ ይበልህ። የማያስቆጡ

ጥያቄዎችን በመጠየቅ ጀምር። ቻይናውያን «ቀስ ብሉ የሚረመድ ሩቅ ይሄዳል» ይላሉ።

ስለዚህ፤

ሰዎች ሀሳብህን እንዲቀበሉህ ስትፈልግ ከዚህ በታች ያለውን መመሪያ አስታውስ።

የተቃዋሚህን ሀሳብ አስቀድመህ ተረዳና የአዎንታ መልስ በሚያስገኙልህ ነጥቦች ብቻ ንግግርህን ጀምር።

pdf by @shuktuss ሹክቱስ

ምዕራፍ 15

ሰዎች እንዲተባበሩን ስለማድረግ፤

ሰዎች ከሚሰጡህ ወርቃማ ሀሳብ ይልቅ ራስህ ተመራምረህ የደረሰክበትን ሀሳብ ይበልጥ ታምንበታለህ። እንዲያ ከሆነ የኔን ሀሳብ ተቀበሉኝ ብሎ ሰዎችን ማስጨነቅ መጥፎ ነገር አይመስልህምን? ዝም ብሎ ሀሳብ ማቅረብ እና ሌላው ሰው የራሱን ፍርድ እንዲሰጥ ነገሩን ለሰውዬው መተው አዋቂነት አይመስልህምን?

ነገሩን በምሳሌ ለማስረዳት፤

የአንድ መኪና መሸጫ ድርጅት ባለቤት የሆነ ሰው ገበያው እየቀዘቀዘበት ስለሄደ በስራቸው ደከም ያሉ ሠራተኞቹን ለማበረታታት ስብሰባ ጠራ። ሥራው መቀዝቀዱን ሁሉም እንደሚያውቁት ገልጸ ምክንያቱን እሱ ሊያውቀው ስላልቻለ እነሱ እንዲያስረዱት ጠየቃቸው። እያንዳንዱ ሠራተኛ ሀሳብ ሰጠ። የተሰጡትንም ሀሳቦች ጥቁር ሠሌዳ ላይ ጻፈ። በመጨረሻም በሱ በኩል ሊፈጸሙ የሚገባቸውን ነገሮች ጠየቃቸው። ሠራተኞቹም ነገሩት። እሱ ሊፈጽማቸው የሚገቡ ናቸው ተብለው በሠራተኞቹ የተጠቀሙትን ሀሳቦችም እጥቁር ሠሌዳው ላይ ጻፈ። ከዚህ በኋላ ከኔ የሚፈለጉትን ነገሮች ሁሉ እፈጽማለሁ። እናንተ ደግሞ ልትፈጽሙ የሚገባችሁን ነገሮች ንገሩኝ ሲላቸው፤ ታማኝነት፤ ሀቀኝነት፤ አስቦ መስራት፤ ተባብሮ መስራት፤ ስምንቱን ሰዓት በሙሉ ልብ እሥራ ላይ ማዋል የሚሉ መልሶች እየተዘጋጁ መጡለት። እንዲያውም አንዱ ሠራተኛ በቀን አስራ አራት ሰዓት ለመሥራት ፈቃደኛ እንደሚሆን ገለጸ። ስብሰባው አዲስና ጠንካራ መንፈስ በሠራተኞቹ ላይ በማሳደር ተፈጸመ። «ከዚያ ጊዜ ጀምሮ» ይላል የድርጅቱ ባለቤት «የገባሁላቸውን ቃል እስካከበርኩ ድረስ እነሱ

ቃላቸውን ሳያጥፉ ሥራቸውን ቀጠሉ። የሠራተኞቹን ፍላጎትና ምኞት መጠየቁ ራሱ ሞራላቸውን ለመጠበቅ የሚረዳ ፍቱን መድኃኒት ሆኖ ነው ያገኘሁት።»

ማንም ሰው አንድ ነገር ሸጥኩልህ ሲሉት ወይም ይህን ነገር አድርግ ሲሉት አይወድም። ሁላችንም አንድ ነገር ገዛን ወይም ይህን ነገር አስበን ሠራን ማለትን እንመርጣለን። ስለምንፈልገውና ስለምንመኘው ነገር እንዲሁም ባንድ ጉዳይ ላይ ስላለን አስተያየት ስንጠየቅ ደስ ይለናል።

አቶ ዌሰን የተባለ የልብስ ዲዛይን ነጻፊ 150 ጊዜ በተደጋጋሚ ዲዛይኖቹን ለአንድ የልብስ ሰፊት ድርጅት ለመሸጥ ጥር ሳይሳካለት ይቀራል። በዚህ ጊዜ ዌሰን ጉድለቱ ከራሱ መሆኑን ይገነዘባል። ሰዎችን የሚያግባባበትን ዘዴ ይፈልጋል። በሳምንት አንድ ቀን እኔም ዘንድ እየመጣ ምክሮችን ይቀበል ነበር። ከዚያም የልብስ ሰፊት ድርጅቱን ሥራ አስኪያጅ ከዚህ በፊት ባልሞከረው መንገድ ሊቀርበው ይወስናል። አንድ ቀን ስድስት ያህል ያላለቁ ዲዛይኖችን ይዞ ሂደና ባለቤቱን ፈቃደኛ ከሆንክ አንድ ነገር ላስቸግርህ አለ። «እነዚህ የምታያቸው ያላለቀላቸው ንድፎች ናቸው። በምን ሁኔታ ቢያልቁ ነው ቆንጆ የሚሆኑት?»

የድርጅቱ ባለቤትም ንድፎቹን በዝምታ ለጥቂት ጊዜ ከተመለከተ በኋላ «እስኪ እዚህ ተዋቸውና ሂድ ነገ ስትመለስ አስተያየቴን እነግርሃለሁ» አለው። ዌሰን ከሦስት ቀን በኋላ ሲመለስ ባለቤቱ ስለንድፎቹ ያለውን አስተያየት ሰጠው። ከዚያም ንድፎቹን ስቱዲዮው ወሰደ። በተሰጠው ሀሳብ መሠረት ጨረሰ። ውጤቱ ምን የሆነ ይመስልሃል? የልብስ ሰፊት ድርጅቱ ባለቤት ሁሉንም ገዛቸው።

ዌስን ይህን አሠራር ደጋገመው። ከድርጅቱ ጋርም የጠበቀ ደንበኝነት መሠረተ። ያለፈውን ጊዜ አስታውሶ ሲናገር ዌስን፡

«ያኔ ለምን እንዳልተሳካልኝ አሁን ገብቶኛል። የድርጅቱን ባለቤት ንድፎቹን እንዲገዛኝ ነበር የምገፋፋው። አሁን ግን በመጀመሪያ ሀሳብ እንዲሰጠኝ እጠይቀዋለሁ። በሰጠኝ ሀሳብ መሠረት ንድፎቹን አሠራችዋለሁ። እንዲህም ሳደርግ ንድፎቹን እኔ ሳልሆን ራሱ የፈጠራቸው እንዲመስለው አደርገዋለሁ። ዛሬ ንድፎቹን እኔ አልሸጥለትም። እሱ ነው የሚገዛኝ።»

አንድ የሕክምና መሳሪያዎች አምራች ድርጅት ሥራ አስኪያጅ ለአንድ የታወቁ ሀኪም እንዲህ የሚል ደብዳቤ ጻፈ።

«የተከበሩ ዶክተር፣ ፋብሪካችን አዲስ ዓይነት የኤክስሬይ መሳሪያ ሠርቶ አውጥቶ ነበር። ሆኖም መጀመሪያ የተመረቱትን ስንመለከታቸው ጥቃቅን ጉድለቶች አይተንባቸዋል። ጉድለቶቹን ለማረም አስብናል። ከዚያ በፊት ግን መጥተው አይተውልን እኛ ያሳየናቸውን ጉድለቶች እንዲጠቁመን እንፈልጋለን። ይህን ስንጠይቅ ደግሞ ማስቸገራችን ይሰማናል። የሚመችዎትን ሰዓት ቢነግሩኝ መኪናዬን ለመላክ ዝግጁ ነኝ።»

«እንዲህ ዓይነት ደብዳቤ ሲደርሰኝ የመጀመሪያ ጊዜዬ ነበርና በጣም አስደነቀኝ። የመንፈስ ኩራትም ተሰማኝ። ይህ ደብዳቤ በደረሰኝ ሳምንት በሥራ ተወጥሬ ነበር። ሌሎች ቀጠሮዎችም ነበሩብኝ። ስለዚህ አንዱን የምሳ ግብዣ ሠርገዬ መሳሪያውን ለመመልከት ሄድኩ። የኤክስሬይን አሠራር እያጠናሁት በሄድኩ ቁጥር እየወደድኩት ሄድኩ። በዚያም ላይ ማንም ሰው ይህን መሳሪያ እንድንዝ ያግባባኝ አልነበረም። ስለወደድኩት ብቻ የምሠራበት ሆስፒታል መሳሪያውን መግዛት

እንዳለበት ወሰንነት። የመሣሪያው ጥራት አሸነፈኝ። እናም ለሆሲፒታል እንዲላክ ትዕዛዝ ሰጠሁ።»

ከዛሬ 2500 ዓመት በፊት በቻይና የኖረው ላላ ትዜ ለሁላችንም የሚጠቅም አባባል ብሎ አልፏል።

«ወንዞችና ባህሮች ከተራራ ላይ የሚፈልቁ ምንጮችን ሁሉ የሚቀበሉበት ምክንያት ከምንጮች በታች ስለሆኑ ነው። ስለዚህ ምንጮቹን ለማስገበር ይችላሉ። አዋቂ ሰውም ከሰዎች በላይ ለመሆን ራሱን ዝቅ ያደርጋል። ሲመራቸው ሲፈልግም ምሩኝ ይላቸዋል። ስለዚህም ምንም እንኳን ከሰዎች ቢበልጥ ትልቅነቱ እይሰማቸውም። ከፍተኛ ቦታ ቢሰጡትም እንደተዋረዱ አይቆጥሩትም።»

ስለዚህ!

ሰዎች እንዲተባበሩህና የፈለግኸውን እንዲፈጽሙልህ

ብትፈልግ፤

እንዲተባበርህ የፈለግኸው ሰው ሀሳቡን ራሱ ያፈለቀው

እንዲመስለው አድርግ!

ምዕራፍ 16

ጥላቻን የሚያስከትል ትችት ስለመሰንዘር

ቻርለስ ሸዋብ አንድ ቀን በስሩ የሚተዳደሩ ሠራተኞች «ግጩክ ክልክል ነው» በሚል ማስታወቂያ ስር ተቀምጦ ሲጋራ ሲያጨቡ ይደርሳል። ሠራተኞቹ እንዳይት ሲጋራቸውን አጥፍተው ይደብቃሉ። ሸዋብ ምን ያላቸው ይመስልሃል? አይቻችኋለሁ አትደበቁ አላለም። አጠገባቸው እንደ ደረሰ ሰላምታ ከሰጣቸው በኋላ ሲጋራ አደላቸውና «ወጣ ብላችሁ ብታጨቡ ደስ ይለኛል» አላቸው። እንዳወቀባቸው ገባቸው፤ እደነቁት። ምክንያቱም መቆጣት ሲችል ሰላክበራቸውና ሰጦታም ስለጨመረላቸው ነበር። እንዲህ ዓይነቱን ሰው መጥላት ይቻላል?

አንድ ትልቅ የገበያ አዳራሽ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰውም ተመሳሳይ ነገር ፈጽሟል። አንድ ቀን ወደ ገበያ አዳራሹ ሲገባ አንድ ዕቃ ልትገዛ የመጣች ሴት ሂሳብ ለመክፈል ስትጠባበቅ እየ። ሠራተኞቹ ግን አንድ አካባቢ ተሰብስበው ያወኩ ነበር። ሥራ አስኪያጁ ሠራተኞቹን ምንም ሳይናገር የገንዘብ ተቀባዩን ቦታ በመተካት ሴትዬዋን ማስተናገድ ጀመረ። ይህንን ያዩት ሠራተኞች ተደናግጦው ወደየሥራቸው ተሰማሩ። ሥራ አስኪያጁ የሴትዬዋን ሂሳብ ካጠናቀቀ በኋላ ምንም ሳይናገር ወደ ቢሮው ተመለሰ።

አንድ ሰው የሬዲዮ ትያትር ይጽፍና ለሚስቱ ያነብላታል። ትያትሩ ትያትር ሊባል የሚችል አልነበረም። ሚስትየዋ ስለትያትር ታውቅ ነበር። ሆኖም ይህ ትያትር አይደለም፤ ቢተላለፍ እድገት አያገኝም ለግለት ስትችል እሷ ግን ጥሩ የፍልስፍና ማስተማሪያ

ይሆናል አለችው። እንዲህ ስትል ምን ማለቷ እንደሆነ ለባሏ ገባው።
ሆኖም ጽሑፋን ባንድ ወገን ስታኮስሰው በሌላ በኩል ስላይነቶችው
ቅር አልተሰኘም። በሬዲዮ እንዲተላለፍ የማድረግ ሃሳቡን ገን ሰረዘው።

ሰዎች ሳይተየሙ ወይም ቅሬታ ሳያድርባቸው ሆላቸውን
እንዲለውጡ ለማድረግ የሚከተለውን መመሪያ ተጠቀም።

ስህተታቸውን በተዘግግሮ መንገድ ንገራቸው!

ምዕራፍ 17

ስህተትህን አመን

ፈርዲናድ ምረን የተባለ የንግድ ሰዕል ሰዓሊ እንዲህ ብሎ እጫውቶኛል።

«... ስህተት ፈልጎ ማግኘት የሚወድ ሰዕሎችን የሚገዛ እንድትሰውጥ አወቃለሁ። ሰዕል ለመሸጥ በሄድኩ ቁጥር በጣም ቅር ብሎኝ ነበር የምመለሰው። እንደዚህ የሚሰማኝ ትችቱን የሚሰነዝረው ሰውን ለማስቀየም ብሎ ስለነበር ነው። በቅርቡ እንድትሰዕል ሠርቼ ሰጥቼው እንደተመሰኩ ወደቢሮዬ በፍጥነት ድረስ ብሎ ስልክ ደወለልኝ። እንደደረሰኩም የፈራሁት ነገር አጋጠመኝ። በጥገና መልክ የትችት ናዳ አወረደብኝ። ለምን እንዲህ አደረግህ? ያን ለምን እንደዚህ አደረግህ? እያለ በጥያቄ ያጣድፈኝ ጀመር። በዚህ ጊዜ መከላከሌን ትቼ የራሴን ስህተት ማጋነን ጀመርኩ። 'የምትለው ሁሉ እውነት ከሆነ ፈጽሞ ምህረት ሊደረግልኝ የሚገባኝ ሰው አይደለሁም። ለእናንተ እንኳ ሰዕሎች ሳቀርብ ይኸውና ብዙ ዓመቱ ነው። እና ይህን ሁሉ ሠርቼ እንዲህ ዓይነት ስህተት ከፈጸምኩ በጣም ላፍር ይገባኛል።' ስለው ወዲያው ሀሳቡን ቀየርና ለኔ መከላከል ጀመር። 'ልክ ነህ ነገር ግን ይህን ያህል የጉላ ስህተት እኮ የለም እንዲያው ትንሽ' ሲል አቋረጥኩትና፤ 'እባክህ ተወኝ ትንሽም ስህተት ቢሆን እናንተን ያስሰራችኋል። ብቻ ነገሩ በጠቅላላው ያበሳጫል' አልኩት። ሊያቋርጠኝ ሞከረ፤ 'ግን አልቻለም። እኔ ለራሴ በሁኔታው እየተደሰትኩ ነበር። በህይወቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ራሴን እየወቀስኩ ነበርና ደስ አለኝ።

'የለም የለም በጣም መጠንቀቅ ነበረብኝ' አልኩና ቀጠልኩ።

‘ብዙዎቹን ሰዕሎቹን የምትገዙኝ እናንተ ናችሁ። ስለዚህ ደግሞ በደንብ ልሠራላችሁ ይገባል። ስለዚህ ሰዕሉን መልስልኝና እንደገና እሠራዋለሁ። እንዲህ ስለው በጣም አዝና፤ ‘የለም እንደሱ አይደለም እንዴ ምኑን አመጣህብኝ? ይህን ሁሉ ችግር ልጭንብህ አልፈትድም’ አለና ተከራከረኝ። ሰዕሉን ማድነት ጀመረ። ያለበት ስህተቶችም በጣም ጥቃቅን እንደሆኑ ማንም ኪሣራ እንደማያደርስበት ፍጹም ልጪነት እንደማይገባኝ አረጋግጠልኝ።

ራሴን ስህተተኛ ለማድረግ የነበረኝ ጉጉት ሊያነሳው ያስበውም አምባ ጓሮ ድራሹን አጠፋው። እንዲያውም ምላ ጋቢኝና ልንለያይ ስንል ሌላ ሰዕል እንድሠራለት በቅድሚያ ገንዘብ ሰጠኝ።

ሞኝ ስህተቱን ለመሸፈን ይጥራል። ነገር ግን ስህተትን ማመን ከፍተኛ ደስታ ይሰጣል።

አልበርት ሂዮባርድ የተባለ ደራሲ አንድ ጽሑፍ በጻፈ ቁጥር ብዙ ሰዎችን ያስቆጣ ነበር። ሆኖም የሚጠሉትን ሰዎች ካወቃቸው ወዳጅ የሚያደርግበት ዘዴ ነበረው። ሂዮባርድ አንድ ጽሑፍ ቢጋዜጣ ላይ ቢያወጣና አንድ የተቆጣ እንዘቢ ከሱ ጋር እንደማይስማማ ገልጾ ስድብ መልስ ቢጽፍ ሂዮባርድ ለሰውዬው እንዲህ የሚል ደብዳቤ ይጽፍለት ነበር።

“...ሳስብበት እኔም በነገሩ ሙሉ በሙሉ አልተስማማሁበትም። ትናንት የጻፍኩት ነገር ዛሬ አያስደስተኝም። በዚህ ጉዳይ ላይ ያለህን አስተያየት ስረዳ ደስታ ተሰማኝ። እንደአጋጣሚ ወደምኖርበት ብት ካልክ ነገሩን አንስተን እናበጥረዋለን። ለጊዜው ግን በሩቅ እንጨባበጥ።”

ምንጊዜም ያንተው

አልበርት ሂዮባርድ

ዴል ካርኔጊ

እንግዲህ እንዲህ ያለውን ሰው ምን ትሉታላችሁ? ለወደፊቱ ትክክል ስንሆን አስተሳሰባችንን እንዲረዱልን በትዕግስት እናስረዳቸው። ስንሳሳት ደግሞ ስህተታችንን ያለ ቅሬታ እንመንላቸው። ይህን የጭ አባባል አስታውስ።

«በመጣላት የምንፈለገውን ያህል እናገኝም

እውቀትን በመተው ግን ያልጠበቅነውን ያህል እናገኛለን።»

ስለዚህም ከሰዎች ጋር ተስማምተህ ለመኖር ይህንን መመሪያ አስታውስ።

መሳሳትህን ካወቅህ ሳታወላውልና ቅር ሳትሰኝ ስህተትህን እመን።

ምዕራፍ 18

የማስታወስ ችሎታን ስለማሻሻል

«አብዛኛው ሰው በተፈጥሮው ከወረሰው የማስታወስ ችሎታው አስር ከመቶ በላይ አይጠቀምም። የማስታወስን ተፈጥሯዊ ሕጌች በመጣስ ከችሎታው ዘጠና በመቶውን ያበላሽዋል» አለ። የታወቀው ሳይኮሎጂስት ፕሮፌሰር ካርል ሲሾ፣ አንተስ ከአብዛኛው ሰው መካከል ነህ? ከሆንክ በማህበራዊ ኑሮና በሥራህ እኳም ከፍተኛ መሰናክል እለብህ ግለት ነው። ስለሆነም ይህን ምዕራፍ ደግመህ ደጋግመህ ብታነበው ደስታም ጥቅምም ታገኝበታለህ። ይህ ምዕራፍ የማስታወስን ተፈጥሯዊ ሕጌች እንዲሁም በሥራህና በማህበረሰቡም ውስጥ ከስዎች ጋር የምትገባባበትን መንገድ የሚያወሳና በአደባባይም ንግግር ለማድረግ የሚረዳ ነው።

እነኝህ የማስታወስ የተፈጥሮ ህጌች የሚባሉት በጣም ቀላል ናቸው። በቁጥርም ሶስት ብቻ ናቸው። የማስታወስ ስልት የሚባለው የተመሰረተውም በእነኝህ በሶስቱ ላይ ነው። ባጭሩ የማስታወስ ተፈጥሯዊ ህጌች የሚባሉት፡

1. ነገሩን በአእምሮ መቅረጽ
2. ነገሩን ደጋግሞ ማሰብ
3. ነገሩን ከሌሎች ነገሮች ጋር ማገናዘብ ናቸው።

1. ነገሩን በአእምሮ መቅረጽ

የመጀመሪያ ተፈጥሯዊ የማስታወስ ህግ ልታስታውስ የምትፈልገውን ነገር ግልጽ እስኪሆንልህ ድረስ ጠለት ብለህ እጥናው። ይህንንም ለማድረግ ነገሩን በተመስጦ መመልከት አለብህ።

እንደን ነገር ዓመት ሙሉ ላይ ላዩን ከመመልከት ለእምስት ደቂቃ እእምሮን ሰብስቦ በጥምና ማጥናቱ የበለጠ ውጤት ያመጣል። ሄንሪ ወርድ ቢቸር ስለዚህ ጉዳይ ሲናገር «እንድ የጥምና ሰዓት ከእንድ ዓመት አጉል ህልም ይሻላል» ይላል።

ቶማስ ኤድሰን በእምሯል ፋብሪካው ውስጥ የሚሠሩት ሠራተኞች ዘወትር በእንዲት ቀጭን መንገድ እንደሚያልፉ አይቶ ነበር። በዚህም ቀጭን መንገድ ጻር ላይ እንዲት የወይራ ዛፍ ነበረች። ሠራተኞቹ እንድ ቀን ዛፉን አይተዋት እንደሆነ ቢጠይቃቸው ሁሉም ልብ እንዳላሏት ገለጹለት። ከዚህም በመነሳት ቶማስ ኤድሰን እንዲህ ይላል። «የአብዛኛው ሰው እእምሮ አይኑ ከሚያየው ነገር መካከል አንዱን እንኳ አያጤንም ወይም ልብ አይልም። ልብ የማድረግ ችሎታችን ምን ያህል ደካማ እንደሆነ ለማመን ያዳግታል።»

እስኪ ጓደኛህን ከሁለት ወይም ሶስት ሌሎች ጓደኞችህ ጋር አስተዋውቀውና ከሁለት ደቂቃ በኋላ ስማቸውን ጠይቀው። ምናልባት ያንዳቸውንም ስም አያስታውስም ይሆናል። ለምን ይመስልሃል? ምክንያቱም ስማቸውን በደንብ ካለመስማቱም ሌላ ሰዎቹንም በሚገባ አላስተዋላቸውም ነበርና ነው። ምናልባት ለምን ረሳህ? ብትለው የማስታወስ ችሎታዬ ደካማ ነው ይልህ ይሆናል። ይህ ግን ስህተት ነው። ደካማ የማስታወስ ችሎታ ሳይሆን ደካማ የመመልከት ችሎታ ነው ያለው። ካሚራ በጉም ውስጥ ደሀና ፎቶግራፍ እያነሳም ብለን መጥፎ ነው አንለውም። ይህም ሰው በችኮላና በጨረፍታ የሰማውንና ያየውን ሰላላመዘገበ ማስታወስ አልቻለም ብሎ እእምሮውን ሊወቅስ አይገባውም።

የእንድን ሰው ስም ለማስታወስ ብትፈልግ የሰውየውን ስም ጠ

ንትቀህ ስማ። እንዲደግምልህም ጠይቀው። ይህን ስታደርግ ደግሞ የወደድከው ስለሚመስለው ይቀርብሃል። እንተም ስሙን ትይዛለህ። ሰውዬውም በደንብ እንዲያውቅህ ታደርገሃለህ። አብርሃም ሊንከን ሁሉን ነገር ሮክ ብሎ ማንበብ ይወድ ነበር። አንድ ቀን ሊንከን ሮክ ብሎ ጋዜጣ ሲያነብ በዚህ ልምድ ይበላጭ የነበረ የሥራ ባልደረባው ለምንድነው እንደዚህ የምታነበው? ብሎ ቢጠይቀው ሊንከን «ሮክ ብዬ ሳነብ ማለት የሰሜት ሀዋላቴ ነገሩ እንዲደርሰኝ ያደርጋሉ። በመጀመሪያ የማነበውን በአይኔ አየዋለሁ፤ ደግሞ በጆሮዬ እሰማለሁ። ስለዚህም ድምጽ ሳላሰማ ከማዝው የበለጠ ነገሩ ይገባኛል» አለው።

«አእምሮዬ» ይላል አብርሃም ሊንከን «እንደ ብረት ሰሌዳ ነው። በቀላሉ ልትጭረው አትችልም። ከጫርክበት በኋላም ለማጥፋት እጅግ አስቸጋሪ ነው።» ለማስታወስ አንድን ነገር ግዩት በጣም አስፈላጊ ነው። በአይነ ህሊና ወይም በአይነ ሥጋ ያየው ነገር በቀላሉ አይጠፋም። ምንጊዜም ቢሆን አንድን ሰው ካየው በኋላ ገጽታውን አንረሳውም። ስሙ ግን ሊጠፋ ይችላል። ከአይናችን ወደ አንጉላችን መልዕክት የሚወስዱ ነርቮች ብዛት ከጆሯችን ወደ አንጉላችን መልዕክት የሚወስዱትን ሃያ እምስት ጊዜ ያህል ይሆናሉ። ስለዚህም ከሰማነው ይልቅ ያየነውን እናስታውሳለን። «አንድ ጊዜ ማየት ሺህ ጊዜ የመሰማትን ያህል ነው» ይላሉ ቻይናውያን ሲተርፉ።

2. ነገሩን ደጋግሞ ማሰብ

ሁለተኛው የማስታወስ ተፈጥሯዊ ህግ ነገሩን ደጋግሞ ማሰብ ነው። አንድን ነገር ደጋግሞ በማለት ወይም በማሰብ ሁለት መስፈርት የሌለውን ነገር ማስታወስ እንድትችል ያደርግሃል። ልታስታውሰው

የፈለግኸውን ነገር ደጋግመህ አስበው፤ ወይም በለው። በሥራ ላይ ለውለው። ልታስታውሰው የፈለግኸው አዲስ ቃል ከሆነ በንግግርህ ውስጥ ተጠቀምበት። በአደባባይ ንግግር የምታደርግ ከሆነ የያዝካቸውን ነጥቦች ከሌሎች ጋር ተወያይባቸው። በተግባር የዋሉት ዕውቀት ከአእምሮ አይጠፋም።

ሆኖም ነገሩን ጠለቅ ብሎ ሳይረዱ በጭፍን ቢደጋግሙት ዋጋ የለውም። ማድረግ ያለብን ነገሩን ጠለቅ ብሎ መረዳትና የያዝናቸውን ነጥቦች ከነመረጃቸው ማጥናት ያስፈልጋል። ሚስጥራቸውን ሳንረዳ በመደጋገም ልንጠቀምባቸው የምንፈልጋቸውን ነገሮች ሚስጥራቸውን ተረድተን ከምናጠናቸው ነገሮች የበለጠ ጊዜ ይፈጃል። ሚስጥራቸውን ተረድተን ያጠናናቸው ነገሮች ይበልጥ ለረጅም ጊዜ በአእምሮአችን ውስጥ ይቆያሉ።

3. ነገሩን ከሌሎች ነገሮች ጋር ማገናዘብ

የታወቀው ፈላስፋ ዊሊያም ጆምስ እንደሚለው አእምሯችን ነገሮችን የሚያገናዝብ መኪና ነው። ለምሳሌ አእምሯችንን በደፈናው አስታውስ፤ ትዝ ይበልህ ብንለው ምንም መልስ አይሰጠንም። ምን እንደሚያስታውስ፤ ምን ትዝ ሊለው እንደሚገባ መጠቀም ይኖርብናል። ለምሳሌ የተወለድክበትን ቀን አስታውስ፤ ወይም ፍቅር እስከ መቃብር ውስጥ ዋናው ገጸ ባህርይ ትዝ ይበልህ ብንለው በቀላሉ ሊያስታውስ ይችላል። ምክንያቱም አእምሯችን የተወለድኩበትን ቀን የሚለውን ጠዳሚ ሐረግና በውስጡ የተቀመጠውን ቀን፤ ወርና ዓመት ምህረት ያዛምዳል። እንዲሁም በፍቅር እስከ መቃብር ውስጥ ያለውን ዋና ገጸ ባህርይ የሚለው ሐረግ በአእምሯችን ውስጥ ካለው የገጸ ባህርይ ስም ጋር ይገናዝባል። በአጠቃላይ የማገናዘብ ህግ ተከታትለው የሚመጡትን

ሀሳቦች ሁሉ ካለፈ ልምዳችን ጋር የምናያይዝበት ህግ ነው። የዳበረ የማስታወስ ችሎታ በተቃራኒ የማገናዘብ ዘዴ ላይ የተመረከዘ ነው። የማገናዘቡ ጥራትም በሁለት ነገሮች ይወሰናል። አንደኛው ያለማዳረጥ ማገናዘብ ሲሆን፤ ሁለተኛው ደግሞ በአጠራቀምነውና ልናገናዝበው በምንችለው እውቀት መጠን ነው።

ስለዚህም በደንብ የማስታወስ ትልቁ ሚስጢር ነገሩን ከተለያዩ ነገሮች ጋር በየአቅጣጫው ማገናዘብ ነው።

ባጭሩ ተመሳሳይ የኑሮ ልምድ ካላቸው ሁለት ሰዎች መካከል የተሻለ የማስታወስ ችሎታ የሚኖረው የኑሮ ልምድን ወደኋላ መለስ ብሎ ደጋግሞ የሚያስብበት ሰው ነው።

ይህን ሆነ፤ ነገሮችን እርስ በርስ የምናዛምዳቸው እንዴት አድርገን ነው? መልሱ ቀላል ነው። ትርጉማቸውን መረዳት። በሁኔታው ማሰብ። ለምሳሌ ስለእንድ ነገር የሚከተሉትን ጥያቄዎች ጠይቀህ መልሳቸውን ብትሰጥ ነገሮችን ለማዛመድ ይረዳሃል።

ሀ/ ይህ ለምን ሆነ?

ለ/ እንዴት ሆነ?

ሐ/ መቼ ሆነ?

መ/ የት ነው የሆነው?

ሠ/ ሆነ ያለው ማንነው?

ግጠታለያ

1. የማስታወስ ችሎታህን ለማሻሻል ከፈለገህ ተፈጥሮ በለገሰችህ የማስታወስ ችሎታ ሙሉ በሙሉ ተጠቀምበት። ይህንንም

ዴል ካርኔጊ

ለማድረግ፤

2. ሶስቱን ተፈጥሯዊ የማስታወስ ህጉች በሥራ ላይ አውል። እነሱም፤

ሀ/ ነገሩን በአእምሮ መቅረጽ

ለ/ ነገሩን ደጋግሞ ማስብ

ሐ/ ነገሩን ከሌሎች ነገሮች ጋር ማገናዘብ ናቸው።

3. ልታስታውሰው ስለምትፈልገው ነገር ግልጽና ጥልቀት ያለው ዕውቀት መስርት። ይህንንም ለማድረግ፤

ሀ/ ነገሩን በተመስጦ መመልከት

ለ/ ነገሩን ቀረብ ብሎ ማጥናት

ሐ/ በተቻለ መጠን በሁሉም የሰሜን ህዋሳት ለመጠቀም መሞከር

መ/ ከማንኛውም ነገር ይበልጥ በአይን አይቶ ለመረዳት መሞከር

4. ትርጉሙን ሳይረዱ ለመሸምደድ አለመሞከርና፤ ስለአንድ ነገር የያዝነውን ማስታወሻ ደጋግመን ማየት፤

5. አዲስ ነገር ሲያጋጥምህ ከዚህ በፊት ከምታውቃቸው ነገሮች ጋር ለማዛመድ መሞከር። ይህን ለማድረግ፤

ሀ/ ከተለያዩ ነገሮች ጋር በየአቅጣጫው ለማዛመድ መሞከር

ለ/ አዳዲስ ቁጥሮች ሲያጋጥሙህ በፊት ከምታውቃቸው ቁጥሮች ጋር ማዛመድ

ለምሳሌ የጋደኛህ የፖስታ ሣጥን ቁጥር 1888 ቢሆን ከአድዋ ጦርነት ጋር አጣምደህ አስበው።

ጠብታ ማር

6. ንግግር ማድረግ ጀምረህ የምትለው ቢጠፋብህ በመጨረሻ የተናገርከውን አረፍተ ነገር እንደመነሻ አድርገህ ሳትሸበር ንግግርህን ለመቀጠል ሞክር።

ተ ፈ ጸ መ

pdf by @shuktuss ሹክቱስ